ชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อการรู้จักตนเองและอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2564

ชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
เพื่อการรู้จักตนเองและอาชีพ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2564

คำนำ

การแนะแนวการศึกษาและอาชีพเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิต เพราะความสำเร็จของบุคคลเกิดขึ้นจากการวางแผนชีวิตที่ดี การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมด้านการแนะแนวการศึกษาและอาชีพจึงควรเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้เรียนต้องเตรียมความพร้อมก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของตนเองในปีหน้า

การพัฒนาการแนะแนวการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธีการ แต่วิธีการที่นิยมใช้คือการพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมแนะแนวซึ่งมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ชุดกิจกรรมแนะแนว คือ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยสื่อ วิธีการ และกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเป็นชุดอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า สามารถรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเกิดหลักการในการดำเนินชีวิต รู้จักตั้งเป้าหมายของตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมได้ มีชีวิตอย่างเป็นสุขในสิ่งที่ตนและสังคมปรารถนา ดังนั้น ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีความสำคัญและคุณค่าแก่ผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง

ชุดกิจแนะแนวการศึกษาและอาชีพที่พัฒนาขึ้นนี้เหมาะสมสำหรับบริบทจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ จำนวน 8 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง หน่วยที่ 2 การรู้จักและเข้าใจในอาชีพ หน่วยที่ 3 ค่านิยมทางอาชีพ หน่วยที่ 4 อาชีพในท้องถิ่น หน่วยที่ 5 เส้นทางสู่อาชีพ หน่วยที่ 6 การศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ หน่วยที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ และหน่วยที่ 8 ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ ซึ่งใช้จัดกิจกรรมหน่วยละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ดำเนินการสร้างพัฒนาและหาคุณภาพโดยคณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย

การจัดกิจกรรมแนะแนวครั้งนี้คณะผู้จัดทำเลือกใช้กระบวนการ Active Learning ของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติ และนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ คือ

1. การดึงประสบการณ์เดิม เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนทราบความรู้เดิมของผู้เรียน และทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้ใหม่ กิจกรรมขั้นตอนนี้อาจให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิม ชมวีดิทัศน์เป็นต้น

2. การเสริมประสบการณ์ใหม่ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่จากกิจกรรมต่างๆ ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การแบ่งกลุ่ม ระดมสมอง การศึกษาค้นคว้า

3. การให้ฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถของตนและของกลุ่ม ควรให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มด้วยการฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน กิจกรรมในขั้นนี้อาจให้สรุป/สังเคราะห์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเขียนเป็นแผนผังความคิด ให้เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า ให้ทำโครงงาน

4. การจัดให้นำเสนอผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานจากการที่ตนหรือกลุ่มได้ดำเนินการในขั้นที่ 3 เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร การนำเสนอ การกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ เช่น ให้แสดงละคร บทบาทสมมติ จัดนิทรรศการ จัดป้ายนิเทศ และควรให้มีการประเมินผลร่วมกันโดยครูและผู้เรียน

5. การสรุปหลักการนำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญที่ได้เรียน และได้ปฏิบัติกิจกรรมไปแล้ว เป็นการประมวลหลักการหรือกฎเกณฑ์ ข้อคิดต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อาจมีกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อฝึกทักษะความชำนาญด้วยการทำแบบฝึกหัด การค้นคว้าเพิ่มเติม

นอกจากนี้คณะผู้จัดทำยังได้จัดทำเอกสารอ่านประกอบเพื่อเสริมประสบการณ์สำหรับครูเป็นรายหน่วยเพื่อให้ครูผู้จัดกิจกรรมสามารถศึกษาเพิ่มเติมประกอบการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพเพื่อจัดกิจกรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบพระคุณทุกฝ่ายที่สนับสนุนให้การจัดทำชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพเพื่อการรู้จักตนเองและอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประสบความสำเร็จลงได้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพนี้จะพัฒนาผู้เรียนได้เติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพต่อไป

เจษฎา บุญมาโฮม
2564

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ **1**

หน่วยที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง 3
หน่วยที่ 2 การรู้จักและเข้าใจในอาชีพ 13
หน่วยที่ 3 ค่านิยมทางอาชีพ 21
หน่วยที่ 4 อาชีพในท้องถิ่น 31
หน่วยที่ 5 เส้นทางสู่อาชีพ 49
หน่วยที่ 6 การศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ 55
หน่วยที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ 65
หน่วยที่ 8 ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ 69

ส่วนที่ 2 เอกสารอ่านประกอบเพื่อเสริมประสบการณ์สำหรับครู **77**

หน่วยที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง 79
หน่วยที่ 2 การรู้จักและเข้าใจในอาชีพ 85
หน่วยที่ 3 ค่านิยมทางอาชีพ 93
หน่วยที่ 4 อาชีพในท้องถิ่น 107
หน่วยที่ 5 เส้นทางสู่อาชีพ 119
หน่วยที่ 6 การศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ 131
หน่วยที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ 139
หน่วยที่ 8 ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ 143

คณะผู้จัดทำ **153**

ส่วนที่ 1
ชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

หน่วยที่ 1 ชื่อ การรู้จักและเข้าใจตนเอง **ระยะเวลา 2 คาบ**

1. สาระสำคัญ

การรู้จักและเข้าใจตนเอง คือ การที่ผู้เรียนเกิดการรับรู้และเข้าใจตนเองในด้านต่างๆ ทั้งคุณลักษณะภายใน เช่น เป้าหมาย ความชอบ ความสนใจ ค่านิยม เป็นต้น คุณลักษณะภายนอก เช่น บุคลิกภาพ ความสามารถ เป็นต้น จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นและข้อจำกัดของตนเอง นำไปสู่การตั้งเป้าหมาย การวางแผนและการตัดสินใจกับการศึกษาต่อและอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับคุณลักษณะของตน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและนำไปสู่การพัฒนาตนเองด้านอาชีพต่อไป การรู้จักและเข้าใจตนเองจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์ ดังนั้นเราจึงต้องรู้จักและเข้าใจตนเอง

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญของการรู้จักและเข้าใจตนเอง (K)
2.2 เพื่อให้ผู้เรียนบอกคุณลักษณะภายใน และคุณลักษณะภายนอกของตนเองได้ (K)
2.3 เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่นและข้อจำกัดของตนเองได้ (P)
2.4 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในคุณลักษณะของตนเอง (A)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความสำคัญของการรู้จักตนเอง
3.2 การรู้จักตนเองในด้านต่างๆ
3.3 จุดเด่นและข้อจำกัดของตนเอง
3.4 ความภาคภูมิใจในคุณลักษณะของตนเอง

4. ชิ้นงาน / ภาระงาน

4.1 นี่แหละตัวฉัน

5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 1

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทักทายนักเรียนและให้นักเรียนบอกบุคคลที่นักเรียนชื่นชอบเพราะอะไรถึงชอบ จากนั้นครูให้นักเรียนดูคลิป “เปิดใจน้องแพรพาเพลิน” ค้นพบตัวเองจนประสบความสำเร็จ

ขั้นดำเนินการ (40 นาที)

(ทบทวนประสบการณ์เดิม)

2. ครูพูดคุยสนทนากับนักเรียนว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ มีพื้นฐานมาจากการที่เขารู้จักและเข้าใจในตนเองว่าพวกเขามีความสามารถอะไร มีลักษณะเป็นเช่นไรเป็นพื้นฐานสำคัญสู่การประสบความสำเร็จ

(เสริมประสบการณ์ใหม่)

3. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง “การรู้จักตัวเอง” แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากใบความรู้เรื่อง การรู้จักตัวเอง ดังนี้ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านลักษณะทางกาย การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านลักษณะทางจิต และการรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านสิ่งแวดล้อม

(ให้ฝึกปฏิบัติ)

4. ครูให้นักเรียนจับคู่ทำใบงานที่ 1 เรื่อง “ตัวตนของเรา” โดยใช้เวลาประมาณ 15–20 นาที
5. ครูสุ่มใบงานของนักเรียนอย่างน้อย 3 คน แล้วอ่านคำตอบในใบงานทีละข้อเพื่อให้นักเรียนทายว่าเป็นลักษณะของใคร เพราะอะไรจึงคิดว่าเป็นคนๆ นั้น
6. ครูและนักเรียนช่วยกันเชื่อมโยงความรู้จากกิจกรรมว่า การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของตนเองควรเป็นข้อมูลที่มาจากมุมมองทั้งของตนเองและมุมมองจากผู้อื่นที่สะท้อนมายังตนเอง

ขั้นสรุป (10 นาที)

7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับลักษณะภายใน, ลักษณะภายนอกและความสำคัญของการรู้จักและเข้าใจตนเอง

คาบที่ 2

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียน แล้วสอบถามนักเรียนว่าเพื่อนคนใดที่นักเรียนชอบมากที่สุด เพราะอะไร

2. ครูให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอ “เจ๊ดาตลาดแตก” แล้วพูดคุยกับนักเรียนว่า นักเรียนเห็นอะไรจากคลิปและรู้สึกอย่างไรกับคลิปนี้

ขั้นดำเนินการ (40 นาที)

3. ครูพูดเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นถึงจุดเด่นและข้อจำกัดของเจ๊ดา แล้วแจกใบความรู้ที่ 2 เรื่อง แนวทางการพัฒนาตนเอง ให้นักเรียนศึกษาและช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้
4. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 เรื่อง “I see you” โดยการเขียนจุดเด่น และข้อจำกัดของตนเองอย่างน้อยคนละ 3 ข้อ
5. ครูให้นักเรียนนำใบงานที่ 2 เรื่อง “I see you” ให้เพื่อนในห้องเขียนจุดเด่นและข้อจำกัดของตัวเราอย่างน้อย 5 คน

(จัดให้แสดงผลงาน)

6. ครูขออาสาสมัครนักเรียนนำเสนอใบงานเรื่อง I SEE YOU หน้าชั้นเรียนและให้เพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงจุดเด่นและข้อจำกัดของเพื่อนและแนวทางในการพัฒนาตนเอง

(สรุปหลักการนำไปใช้)

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการทำใบงาน “I see you” มาวิเคราะห์ข้อดี สู่การนำไปต่อยอดเพื่อโอกาสในชีวิต และพิจารณาข้อจำกัดของตนเองว่าสร้างอุปสรรคอะไรให้ชีวิตแต่ละคน เพื่อนำไปสู่การระบุถึงแนวทางการพัฒนาตนเอง

ขั้นสรุป (10 นาที)

8. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับจุดเด่น และข้อจำกัดของตนเองคืออะไร และเราสามารถพัฒนาข้อจำกัดได้อย่างไร
9. ให้นักเรียนเขียนนำเสนอตัวเองด้วยคำจำกัดความ 3 คำ เป็นชิ้นชานที่แสดงถึงตัวตนของนักเรียนพร้อมทั้งอธิบายเหตุผล

6. สื่อ/อุปกรณ์

6.1 คลิป “เปิดใจน้องแพรพาเพลิน”

6.2 ใบความรู้ที่ 1 การรู้จักตัวเอง

6.2 ใบงานที่ 1 เรื่อง ตัวตนของเรา

6.3 คลิป “เจ้ดาตลาดแตก”

6.4 ใบงานที่ 2 เรื่อง I See You

7. การวัดและประเมิน

7.1 วิธีการประเมิน

7.1.1 ตรวจใบงาน

7.1.2 ตรวจชิ้นงาน

7.2 เครื่องมือประเมิน

7.2.1 แบบประเมินใบงาน

7.2.2 แบบประเมินชิ้นงาน

7.3 เกณฑ์การประเมิน

การประเมินผลใบงาน

เกณฑ์	**ตัวบ่งชี้**
ผ่าน	- ใบงานที่ 1 เรื่อง ตัวตนของเราบอกข้อมูลของตนเองได้ครบทุกหัวข้อ - ใบงานที่ 2 I See You บอกจุดเด่นและข้อจำกัดของตนเองอย่างน้อย 3 ข้อ - ชิ้นงาน นี่แหละตัวฉัน เขียนอธิบายนำเสนอตัวเอง 3 คำได้
ไม่ผ่านเกณฑ์	- ใบงานที่ 1 เรื่อง ตัวตนของเรา บอกได้ไม่ครบ - ใบงานที่ 2 I See You บอกได้ไม่ครบ - ชิ้นงาน นี่แหละตัวฉัน เขียนอธิบายไม่ได้

7.4 เกณฑ์การตัดสิน

ระดับดีขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

1) ใบงานที่ 1 เรื่อง ตัวตนของเรา
   - บอกข้อมูลของตนเองได้ครบทุกหัวข้อ ระดับคุณภาพ ผ่าน
   - บอกได้ไม่ครบ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
2) ใบงานที่ 2 เรื่อง I See You
   - บอกจุดเด่นและข้อจำกัดของตนเองอย่างน้อย 3 ข้อ ระดับคุณภาพ ผ่าน
   - บอกได้ไม่ครบ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
3) ชิ้นงาน นี่แหละตัวฉัน
   - เขียนอธิบายนำเสนอตัวเอง 3 คำได้ ระดับคุณภาพ ผ่าน
   - เขียนอธิบายไม่ได้ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ใบความรู้ที่ 1
การรู้จักตนเอง

การรู้จักตนเองรวมไปถึงการรับรู้และรู้จักความสามารถของตัวเราเองจะต้องรู้ว่าเราเป็นคนอย่างไร ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เก่งอะไร ไม่เก่งอะไรการรู้จักตนเอง เป็นรากฐานของการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองเพราะการรู้จักตนเองหมายรวมถึง ขีดความสามารถของตัวเรารู้ข้อจำกัดของตัวเองเรา อะไรที่ทำได้เมื่อเราได้เข้าใจปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทาให้เกิดการยอมรับและเข้าใจผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

การรู้จักตนเองมีความสำคัญต่อการกระทำการประพฤติ และการแสดงออก ผู้ที่รู้จักตนเองพอจะดำรงตนอย่างพอเหมาะพอควรก่อนที่จะทำอะไรอื่นบุคคลควรจะรู้จักตนเองก่อน (ธนัญญา ธีระอกนิษฐ์ 2560, สิริพร สมบูรณ์บูรณะ, 2560)

สิริพร สมบูรณ์บูรณะ (2560) ได้กล่าวถึง การรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านลักษณะทางกาย ได้แก่ การที่บุคคลต้องรู้จักตนเองในส่วนของสรีระทางกายว่าตนเองมีรูปร่างหน้าตาหน้าตาเป็นอย่างไรขนาดของร่างกายทรวดทรงและสัดส่วนของร่างกาย การทรงตัวกิริยาท่าทางอิริยาบถต่าง ๆ ผิวพรรณและรวมไปถึงสุขภาพของร่างกาย และมีสติปัญญา รู้คิดรู้พิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ได้มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ ลักษณะทางกาย เป็นเรื่องของพันธุกรรมเราคงกำหนดมากไม่ได้นักแต่เราอาจดูแลรักษาให้ร่างกายสะอาดเป็นอย่างธรรมชาติที่กำหนด และงดงามตามธรรมชาติหรือปรุงแต่งให้ดูดี ตั้งแต่เส้นผมจรดปลายเท้าลักษณะทางกายของเราอาจบอกบุคลิกภาพของบุคคลได้

2. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านลักษณะทางจิต
เป็นการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอารมณ์ความสนใจความถนัดแต่ถ้าจะกล่าวให้ชัดลงไปคือการรับรู้ในเรื่องลักษณะนิสัยของตนเองในความเป็นบุคคลนิสัยของบุคคลจะเริ่มจากการที่บุคคลมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยการผ่านกระบวนการเรียนรู้พอเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจาวันเริ่มเรียนรู้ เริ่มสะสมสิ่งต่าง ๆ เข้ามาในชีวิต เด็กเริ่มมีระบบผสมผสานนิสัยต่างๆ มากขึ้น และลักษณะนิสัยต่าง ๆ ถูกจัดระบบให้อยู่ในระบบใหญ่ที่เรียกว่าตัวของตัวเอง"หรือ "Self" นอกจากนี้แล้วอุปนิสัยหรือลักษณะนิสัยยังทำหน้าที่ประเมินค่าเมื่อมันทางานร่วมกับเจตคติโดยเจตคติจะใช้ประเมินความรู้สึก โดยจะแสดงออกในเรื่องจะยอมรับได้หรือไม่สามารถยอมรับในสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องต่าง ๆ

3.การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อบุคคลเกิดมาทุกชีวิตต้องสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ระบบครอบครัว ไปจนถึงระบบสังคมใหญ่ สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคคลมากเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพบุคคลต้องเรียนรู้ว่าตนเองอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างไรและประเมินบรรทัดฐานทางสังคมได้ว่าตัวเราพึงปฏิบัติตนอย่างไร

ใบงานที่ 1
ตัวตนของเรา

<u>คำชี้แจง</u>

ให้นักเรียนกรอกข้อมูลต่อไปนี้

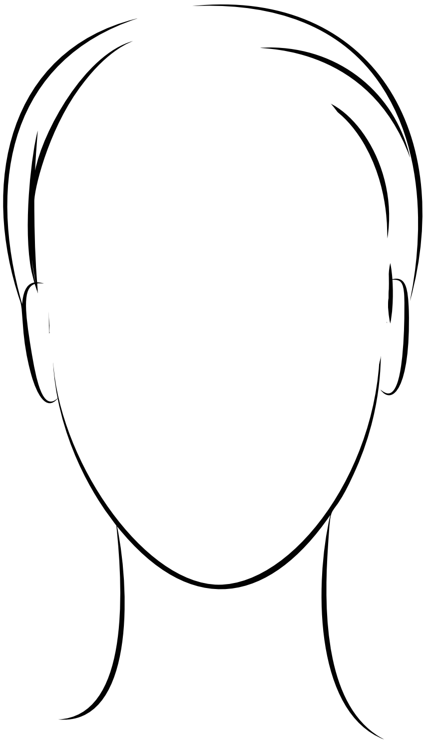

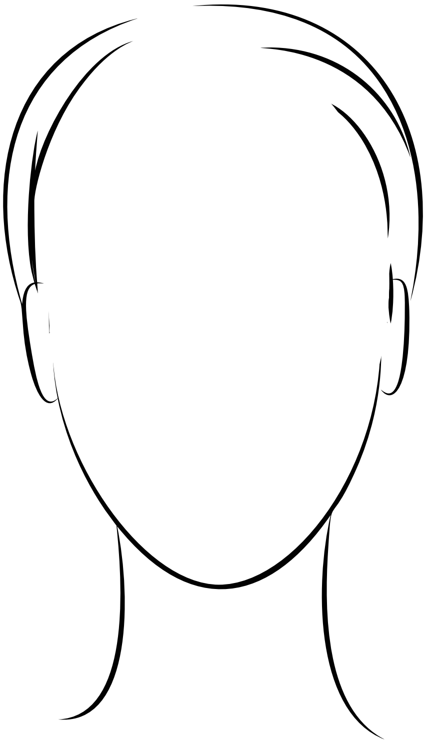

ฉันชื่อ__________ 　　　　　　　เพื่อนฉันชื่อ________

1. รูปร่างหน้าตาของฉัน__________________________
2. กิจกรรมที่ฉันชอบทำมากที่สุด_____________________
3. ความสามารถพิเศษของฉัน_______________________
4. เพื่อนชอบวิชาอะไรมากที่สุด________________________
5. ฉันสนใจในอะไรมากที่สุด_______________________
6. สิ่งที่ฉันไม่อยากทำมากที่สุด______________________

1. รูปร่างหน้าตาของเพื่อน___________________________
2. กิจกรรมที่เพื่อนชอบทำมากที่สุด______________________
3. ความสามารถพิเศษของเพื่อน______________________
4. เพื่อนสนใจในอะไรมากที่สุด________________________
5. เพื่อนสนใจในอะไรมากที่สุด________________________
6. สิ่งที่เพื่อนไม่อยากทำมากที่สุด______________________

ชื่อ-สกุล	ชั้น	เลขที่	วันที่

ใบความรู้ที่ 2
แนวทางการพัฒนาตนเอง

นิตยา ศรีจำนง (online) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง

การพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเองเป็นกระบวนการที่มีการพัฒนามาจากการผสมผสานระหว่าง อัตตา ภาพลักษณ์ พฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม จริยธรรม คุณค่าศักดิ์ศรี และเอกลักษณ์เฉพาะตนซึ่งได้รับประสบการณ์ และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และ สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะบุคคลสำคัญในชีวิตคนในครอบครัว เพื่อนเพื่อนร่วมงานที่มีปฏิกิริยาโต้ตอบมาบุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเองจะต้องเปิดใจให้กว้างที่จะรับฟังความเห็นจากผู้อื่นแสวงหาข้อมูลทั้งด้านบวกและลบจุดดี จุดอ่อนหรือจุดด้อยของตนจากวิธีต่าง ๆ แล้วพิจารณาด้วยเหตุผลอย่างเป็นกลางตามความจริงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามเป้าหมายแล้วจะทำให้ขอบเขตการรับรู้ของตนเองขยายกว้าง นอกจากนี้ เพียรดี เปี่ยมมงคล (2556 อ้างใน นิตยา ศรีจำนง, online) ได้กล่าวถึงการพัฒนา การตระหนักรู้ในตนเองมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1.การฟังตนเอง

คือการสำรวจความรู้สึกของตนเองในขณะนั้นว่า เรามีความรู้สึกอะไรเกิดขึ้นและค้นหาสาเหตุของความรู้สึกว่าเกิดจากอะไร ทำได้โดยใช้คำถามๆตนเองดังนี้ “ขณะนี้ฉันมีความรู้สึกอย่างไร” “เพราะอะไรฉันจึงรู้สึกเช่นนี้ มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นจึงทำให้ฉันมีความรู้สึกอย่างนี้” “เมื่อฉันมีความรู้สึกเหล่านี้ฉันแสดงอะไรออกไปบ้าง”

2.การฟังคนอื่นวิจารณ์ตนเอง

คือการเปิดโอกาสให้คนอื่นป้อนกลับ (Feed back)หรือให้คำติชม

3.การบอกคนอื่นเกี่ยวกับตนเอง

เป็นการเปิดเผยตนเองขณะที่เราเปิดเผยตนเองเราจะรับรู้ความรู้สึกของเราว่ามีความเข้มแข็งหรือความอ่อนแออย่างไรการเปิดเผยตนเองได้แค่ไหนขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ที่มีต่อตนเองและการที่บุคคลไว้วางใจในคนอื่น

ใบงานที่ 2
I SEE YOU

คำชี้แจง

ให้นักเรียนกรอกข้อมูลต่อไปนี้

ในมุมของฉัน

จุดเด่นของฉัน

1.______________________

2. ______________________

3. ______________________

4. ______________________

5. ______________________

ในมุมของเพื่อน

จุดเด่นของฉัน

1.______________________

2. ______________________

3. ______________________

4. ______________________

5. ______________________

ข้อจำกัดของฉัน

1.______________________

2. ______________________

3. ______________________

4. ______________________

5. ______________________

ข้อจำกัดของฉัน

1.______________________

2. ______________________

3. ______________________

4. ______________________

5. ______________________

ชื่อ-สกุล	ชั้น	เลขที่	วันที่
10			

ให้นักเรียนสรุปจุดเด่นและข้อจำกัดในมุมมองของนักเรียน
และมุมมองของเพื่อน

____

____

____

นักเรียนมีแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างไร

____

____

____

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

หน่วยที่ 2 ชื่อ การรู้จักและเข้าใจในอาชีพ ระยะเวลา 2 คาบ

---

1. สาระสำคัญ

การรู้จักและเข้าใจอาชีพ คือ การช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจของตนเอง การรู้จักและเข้าใจในอาชีพต่างๆ สามารถทำได้โดยการศึกษารายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของการทำงาน โอกาสการมีงานทำ ความก้าวหน้าของแต่ละอาชีพ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของตนเองด้านอาชีพในลักษณะอาชีพศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผนเข้าสู่อาชีพต่อไป การรู้จักและเข้าใจอาชีพจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีพ ดังนั้นเราจึงควรรู้จักและเข้าใจอาชีพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตน

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนบอกข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจได้ (K)
2.2 เพื่อให้ผู้เรียนระบุอาชีพที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของตนเองได้ (S)
2.3 เพื่อให้ผู้เรียนยึดมั่นต่อเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพที่สุจริต (A)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 กลุ่มอาชีพตามลักษณะของการประกอบอาชีพ
3.2 ความสัมพันธ์ของอาชีพกับคุณลักษณะของตนเอง

4. ชิ้นงาน / ภาระงาน

4.1 ชิ้นงานเรื่อง “อาชีพของฉัน”

5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกม “ฉันเป็นใคร” โดยให้ตัวแทนนักเรียนขึ้นมาจับภาพอาชีพ (ครู, หมอ, ตำรวจ, ทหาร, ค้าขาย, ชาวนา, มอไซด์รับจ้าง, นักร้อง, นักแสดง, นักกีฬา ฯลฯ) พร้อมใบ้คำโดยใช้ท่าทางแสดงถึงอาชีพนั้น และให้เพื่อนๆ ในห้องทายว่าคืออาชีพอะไร

ขั้นดำเนินการ

(ทบทวนประสบการณ์เดิม)

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพของบุคคลในครอบครัว ว่าประกอบอาชีพใดบ้าง

(เสริมประสบการณ์ใหม่)

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการจัดกลุ่มของอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ โดยศึกษาจากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ และร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ

(ให้ฝึกปฏิบัติ)

4. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง อาชีพในฝันของฉัน

(จัดให้แสดงผลงาน)

5. ครูสุ่มนักเรียนให้มานำเสนอใบงานอาชีพในฝันของฉันหน้าชั้นเรียน (ประมาณ 4-5 คน) พร้อมทั้งครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ

(สรุปหลักการนำไปใช้)

6. ครูให้นักเรียนจำแนกประเภทอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพทั้ง 4 ประเภท แล้วมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ที่นักเรียนสนใจ

คาบที่ 2

ขั้นนำ

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนและเปิดคลิปเพลง "อาชีพน่ารู้" แต่งโดยนายนรรัชต์ ฝันเชียร แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกว่าอาชีพในเพลงมีอาชีพอะไรบ้าง

ขั้นดำเนินการ

(ทบทวนประสบการณ์เดิม)

2. ครูแจกใบงานที่ 2 เรื่อง I SEE YOU (จากหน่วยที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง) ให้นักเรียนได้ทบทวนถึงจุดเด่นและข้อจำกัดของตนเอง

(เสริมประสบการณ์ใหม่)

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 – 5 คนและให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กลุ่มอาชีพตามลักษณะบุคลิกภาพ ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง กลุ่มอาชีพตามลักษณะบุคลิกภาพ
4. ครูและนักเรียนสนทนาความสัมพันธ์ของอาชีพกับคุณลักษณะของตนเอง

(ให้ฝึกปฏิบัติ)

5. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์อาชีพที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของตนเองและของเพื่อนในกลุ่ม พร้อมกับบอกข้อดีของการประกอบอาชีพนั้นๆ

   (จัดให้แสดงผลงาน)

6. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์อาชีพที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของตนเอง พร้อมกับบอกความสำคัญของการประกอบอาชีพนั้นๆ

   (สรุปหลักการนำไปใช้)

7. ครูให้นักเรียนทำชิ้นงาน “อาชีพของฉัน”

ขั้นสรุป

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง กลุ่มอาชีพตามลักษณะบุคลิกภาพ

6. สื่อ/อุปกรณ์

6.1 ภาพอาชีพ

6.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ

6.3 ใบงานที่ 1 เรื่อง อาชีพในฝันของฉัน

6.4 คลิปเพลง “อาชีพน่ารู้” แต่งโดยนายนรรัชต์ ฝันเชียร

6.5 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กลุ่มอาชีพตามลักษณะบุคลิกภาพ

7. การวัดและประเมิน

7.1 วิธีการประเมิน

7.1.1 ตรวจใบงาน

7.1.2 ตรวจชิ้นงาน

7.2 เครื่องมือประเมิน

7.2.1 แบบประเมินใบงาน

7.2.2 แบบประเมินชิ้นงาน

7.3 เกณฑ์การประเมิน

การประเมินผลใบงาน

เกณฑ์	ตัวบ่งชี้
ผ่าน	- ใบงานที่ 1 เรื่อง อาชีพในฝันของฉัน บอกข้อมูลได้ครบทุกหัวข้อ - ชิ้นงานเรื่อง “อาชีพของฉัน” บอกข้อมูลได้ครบทุกหัวข้อ
ไม่ผ่านเกณฑ์	- ใบงานที่ 1 เรื่อง อาชีพในฝันของฉัน บอกได้ไม่ครบ - ชิ้นงานเรื่อง “อาชีพของฉัน” บอกได้ไม่ครบ

7.4 เกณฑ์การตัดสิน

ระดับดีขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

1) ใบงานที่ 1 เรื่อง อาชีพในฝันของฉัน

- บอกข้อมูลได้ครบทุกหัวข้อ	ระดับคุณภาพ ผ่าน
- บอกได้ไม่ครบ	ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

2) ชิ้นงานเรื่อง “อาชีพของฉัน”

- บอกข้อมูลได้ครบทุกหัวข้อ	ระดับคุณภาพ ผ่าน
- บอกได้ไม่ครบ	ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

อาชีพของฉัน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนวาดภาพอาชีพที่นักเรียนคิดว่าเหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเองพร้อมทั้งบอกความสำคัญของอาชีพนั้น

อาชีพ_____

ลักษณะของของบุคลิกภาพที่เหมาะกับอาชีพ__________

1. ____
2. ____
3. ____
4. ____

ความสำคัญของอาชีพ__________

1. ____
2. ____
3. ____
4. ____

ใบความรู้ที่ 1

กลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ

พิศมัย บุญยโสภณ (2560) ได้กล่าวถึงการจัดกลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ ดังนี้

การแบ่งอาชีพตามลักษณะของการประกอบอาชีพ สามารถจัดกลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. อาชีพอิสระ (Freelance) หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบอาชีพดำเนินการด้วยตนเองแต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่ม เป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนมาก ถ้ามีความจำเป็นจะใช้วิธีการจ้างคนมาช่วยงานเป็น ครั้งคราว เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุนและจัดจำหน่ายเอง คิดแผนงานและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ทำให้การพัฒนาอาชีพเป็นได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ผู้ประกอบอาชีพอิสระยังต้องมีความอดทนต่องานหนัก ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมองเห็นเส้นทาง การดำเนินงานของตนเองได้ทะลุปรุโปร่ง

2. อาชีพรับจ้าง (Occupation work for) หมายถึง อาชีพที่รับจ้างทำงานให้กับผู้ว่าจ้างโดยได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน อาชีพรับจ้างประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกเรียกว่า “นายจ้าง” หรือ”ผู้ว่าจ้าง” ฝ่ายหลังเรียกว่า “ลูกจ้าง” หรือ “ผู้รับจ้าง” มีค่าตอบแทนที่ ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างซึ่งเรียกว่า “ค่าจ้าง” ลักษณะการทำงานรับจ้างส่วนใหญ่ทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน อัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับการกำหนดราคาของเจ้าของสถานประกอบการหรือนายจ้าง ทำงานตามเวลาที่กำหนด การประกอบอาชีพรับจ้างมีข้อดีตรงที่ไม่มีความเสี่ยงเรื่องการลงทุนเนื่องจากผู้รับจ้างจะใช้เครื่องมือ อุปกรณ์การทำงานที่ผู้ว่าจ้างจัดไว้ให้ ทำงานตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนดข้อเสียมักจะเป็นงานที่ทำซ้ำ ๆ เหมือนกันทุกวัน และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ว่าจ้างปัจจัยที่จะส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพนี้มีความเจริญก้าวหน้า ได้แก่ ความรู้ความชำนาญในการทำงาน มีกิจนิสัยการทำงานที่ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความมานะอดทน ยอมรับกฎเกณฑ์และเชื่อฟังคำสั่ง มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีและมีสุขภาพอนามัยดี

3. อาชีพงานฝีมือ (Craft Occupation) เป็นอาชีพที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้ประสบการณ์และความชำนาญเฉพาะด้าน ได้แก่ งานศิลปะ งานหัตถกรรม และงานประติมากรรมเป็นต้น

4. อาชีพรับราชการ (Government Servant Occupation) รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐพนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นอาชีพที่มีลักษณะการปฏิบัติงานมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชน

ใบความรู้ที่ 2

อาชีพตามลักษณะทางบุคลิกภาพ

คุณทราบหรือไม่ว่า บุคคลในโลกนี้ ถ้าเราแบ่งออกตามลักษณะทางบุคลิกภาพแล้ว อาจจะแยกได้เป็น 6 กลุ่ม ตัวคุณเองก็เป็น 1 ใน 6 กลุ่มนี้

กลุ่มที่ 1 ถ้าคุณสนใจทางช่าง ชอบทำงานกับวัตถุ เครื่องจักร

คุณมักจะมีลักษณะทาง บุคลิกภาพเป็นคนขี้อาย ขี้เกรงใจ ถ่อมตน จริงใจ ไม่ใคร่รู้ว่าใครเขาคิดอย่างไร แต่จะดูหนักแน่น ไม่เพ้อฝัน มีอารมณ์มั่นคง ไม่ท้อถอย และส่วนใหญ่มักจะคล้อยตามระบบ

ถ้าคุณอยู่ในกลุ่มนี้ แสดงว่า อาชีพที่คุณควรจะพิจารณาก็น่าจะเป็นอาชีพทางช่างชนิดต่างๆ เช่น ช่างเทคนิค ช่างเครื่องยนต์ ช่างฟิต และกลุ่มอาชีพทางวิศวกร ไม่ว่าจะเป็นวิศวกรเครื่องจักรกล เหมืองแร่ โยธา เป็นต้น นอกจากนี้ ก็มีอาชีพทางเกษตรกรรมต่างๆ และทางด้านป่าไม้ และที่เกี่ยวกับสัตว์ และพืช

กลุ่มที่ 2 ถ้าคุณชอบสังเกต เรียนรู้ วิเคราะห์ ตัดสินปัญหา

ย่อมแสดงว่า คุณมีบุคลิกของนักวิชาการ คือ ชอบวิเคราะห์ วิจารณ์ มีหลักการและเหตุผล สงสัยใฝ่รู้ ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ไม่ชอบพึ่งพา ละเอียดรอบคอบ สงวนท่าที และค่อนข้างจะอนุรักษ์นิยม

ถ้าคุณอยู่ในกลุ่มนี้ อาชีพที่น่าจะตรงกับอุปนิสัย ได้แก่ อาชีพทางวิทยาศาสตร์ทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็น แพทย์ นักเคมี ฟิสิกส์ ชีวะ นักคณิตศาสตร์ ธรณีวิทยา เภสัชกร นักภูมิศาสตร์ สมุทรศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 คุณที่สนใจทางด้านศิลปะ ชอบความอิสระ คิดฝันในการทำงาน

โดยทั่วไปแล้ว บุคลิกของคุณค่อนข้างสลับซับซ้อนกว่ากลุ่มอื่นอยู่บ้าง มักชอบทำอะไรตามอารมณ์ มีความคิดริเริ่ม ไม่ชอบคล้อยตาม ชอบแสดงออก รักความเป็นอิสระ ชอบสร้างวิมาน และบางทีคิดในสิ่งที่เป็นได้ยาก ข้อสำคัญ มักจะไม่ชอบทำงานที่มีโครงสร้างตายตัวหรือมีระเบียบที่เคร่งครัด

คุณที่เลือกกลุ่มนี้ อาชีพที่น่าจะประกอบได้ก็มีตั้งแต่ นักแสดง ผู้กำกับ ครูสอนดนตรี วรรณคดี นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ มัณฑนากร นักเขียนบทละคร นักประพันธ์ จิตรกร และผู้ให้ความบันเทิงทุกรูปแบบ

กลุ่มที่ 4 ถ้าคุณชอบทำงานกับคน รับใช้ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ย่อมแสดงว่า ลักษณะเด่นทางบุคลิกภาพของคุณก็คือความเป็นกันเอง ชอบสังคม มีอุดมคติ น่าเชื่อถือ และรับผิดชอบ อาชีพที่น่าจะนำความพึงพอใจให้แก่บุคคลที่อยู่ในกลุ่มนี้จึงน่าจะได้แก่ อาชีพ ครู นางพยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาทางจิตใจ อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา และงานให้การบริการทุกประเภท

กลุ่มที่ 5 ถ้าคุณชอบชักนำผู้อื่น มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ให้เขาคล้อยตาม

บุคลิกภาพของคุณในกลุ่มนี้ มักจะเป็นคนกล้า เชื่อมั่นในตนเอง ชอบแสดงออก คล่องแคล่ว ว่องไว รักความก้าวหน้า ทะเยอทะยานสูง ชอบโน้มน้าวผู้อื่นให้คล้อยตามตน ชอบเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ที่จะต้องไปควบคุมผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของบุคคลกลุ่มนี้ จึงได้แก่ อาชีพทางธุรกิจต่างๆ เช่น นักวิจัยตลาด นายธนาคาร ผู้ขายประกัน พนักงานขายสินค้า ผู้พิพากษา อัยการ ผู้จัดการธนาคาร เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ทำงานสำนักจัดหางาน เป็นต้น

กลุ่มที่ 6 ถ้าคุณชอบทำตามชี้แนะของคนอื่น ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

ชอบคล้อยตามกฎที่เคยปฏิบัติ มา เป็นคนมีระเบียบ รับผิดชอบ อดทน ค่อนข้างจะอนุรักษ์นิยม ชอบกิจกรรมทางธุรการ การจดบันทึก รวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ การนับจำนวนและงานที่ได้รับคำสั่งจากผู้อื่น

อาชีพที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของบุคคลประเภทนี้จึงมักเป็น อาชีพเลขานุการ เสมียนบัญชี พนักงานไปรษณีย์ พนักงานธุรการทุกประเภท ตลอดจนถึงผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

หน่วยที่ 3 ค่านิยมทางอาชีพ **ระยะเวลา 2 คาบ**

....

1. สาระสำคัญ

ค่านิยมทางอาชีพ หมายถึง ความเชื่อของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งต่างๆ นั้นเกิดจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตัวเองและสังคมด้านอาชีพโดยเฉพาะภายในความคิดอารมณ์ความรู้สึกและเจตคติการที่ผู้เรียนได้สำเร็จค่านิยมทางอาชีพจะช่วยให้เกิดความกระจ่างในตนเองและสามารถสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในการเลือกที่อาชีพที่เหมาะสมอย่างแท้จริงของอาชีพจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์โดยเฉพาะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนั้นครูจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมทางอาชีพที่เหมาะสม

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายความสำคัญของค่านิยมทางอาชีพได้ (K)

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถทำความกระจ่างเกี่ยวกับค่านิยมทางอาชีพของตนเอง (K)

2.3 เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ค่านิยมที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของตนเอง (S)

2.4 เพื่อให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่เหมาะสมในการเลือกอาชีพสุจริต (A)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความสำคัญของค่านิยมทางอาชีพ

3.2 ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเลือกค่านิยมในการประกอบอาชีพ

4. ชิ้นงาน / ภาระงาน (ถ้ามี)

4.1 ฟลิปชาร์ท เรื่อง ความสำคัญของ "ค่านิยมทางอาชีพ"

5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนพร้อมตั้งคำถามถามนักเรียน
    - นักเรียนรู้จักคำว่าค่านิยมหรือไม่
    - ค่านิยม หมายถึงอะไร

ขั้นดำเนินการ

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน พร้อมทั้งแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ค่านิยมทางอาชีพ เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำการศึกษาใบความรู้

3. ครูให้นักเรียนดู วีดีทัศน์ เรื่อง อาชีพที่ได้รับความนิยมในยุคปัจจุบัน จากเว็บไซต์ (https://drive.google.com/file/d/1QttPtRSPlYTJyJo0fTTzFm3MFPVDyvFB/view?usp=sharing)
4. ครูสอบถามนักเรียน ว่าได้รับความรู้อะไรบ้าง จากการดูวีดีทัศน์ เรื่อง อาชีพที่ได้รับความนิยมในยุคปัจจุบัน
5. ครูเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นว่า แต่ละอาชีพที่นักเรียนได้รับชมจากวีดีทัศน์เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมในสังคมปัจจุบัน และครูเน้นย้ำความหมายของคำว่า “ค่านิยมทางอาชีพ” ครูถามนักเรียนว่า อาชีพที่ได้รับความนิยมจากในวีดีทัศน์นั้นมีอาชีพอะไรบ้าง
    - อาชีพแต่ละมีลักษณะอย่างไร
    - ผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ ต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐานอะไรบ้าง
    - ครูแจกกระดาษฟลิปชาร์ท ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความสำคัญของ “ค่านิยมทางอาชีพ”

ขั้นสรุป

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอธิบายความสำคัญของ “ค่านิยมทางอาชีพ” หน้าชั้นเรียน

คาบที่ 2
ขั้นนำ

1. ครูถามนักเรียนว่าอาชีพ คืออะไร อาชีพในฝันของนักเรียน คืออาชีพอะไร เพราะเหตุใดนักเรียนจึงเลือกอาชีพนั้น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถาม
2. ครูถามนักเรียนว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเลือกค่านิยมในการประกอบอาชีพ

ขั้นดำเนินการ

3. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน พร้อมทั้งแจกใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเลือกค่านิยมในการประกอบอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้ทำการศึกษาและให้นักเรียนดูวีดีทัศน์เรื่อง“เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” จากเว็บไซต์https://youtu.be/7RAxd5DHOvk
4. ครูแจกใบงานที่ 1 เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สิ่งที่ได้จากการดูวีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” โดยตอบคำถามในใบงานที่ 1 ตามหัวข้อต่อไปนี้
    - ลักษณะนิสัยของภารโรง ในวีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” เป็นอย่างไร
    - เพราะเหตุใดจึงทำให้ภารโรงรวยขึ้น ไม่มีหนี้ และมีความสุขในการประกอบอาชีพ
    - เมื่อนักเรียนดูวีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก”นี้แล้ว ได้ข้อคิดอย่างไร

5. ครูสุ่มนักเรียน 2 กลุ่ม ออกมานำเสนอ สิ่งที่วิเคราะห์ได้จากการชม วีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก”
6. จากวีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับอาชีพภารโรง แล้ว ที่นี้ให้นักเรียนย้อนกลับมาสำรวจดูตัวเองว่า ตัวเราเองมีเป้าหมายอย่างไรในการเลือกประกอบอาชีพ โดยให้นักเรียนทำ ใบงาน การสำรวจค่านิยมของตนเองในการเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสม

ขั้นสรุป

7. ครูร่วมกับนักเรียนในการสรุปถึงค่านิยมที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของตนเองที่เหมาะสมในการเลือกอาชีพที่สุจริต

6. สื่อ/อุปกรณ์

6.1 วีดีทัศน์ เรื่อง อาชีพที่ได้รับความนิยมในยุคปัจจุบัน เว็บไซต์ (https://drive.google.com/file/d/1QttPtRSPlYTJyJo0fTTzFm3MFPVDyvFB/view?usp=sharing)

6.2 วีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” จากเว็บไซต์ https://youtu.be/7RAxd5DHOvk

6.3 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง “ค่านิยมทางอาชีพ”

6.4 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง “ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเลือกค่านิยมในการประกอบอาชีพ”

6.5 ใบงานที่ 1 เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก”

6.6 ใบงานที่ 2 เรื่อง “การสำรวจค่านิยมของตนเองในการเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสม”

7. การวัดและประเมิน

7.1 วิธีการประเมิน

7.1.1 ตรวจฟลิปชาร์ท

7.1.2 ตรวจใบงาน

7.2 เครื่องมือประเมิน

7.2.1 แบบประเมินชิ้นงาน (ฟลิปชาร์ท)

7.2.2 แบบประเมินใบงาน

7.3 เกณฑ์การตัดสิน

7.3.1 ฟลิปชาร์ท เรื่อง ความสำคัญของ “ค่านิยมทางอาชีพ”

ตอบคำถามได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับคุณภาพ ผ่าน

ตอบคำถามไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

7.3.2 ใบงานที่ 1 เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก”

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ค่านิยมได้ ระดับคุณภาพ ผ่าน

นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ค่านิยมได้ ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

7.3.3 ใบงานที่ 2 เรื่อง “การสำรวจค่านิยมของตนเองในการเลือกประกอบอาชีพ”

นักเรียนเลือกค่านิยมที่เหมาะสมในการเลือกอาชีพที่สุจริต ระดับคุณภาพ ผ่าน

นักเรียนเลือกค่านิยมไม่เหมาะสมในการเลือกอาชีพที่สุจริต ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

ใบความรู้ที่ 1

ค่านิยมทางอาชีพ

ค่านิยม หมายถึงความเชื่อต่อสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตัวเองและสังคม โดยค่านิยมของบุคคลจะแฝงอยู่ภายใน ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและเจตคติ การที่บุคคลจะวางแผนอนาคตได้อย่างถูกต้อเหมาะสมกับตนเองได้นั้น สิ่งหนึ่ง ที่เป็นปัจจัยสำคัญมากก็คือ ต้องรู้ค่านิยมในงานที่ตนยึดไว้เป็นหลักสำคัญ ค่านิยมในตนเองมีผลต่อการเลือกแนวทางต่าง ๆ ในชีวิตของเราเสมอ การสำรวจค่านิยมในงาน จะช่วยชี้นำไปสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการของเรา มีโอกาสประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานสูง แต่ทั้งนี้เราควรนำคุณสมบัติในด้านอื่น ๆ มาประกอบกับค่านิยมของตนเองด้วย เพื่อช่วยให้การพิจารณาอาชีพที่เราควรเลือกทำเมื่อจะไปประกอบอาชีพในอนาคตอีกด้วย

ค่านิยมทางอาชีพ หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเกิดจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตัวเองและสังคม ด้านอาชีพ โดยจะแฝงอยู่ภายใน ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและเจตคติ การที่บุคคลได้สำรวจค่านิยมทางอาชีพ จะช่วยให้เกิดความกระจ่างในตนเอง และสามารถสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในการเลือกที่อาชีพที่เหมาะสมอย่างแท้จริง ค่านิยมทางอาชีพจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์โดยเฉพาะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ใบความรู้ที่ 2

ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเลือกค่านิยมในการประกอบอาชีพ

แฟรงค์ พาร์สันส์ (Frank Parson) (อ้างในสำเนาว์ ขจรศิลป์, 2529: 25,) การศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือก อาชีพ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ความถนัดและสติปัญญา มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ นอกจากนั้นยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความกาวหน้าในการประกอบอาชีพด้วย

2. ความสนใจ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและมีอิทธิพลต่อการที่ เขาจะมีความบากบันในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด

3. ค่านิยม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เป็นต้นว่าคนที่มีความเมตตาชอบช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อาจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล คนที่ยึดถือความเป็นธรรมในสังคม อาจเลือกอาชีพนักกฎหมาย

4. บุคคลแวดล้อม เป็นต้นว่า พ่อแม่ ญาติ ครู นักแนะแนว ล้วนมีอิทธิพลต่อการเลือก อาชีพของบุคคล เช่น เด็กบางคนอยากเลือกอาชีพครูเพราะนิยมชมชอบครูของตน หรือเด็กบางคนอาจเลือกอาชีพตามเพื่อนสนิทของตน เด็กบางคนเห็นพี่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ความพอใจใน อาชีพของพี่อาจมีอิทธิพลในการที่น้องจะดำเนินรอยตามโดยเลือกอาชีพอยางพี่ ่

5. สัมฤทธิ์ผลในการเรียน มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพโดยบุคคลที่มีผลการเรียนดีใน แขนงวิชาใด มักจะมีอาชีพในแขนงนั้น บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนโดยทั่วไปในเกณฑ์ดีมี แนวโน้มจะเลือกอาชีพในระดับวิชาชีพ เช่น เด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนดีจะเลือกอาชีพที่ต้องใช้ ความรู้ความสามารถมากเป็นต้น แพทย์ วิศวกร ล่าม นักบัญชี

6. ครอบครัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพโดยที่ลูกบางคนจะเลือกอาชีพตามชีพของพ่อ แม่ และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวและอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็ก

เด็ก ลอเร็นซ์ ลิปเสทท์ (อ้างในทรัพย์มี, 2531: 15,) ได้ทำการวิจัย พบว่า

1.เด็กจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจ สังคมระดับกลางจะเลือกอาชีพสูงกวาอาชีพของพ่อแม่ ซึ่งเขาให้ข้อคิดว่าที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องจาก ชนชั้นกลางมักจะสนับสนุน

ให้ลูกเลือกอาชีพที่มีเกียรติ และมีรายได้ดีกว่าตน เนื่องจากเขามีกำลัง ความสามารถพอที่จะสนับสนุนเป็นต้นว่าให้ได้ศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงกว่าตน

2.เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้สูง ตั้งใจเรียนต่อถึงระดับอุดมศึกษาและเลือกอาชีพระดับวิชาชีพ แต่เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจะเลือกอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความชำนาญไม่มี ลักษณะงานที่ซับซ้อน จะเห็นได้วาเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำไม่กล้าตั้งระดับความหวังไว้สูง

3.บุคลิกภาพและการปรับตัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะแตกต่างกัน เช่น มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นผู้ตาม ชอบเก็บตัว ชอบสังคม มีแนวโน้มที่จะเลือก อาชีพต่างกันตามความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน การปรับตัวมี อิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล

4. ถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

ใบงานที่ 1 เรื่อง
“เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก”

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1. ชื่อ.............นามสกุล...............................
2. ชื่อ.............นามสกุล..............................
3. ชื่อ..................นามสกุล.......................
4. ชื่อ..................นามสกุล.......................

1. ลักษณะนิสัย ของภารโรงใน วีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” เป็นอย่างไร

....
....
....
....
....
....
....

2. เพราะเหตุใดจึงท าให้ภารโรงรวยขึ้น ไม่มีหนี้และมีความสุขในการประกอบอาชีพ

....
....
....
....
....
....
....

3. เมื่อนักเรียนดูวีดีทัศน์ เรื่อง “เรื่องเล่าจากภารโรงที่รวยที่สุดในโลก” นี้แล้ว ได้ข้อคิดอย่างไร

....
....
....
....
....
....
....

เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ค่านิยมได้ ระดับคุณภาพ ผ่าน

นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ค่านิยมได้ ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

ใบงานที่ 2 เรื่อง
“การสำรวจค่านิยมของตนเองในการเลือกประกอบอาชีพ”

ชื่อ..นามสกุล..ชั้น........................เลขที่...........

1. นักเรียนมีความถนัดหรือความสามารถพิเศษในด้านใดบ้าง

....

....

....

....

2. นักเรียนมีความสนใจในเรื่องใด

....

....

....

....

3. นักเรียนมีลักษณะนิสัยอย่างไร

....

....

....

....

4. ครอบครัวหรือญาติพี่น้องของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรบ้าง

....

....

....

....

5. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาใดดีที่สุด

....

....

....

....

6. ใครที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนมากที่สุด

....

....

....

....

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

หน่วยที่ 4 ชื่อ อาชีพในท้องถิ่น **ระยะเวลา 2 คาบ**

....

1. สาระสำคัญ

อาชีพในท้องถิ่น หมายถึง การประกอบอาชีพของครัวเรือนต่างๆ ที่จำแนกตามอำเภอในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (อำเภอนครชัยศรี , บางเลน ,สามพราน , พุทธมณฑล) เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจอาชีพที่อยู่รอบตัวเองเกิดการเห็นคุณค่าของท้องถิ่นและสามารถเป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาตนเองด้านอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสมดังนั้น ผู้เรียนจึงควรเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นของตนเอง

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจความหมาย และความสำคัญของอาชีพในท้องถิ่น (K)

2.2 เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการมีอาชีพที่สุจริต (A)

2.3 เพื่อให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่น ในการพัฒนาตนด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสม (S)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายและความสำคัญของอาชีพในท้องถิ่น

3.2 คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 การพัฒนาตนเองไปสู่อาชีพ

4. ชิ้นงาน / ภาระงาน (ถ้ามี)

4.1

5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียน และสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับ อาชีพของครอบครัว หรือญาติพี่น้องของนักเรียน ว่าประกอบอาชีพใดบ้าง

ขั้นดำเนินการ

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน ให้นักเรียนศึกษาความหมายของคำว่า อาชีพในท้องถิ่น โดยครูแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่อง "อาชีพในท้องถิ่น" เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาความหมายของคำว่า อาชีพในท้องถิ่น
3. ครูแจกกระดาษ Post it ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น และให้นักเรียน เขียนชื่ออาชีพในท้องถิ่น ที่นักเรียนอาศัยอยู่คนละหนึ่งอาชีพ
4. ให้นักเรียนนำกระดาษ Post it ที่นักเรียนเขียน ชื่ออาชีพในท้องถิ่นของตนเอง ออกมาติดบนกระดานดำหน้าห้องเรียน

ขั้นสรุป

5. ครูร่วมกับนักเรียนในการสรุป ถึงความหมายของอาชีพในท้องถิ่น และสรุปอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนที่นักเรียนเขียนว่ามีอาชีพใดบ้าง

คาบที่ 2

ขั้นนำ

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียน และถามความหมายของคำว่า "ภูมิปัญญาท้องถิ่น"
   ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนโดยการให้นักเรียนดูบัตรภาพ ผลผลิตต่างๆ เช่น กระชายส้มโอ กล้วยหอม มะพร้าวน้ำหอม และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ขนมเปี๊ยะครูสมทรง น้ำมะพร้าวหอม 100% บรรจุแก้ว แหนมป้าน้อย และผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น โถเบญจรงค์ พวงมาลัยท้องถิ่น โลชั่นในลูกมะพร้าว ฯลฯ

ขั้นดำเนินการ

2. ครูให้ตัวแทนนักเรียน จำนวน 3-5 คน ออกมาหน้าชั้นเรียน และจับคู่บัตรภาพผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น กับชื่ออำเภอ 4 อำเภอ ในจังหวัดนครปฐม ให้ตรงกับผลผลิตของอำเภอนั้น ๆ
3. ครูให้ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง "ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น" เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ครูให้นักเรียน ดูวีดีทัศน์ เรื่อง "otop จังหวัดนครปฐม" จากเว็บไซต์

   https://youtu.be/Q7cK-NHU2s
5. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง "การพัฒนาตนเองสู่อาชีพในท้องถิ่น" โดยครูแนะแนวทางว่า หากนักเรียนจำเป็นต้องประกอบอาชีพ นักเรียนจะนำความรู้เรื่องอาชีพในท้องถิ่น มาประยุกต์ ในการประกอบอาชีพอะไรในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อตนเอง ชุมชน

ขั้นสรุป

6. ครูสุ่มนักเรียน จำนวน 2-3 คน ออกมานำเสนอ ใบงานที่ 1 เรื่อง "การพัฒนาตนเองสู่อาชีพในท้องถิ่น" เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของอาชีพในท้องถิ่น และสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่น ในการพัฒนาตนด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสม

6. สื่อ/อุปกรณ์

6.1 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง “อาชีพในท้องถิ่น”

6.2 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง “ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น”

6.3 บัตรภาพผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น กับชื่ออำเภอ

6.4 วีดีทัศน์ เรื่อง “otop จังหวัดนครปฐม” จากเว็บไซต์ https://youtu.be/Q7cK-NHU2s

6.5 ใบงานที่ 1 เรื่อง “การพัฒนาตนเองสู่อาชีพในท้องถิ่น”

7. การวัดและประเมิน

7.1 วิธีการประเมิน

7.1.1 ตรวจใบงาน

7.1.2 สังเกตการทำงาน

7.2 เครื่องมือประเมิน

7.2.2 แบบประเมินใบงาน

7.2.3 แบบบันทึกสังเกตการทำงาน

7.3 เกณฑ์การตัดสิน

7.3.1 ใบงานที่ 1 เรื่อง “การพัฒนาตนเองสู่อาชีพในท้องถิ่น”

นักเรียนจะนำความรู้เรื่องอาชีพในท้องถิ่นมาประยุกต์ได้ ระดับคุณภาพ ผ่าน

นักเรียนจะนำความรู้เรื่องอาชีพในท้องถิ่นมาประยุกต์ได้ ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

ใบงานที่ 1 เรื่อง “การพัฒนาตนเองสู่อาชีพในท้องถิ่น”

ชื่อ...นามสกุล.............................ชั้น..................เลขที่.............

1.หากนักเรียนจำเป็นต้องประกอบอาชีพ นักเรียนจะนำความรู้เรื่อง**อาชีพในท้องถิ่น** มาประยุกต์ ในการประกอบอาชีพอะไรในอนาคต

....

....

....

2. อาชีพดังกล่าวมีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนอย่างไร

....

....

....

....

....

....

....

....

....

ใบความรู้ที่ 1

ความหมายของอาชีพในท้องถิ่น

อาชีพในท้องถิ่น(Local career) หมายถึงการประกอบอาชีพของครัวเรือนต่างๆที่จำแนกตามอำเภอในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 (อำเภอนครชัยศรีอำเภอบางเลนอำเภอสามพรานอำเภอพุทธมณฑล)เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจอาชีพที่อยู่รอบตัวเกิดการเห็นคุณค่าของท้องถิ่นและสามารถเป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาตนเองด้านอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสมดังนั้นผู้เรียนจึงควรเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นของตนเอง

ใบความรู้ที่ 2

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Wisdom) คือ ความรู้ความชำนาญวิธีการหรือเทคโนโลยีที่มีการสืบทอดต่อกันมาจากอดีตสู่ปัจจุบัน รวมทั้งงานสร้างสรรค์ของกลุ่มคนในชุมชนบนพื้นฐานวัฒนธรรม และสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม โดยสะท้อนความคิดและความคาดหวังของชุมชนนั้น ด้วยเป็นการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม มาตรฐานและคุณค่าของชุมชน อาจใช้ภาษาหรือไม่ใช้ภาษา หรือผสมผสานระหว่างใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษาเป็นสื่อ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ของกลุ่มบุคคลในท้องถิ่น รวมถึงงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีอยู่ในทุกภาคของประเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. ภูมิปัญญาประเภทองค์ความรู้ของกลุ่มบุคคลท้องถิ่น เช่น การผลิตอาหารและเครื่องดื่ม การผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร การผลิตผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ และการผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้ หิน โลหะ แก้ว เซรามิก ดินเผา เครื่องหนัง เป็นต้น

2. ภูมิปัญญาประเภทงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น เรื่องเล่าพื้นบ้าน กวีนิพนธ์พื้นบ้าน ปริศนาพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน ละครพื้นบ้าน จิตรกรรมพื้นบ้าน ประติมากรรมพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องแต่งกายพื้นบ้าน เป็นต้น

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าและความดีงามที่จรรโลงชีวิตและวิถีชุมชนให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนและสมดุล

ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพและเป็นรากฐานการพัฒนาที่เริ่มจากการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง การพัฒนาเพื่อการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการพัฒนาที่เกิดจากการผสมผสานองค์ความรู้สากลบนฐานภูมิปัญญาเดิม เพื่อเกิดเป็นภูมิปัญญาใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัย

ดังนั้น ภูมิปัญญาจึงมีคุณค่าไม่เพียงแต่ต่อท้องถิ่นและผู้คนเท่านั้น แต่ยังเอื้อประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมั่นคง

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. การค้นคว้าวิจัย ควรศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาของไทยด้านต่างๆ ของท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาคและประเทศ โดยเฉพาะภูมิปัญญาของท้องถิ่น มุ่งศึกษาให้รู้ความเป็นมาในอดีตและปัจจุบัน

2. การอนุรักษ์ โดยปลุกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้นที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นเพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย

3. การฟื้นฟู โดยเลือกสรรภูมิปัญญาที่กำลังสูญหายหรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม

4. การพัฒนา ควรริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยใช้ภูมิปัญญาในการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ ควรนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิต การตลาดและการบริหาร ตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5. การถ่ายทอด โดยนำภูมิปัญญาที่ผ่านมาเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบและรอบด้าน แล้วถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่า คุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ

6. ส่งเสริมกิจกรรม โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

7. การเผยแพร่แลกเปลี่ยน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง โดยมีการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ ด้วยสื่อและวิธีต่างๆ

8. การเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น โดยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้านผู้ดำเนินงานให้มีโอกาสแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีการยกย่อง ประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ

แหนมป้าน้อย

ขนมเปี๊ยะ

ซอสพริกแม่ง้อ

กล้วยหอมทอดกรอบ

ข้าวกล้องอินทรีย์น้ำฟ้า

กล้วยกวน บานานุ่ม

น้ำมะนาวพร้อมดื่ม Lemon Me

น้ำมะพร้าวน้ำหอม 100 % บรรจุแก้ว

เบญจรงค์มงคลศิลป์

พวงมาลัยกล้วยไม้

ขาหมูพะโล้ ตรานายอู๊นครปฐม

ฝรั่งไทยไสขาว ไสแดง

โลชั่นในลูกมะพร้าวหัวปั๊ม

ส้มโอไทยทวี

รหัสสินค้า : 730602-B003
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ส้มโอไทยทวี (รหัสโอทอป 730600834701)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★★ (ปี 2553)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ส้มโอไทยทวี(นครชัยศรี)
41/2 หมู่ 1 ถนนราษฎร์พัฒนา ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73120

ติดต่อ : คุณ ทิม ไทยทวี

โทร : 081-8697267 , 02-4821985

ผักสลัดปลอดสารพิษ

รหัสสินค้า : 730313-SA001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ผักสลัดปลอดสารพิษ (รหัสโอทอป 7303000065784)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★ (ปี 2555)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

นะโม น้ำมนต์ ฟาร์ม
18/8 หมู่ 2 ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120

ติดต่อ :

โทร : 08 9921 2839

วุ้นมะพร้าวน้ำหอม (กะทิ)

รหัสสินค้า : 730101-SN001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

วุ้นมะพร้าวน้ำหอม (กะทิ) (รหัสโอทอป 730103975201)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★ (ปี 2552)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ร้านคุณอุ๊
105/2 เทศา ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

ติดต่อ : นางวิลาวรรณ วัชร

โทร : 085-9984241

โทรสาร : 034-213371

โถเบญจรงค์

รหัสสินค้า : 730608-SD001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : ของใช้ ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก.

โถชั้นจุกพลอย ขนาด 3 นิ้ว (Cherry)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
มผช. : 10/2546
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2547)

2500.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

เชอรี่เบญจรงค์
71/1-2 หมู่ 13 ถนนไร่ขิง ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210

ติดต่อ : คุณนิติกาญจน์ พวงประสาทพร

โทร : 085 3978427, 094 9936179

อีเมล: cherry6179@gmail.com

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

หน่วยที่ 5 เส้นทางสู่อาชีพ **ระยะเวลา 2 คาบ**

....

1. สาระสำคัญ

เส้นทางสู่อาชีพ คือ การวางแผนการเรียนและชีวิตไปสู่อาชีพในอนาคตของบุคคลแต่ละคน ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ การทำงานหรือกิจกรรมที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินตราทำให้เกิดรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลอาชีพและเส้นทางการเข้าสู่อาชีพที่หลากหลายเพื่อสามารถรับผิดชอบตนเองได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นผู้เรียนจึงควรเรียนรู้การตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.1 นักเรียนอธิบายเส้นทางสู่อาชีพที่ตนเองสนใจได้ (K)

2.2 นักเรียนวางแผนเพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ (S)

2.3 นักเรียนเห็นความสำคัญของการวางแผนสู่อาชีพได้ (A)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความสัมพันธ์ของการศึกษาและการประกอบอาชีพ

3.2 ความสัมพันธ์ของกลุ่มสาขาวิชากับลักษณะของอาชีพ

3.3 ประโยชน์ของการศึกษากับการประกอบอาชีพ

4. ชิ้นงาน / ภาระงาน (ถ้ามี)

4.1 ใบกิจกรรมที่1 เรื่องการวางแผนเส้นทางสู่อาชีพ

4.2 ใบกิจกรรมที่2 เรื่องเส้นทางสู่อาชีพ

5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูเปิดภาพชวนคิดให้นักเรียนพิจารณา โดยครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

- จากภาพนักเรียนคิดว่าเด็กคนนี้อยากเป็นครู เขาควรมีลักษณะอย่างไร
- เด็กคนนี้ควรจะเรียนสาขาวิชาไหนได้บ้าง

ขั้นดำเนินการ

ขั้นทบทวนความรู้เดิม

2. ให้นักเรียนจับคู่และสอบถามคู่ของตนเองว่าชอบอาชีพใด จากนั้นให้นักเรียนทายเส้นทางการเรียนของคู่ตนเองเพื่อนำไปสู่อาชีพที่ชอบ

ขั้นเสริมประสบการณ์ใหม่

3. ครูบรรยายเนื้อหาความสัมพันธ์ของการศึกษาและการประกอบอาชีพ โดยใช้ Power point เรื่อง กลุ่มสาขาวิชา และลักษณะของอาชีพ

ขั้นสรุป

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาความสัมพันธ์ของการศึกษาและการประกอบอาชีพ โดยในแต่ละสาขาวิชาสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายอาชีพ
5. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องการวางแผนเส้นทางสู่อาชีพ เป็นการบ้าน

คาบที่ 2

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเส้นทางสู่อาชีพในประเด็นลักษณะของอาชีพและสาขาวิชาที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพ เพื่อทบทวนความรู้เดิมที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว
2. ให้นักเรียนอ่านบัตรคำอาชีพ 10 อาชีพ และอ่านสาขาวิชาที่กล่องที่ครูเตรียมไว้หน้าห้องเรียน จากนั้นครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 10 คน ออกมาหยอดบัตรคำอาชีพใส่ในกล่องสาขาวิชาที่ครูจัดเตรียมไว้
3. ครูสนทนากับนักเรียนว่าจะร่วมกันตรวจสอบความสัมพันธ์ของอาชีพกับสาขาวิชาที่หยอดใส่กล่องท้ายคาบเรียน

ขั้นดำเนินการ

ขั้นฝึกปฏิบัติ

4. ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน ร่วมกันระดมความคิดทำใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง เส้นทางสู่อาชีพ

ขั้นสรุปและนำไปใช้

5. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ว่าเส้นทางสู้อาชีพของเพื่อน เหมาะสมกับอาชีพที่เพื่อนสนใจหรือไม่ เพราะเหตุใด โดยครูเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงเส้นทางสู่อาชีพ เช่น การประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งจะต้องรู้ถึงลักษณะของอาชีพ และสาขาวิชาที่ต้องศึกษา เพื่อเป็นแนวทางที่จะไปสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจ
7. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความสัมพันธ์ของอาชีพกับสาขาวิชาที่นักเรียนหยอดใส่กล่อง หากพบว่าอาชีพใดไม่สัมพันธ์กับสาขาวิชา ให้นักเรียนช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้อง

6. สื่อ/อุปกรณ์

1. ภาพชวนคิด
2. Power point เรื่อง กลุ่มสาขาวิชา และลักษณะของอาชีพ
3. บัตรคำอาชีพ เช่น ครู ผู้พิพากษา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ศิลปิน ช่างยนต์ จิตกร วิศวกร ทนายความ นักออกแบบ ฯลฯ
4. กล่องสาขาวิชา เช่น ศึกษาศาสตร์ นิติศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ศิลปกรรม วิศวกรรม
5. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางสู่อาชีพ

7. การวัดและประเมิน

7.1 วิธีการประเมิน

1. การตรวจใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องวางแผนเส้นทางสู่อาชีพ
2. การตรวจใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องเส้นทางสู่อาชีพ

7.2 เครื่องมือประเมิน

1. แบบตรวจใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องวางแผนเส้นทางสู่อาชีพ
2. แบบตรวจใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องเส้นทางสู่อาชีพ

7.3 เกณฑ์การประเมิน

1. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องวางแผนเส้นทางสู่อาชีพ

เกณฑ์	ตัวบ่งชี้
ผ่าน	วางแผนเส้นทางสู่อาชีพโดยกำหนดสาขาวิชาสอดคล้องกับอาชีพที่สนใจ
ไม่ผ่านเกณฑ์	วางแผนเส้นทางสู่อาชีพโดยกำหนดสาขาวิชาไม่สอดคล้องกับอาชีพที่สนใจ

2. ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องเส้นทางสู่อาชีพ

เกณฑ์	ตัวบ่งชี้
ผ่าน	บอกชื่ออาชีพ ลักษณะอาชีพ และสาขาวิชาเรียนได้อย่างเหมาะสม ครบ 2-3 ประเด็น
ไม่ผ่านเกณฑ์	บอกชื่ออาชีพ ลักษณะอาชีพ และสาขาวิชาเรียนได้เพียง 1 ประเด็น หรือไม่ได้เลย

7.4 เกณฑ์การตัดสิน

1.ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องวางแผนเส้นทางสู่อาชีพ

- นักเรียนสามารถวางแผนเส้นทางสู่อาชีพได้ ระดับคุณภาพ ดี
- นักเรียนสามารถวางแผนเส้นทางสู่อาชีพไม่ได้ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

2. ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องเส้นทางสู่อาชีพ

- บอกเส้นทางสู่อาชีพของตนเองได้ ระดับคุณภาพ ดี
- บอกเส้นทางสู่อาชีพของตนเองไม่ได้ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ภาพชวนคิด

ใบกิจกรรมที่ 1 **เรื่องวางแผนเส้นทางสู่อาชีพ**

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอาชีพที่ตนเองสนใจ 1 อาชีพ พร้อมวางแผนการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจ

อาชีพที่ฉันสนใจคือ....................................

เมื่อฉันเรียนจบชั้น ป.6

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องเส้นทางสู่อาชีพ

คำชี้แจง จงบอกสาขาวิชาที่เหมาะสมกับอาชีพที่กำหนดให้ถูกต้อง

1.

จากภาพคืออาชีพ ....

ลักษณะอาชีพ ....

....

สาขาวิชาเรียนที่เหมาะสม ได้แก่ ....

2.

จากภาพคืออาชีพ ....

ลักษณะอาชีพ ....

....

สาขาวิชาเรียนที่เหมาะสม ได้แก่ ....

3.

จากภาพคืออาชีพ ....

ลักษณะอาชีพ ....

....

สาขาวิชาเรียนที่เหมาะสม ได้แก่ ....

4.

จากภาพคืออาชีพ ....

ลักษณะอาชีพ ....

....

สาขาวิชาเรียนที่เหมาะสม ได้แก่ ....

4.

จากภาพคืออาชีพ ....

ลักษณะอาชีพ ....

....

สาขาวิชาเรียนที่เหมาะสม ได้แก่ ....

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

หน่วยที่ 6 การศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ **ระยะเวลา 2 คาบ**

....

1. สาระสำคัญ

การศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ คือแนวทางการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา เพื่อการนำไปสู่การมีอาชีพเป็นการเรียนที่ใช้ความรู้ความสามารถทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ส่งเสริมให้เกิดความชำนาญเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่บุคคลสนใจตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถนั้น ดังนั้นการเลือกแนวทางการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นจริง มีความถูกต้องที่จะทำให้บุคคลเลือกเพื่อการมีอาชีพในอนาคตได้

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.1 นักเรียนบอกความสำคัญของการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาได้ (K)
2.2 นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อได้ (S)
2.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพในอนาคต (A)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความสำคัญของการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา
3.2 เส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. ชิ้นงาน / ภาระงาน (ถ้ามี)

4.1 ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน

5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูเปิดคลิปเพลง Kill This Love ของวง Blackpink ให้นักเรียนดู
2. ครูสนทนากับนักเรียนโดยตั้งคำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้
   - นักเรียนคิดว่าอาชีพในคลิปที่ดูเป็นอาชีพอะไร
   - นักเรียนว่าศิลปินทั้ง 4 คนนี้ เขามีวิธีการอย่างไรที่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จ

ขั้นดำเนินการ

ขั้นทบทวนความรู้เดิม

3. ครูขอตัวแทนนักเรียนออกมาเล่าถึงอาชีพของบุคคลที่นักเรียนรู้จักและประสบความสำเร็จ

ขั้นเสริมประสบการณ์ใหม่

4. ให้นักเรียนจัดกลุ่มจำนวน 7 กลุ่ม ตามเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วให้ตัวแทนกลุ่มมาจับสลากเลือกหัวข้อเส้นทางการศึกษา กลุ่มละ 1 หัวข้อ

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อเส้นทางการศึกษาที่กลุ่มตนเองได้รับลงในใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

6. ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหัวข้อเส้นทางการศึกษาที่กลุ่มตนเองได้รับมอบหมายหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 2 Mind Mapping เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจเป็นการบ้าน

คาบที่ 2

ขั้นนำ

1. ครูเล่าถึงเส้นทางสู่อาชีพการเป็นครู โดยยกตัวอย่างเส้นทางสู่อาชีพของตัวครูผู้สอนเองในประเด็นเหตุผลการเลือกอาชีพ ลักษณะอาชีพ และการเลือกสายการเรียน

ขั้นดำเนินการ

ขั้นฝึกปฏิบัติ

2. ให้นักเรียนที่สนใจอาชีพเดียวกันจาก Mind Mapping เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ เข้ากลุ่มและร่วมกันอภิปราย

ขั้นแสดงผลงาน

3. ให้แต่ละกลุ่มอาชีพส่งตัวแทนออกมานำเสนอถึงเส้นทางสู่อาชีพที่สนใจหน้าชั้นเรียน โดยครูและนักเรียนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุปหลักการและนำไปใช้

4. ครูให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน เป็นชิ้นงาน และนำมาอภิปรายร่วมกัน

ขั้นสรุป

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงเส้นทางสู่อาชีพ เช่น นักเรียนต้องรู้จักความสามารถของตนเอง นักเรียนต้องรู้จักลักษณะของอาชีพ และนักเรียนต้องรู้ถึงสาขาวิชาที่เหมาะสมกับอาชีพนั้น ๆ เพื่อนำไปสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจในอนาคต

6. สื่อ/อุปกรณ์

1. คลิปเพลง Kill This Love ของวง Blackpink
2. สลากเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่
    1) ศึกษาต่อชั้น ม.1-ม.3
    2) ศึกษาต่อโรงเรียนนานาชาติ
    3) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์/กระทรวงวัฒนธรรม (วิทยาลัยนาฏศิลป์)
    4) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
    5) โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย 3 ปี
    6) ศึกษาต่อในสถานศึกษาด้านวิชาชีพระยะสั้น
    7) เรียนรู้ด้วยตนเองและศึกษาผ่านระบบออนไลน์
3. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. ใบกิจกรรมที่ 2 Mind Mapping เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

7. การวัดและประเมิน

7.1 วิธีการประเมิน

1. การตรวจใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. การตรวจใบกิจกรรมที่ 2 Mind Mapping เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ
3. การตรวจใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน

7.2 เครื่องมือประเมิน

1. แบบตรวจใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แบบตรวจใบกิจกรรมที่ 2 Mind Mapping เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ
3. แบบตรวจใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน

7.3 เกณฑ์การประเมิน

1. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์	**ตัวบ่งชี้**
ผ่าน	สืบค้นข้อมูลได้สอดคล้องกับประเด็นตามที่กำหนด
ไม่ผ่านเกณฑ์	สืบค้นข้อมูลไม่สอดคล้องกับประเด็นตามที่กำหนด

2. ใบกิจกรรมที่ 2 Mind Mapping เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

เกณฑ์	**ตัวบ่งชี้**
ผ่าน	ข้อมูลสอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ
ไม่ผ่านเกณฑ์	ข้อมูลไม่สอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ

3. ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน

เกณฑ์	ตัวบ่งชี้
ผ่าน	บอกความสำคัญของการศึกษาและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ
ไม่ผ่านเกณฑ์	ไม่บอกความสำคัญของการศึกษาและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ

7.4 เกณฑ์การตัดสิน

1. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- สืบค้นข้อมูลได้สอดคล้องกับประเด็นตามที่กำหนด ระดับคุณภาพ ดี
- สืบค้นข้อมูลไม่สอดคล้องกับประเด็นตามที่กำหนด ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

2. ใบกิจกรรมที่ 2 Mind Mapping เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

- ข้อมูลสอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ ระดับคุณภาพ ดี
- ข้อมูลไม่สอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

3. ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน

- บอกความสำคัญของการศึกษาและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ ระดับคุณภาพ ดี
- ไม่บอกความสำคัญของการศึกษาและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ

ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ใบกิจกรรม เรื่องการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน

รูปภาพอาชีพที่สนใจ

1.อาชีพที่นักเรียนสนใจ

....

2.เหตุผลที่เลือกอาชีพนี้

....

....

3.ลักษณะอาชีพที่เลือก

....

....

4. นักเรียนคิดว่าการศึกษาต่อมีผลอาชีพที่นักเรียนสนใจหรือไม่ อย่างไร

....

....

5.สาขาวิชาที่สอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ

....

....

5.ให้นักเรียนบอกข้อดี-ข้อจำกัดของอาชีพที่นักเรียนเลือก

ข้อดี	ข้อจำกัด
....	....
....	....
....	....

6.นักเรียนมีการเตรียมตัวอย่างไรในอนาคตเพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพนั้น

....

....

ใบกิจกรรม
เรื่องเส้นทางการศึกษาเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ-สกุล____ชั้น________เลขที่ _________

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรม

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ความสนใจปฏิบัติกิจกรรม			แสดงความคิดเห็น/ยอมรับฟังผู้อื่น			การตอบคำถาม/ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย			รวม	ผลประเมิน	
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		ผ่าน	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การตัดสิน (ตัวอย่าง)

ระดับดีขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

1) ใบงาน เรื่อง ตัวตนของฉัน
- บอกข้อมูลของตนเองได้ครบทุกหัวข้อ ระดับคุณภาพ ดี
- บอกได้ไม่ครบ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

2) ใบงาน เรื่อง ตัวตนของเพื่อนฉัน
- บอกข้อมูลของเพื่อนได้ครบทุกหัวข้อ ระดับคุณภาพ ดีมาก
- บอกข้อมูลของเพื่อนได้ 5 ข้อขึ้นไป ระดับคุณภาพ ดี
- บอกข้อมูลของเพื่อนได้น้อยกว่า 5 ข้อ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

3) ใบงานเรื่อง ข้อมูลพื้นฐานของฉัน
- บอกข้อมูลได้มากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหัวข้อ ระดับคุณภาพ ดี
- บอกข้อมูลได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

4) ใบงาน เรื่อง พื้นฐานพลังของฉัน
- บอกข้อมูลได้ครบทุกหัวข้อ ระดับคุณภาพ ดีมาก

ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การศึกษาต่อเพื่ออาชีพของฉัน

รูปภาพอาชีพที่สนใจ

1.อาชีพที่นักเรียนสนใจ

....

2.เหตุผลที่เลือกอาชีพนี้

....

....

3.ลักษณะอาชีพที่เลือก

....

....

4. นักเรียนคิดว่าการศึกษาต่อมีผลอาชีพที่นักเรียนสนใจหรือไม่ อย่างไร

....

....

5.สาขาวิชาที่สอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ

....

....

5.ให้นักเรียนบอกข้อดี-ข้อจำกัดของอาชีพที่นักเรียนเลือก

ข้อดี	ข้อจำกัด
....	....
....	....
....	....

6.นักเรียนมีการเตรียมตัวอย่างไรในอนาคตเพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพนั้น

....

....

ใบกิจกรรม
เรื่องเส้นทางการศึกษาเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ-สกุล____________________________________ชั้น________เลขที่ _________

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก **ระยะเวลา 2 คาบ**

....

1. สาระสำคัญ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ หมายถึง สาเหตุและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนักเรียนทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อตนเอง นักเรียนจึงควรมีทักษะการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการเลือกอาชีพของตนเองในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.1 นักเรียนบอกปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพได้ (K)

2.2 นักเรียนวิเคราะห์ความสำคัญของการเลือกอาชีพที่เหมาะสมได้ (K)

2.3 นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่ออาชีพ (A)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ

3.2 ความสำคัญของการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

4. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

(คาบที่ 1)

ขั้นนำ

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยการให้นักเรียนเรียงลำดับบ้าน โดยมีโจทย์ว่า “บ้านสีเขียว บ้านสีชมพู บ้านสีม่วง และบ้านสีน้ำเงิน ตั้งเรียงเป็นแถวเดียวกัน โดยบ้านสีน้ำเงินไม่ใช่บ้านหลังแรก บ้านสีชมพูอยู่ระหว่างบ้านสีเขียวและสีม่วง บ้านสีเขียวอยู่ระหว่างบ้านสีน้ำเงินและบ้านสีชมพู” หากใครตอบได้ก่อนให้ยกมือขึ้นและตอบคำถาม

ขั้นดำเนินกิจกรรม

(ทบทวนประสบการณ์เดิม)

2. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างอาชีพที่นักเรียนรู้จักหรือคุ้นเคยและสามารถอธิบายลักษณะงานในเบื้องต้นของอาชีพนั้นได้

(เสริมประสบการณ์ใหม่)

3. ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าในการประกอบอาชีพต่าง ๆ นั้นมีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

4. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าในการประกอบอาชีพต่าง ๆ มีปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มของตลาดแรงงงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ความก้าวหน้า ข้อดีและข้อเสีย เป็นต้น

5. ครูเปิดคลิปวีดีโอเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้นักเรียนดูและช่วยกันอภิปรายว่า จากอาชีพในคลิปวีดีโอดังกล่าว นักเรียนได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงาน ค่าตอบแทน แนวโน้มของตลาดแรงงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ความก้าวหน้า ข้อดีและข้อเสียอย่างไรบ้าง

6. ครูแจกกระดาษ Post it ให้นักเรียน คนละ 2 แผ่น โดยให้เขียนอาชีพที่นักเรียนสนใจ 2 ลำดับแรก แผ่นละ 1 อาชีพ

7. ให้นักเรียนนำกระดาษรายชื่ออาชีพที่สนใจมาติดไว้ที่กระดานหน้าห้อง

8. ครูและนักเรียนช่วยกันอ่านชื่ออาชีพบนกระดาน แล้วให้นักเรียนบอกเหตุผลที่เลือกอาชีพดังกล่าว

(ให้ฝึกปฏิบัติ)

9. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 5-6 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกอาชีพที่สนใจกลุ่มละ 1 อาชีพและให้นักเรียนไปหาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพดังกล่าวลงในใบงานค้นหาปัจจัยอาชีพต่าง ๆ โดยให้เวลานักเรียนไปค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบ อาชีพนั้นซึ่งประกอบด้วย ลักษณะงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ค่าตอบแทน ข้อดีและข้อเสีย โดยให้เวลานักเรียนไปหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต หรือการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เป็นต้น

(คาบที่ 2)

ขั้นนำ

10. ครูกล่าวทักทายนักเรียน และเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม ๆ แบ่งออกเป็นกลุ่มละ 11-12 คน โดยนั่งเป็นวงกลมหัวเข่าชนกัน จากนั้นให้เอามือขวาของตนเองไปวางหงายบนเข่าซ้ายของเพื่อน และใช้นิ้วชี้มือซ้ายของตนเองจิ้มบนมือขวาของเพื่อน จากนั้นครูเล่าเรื่อง “ดอกบัวบาน” โดยให้กติกาว่า เมื่อใดที่นักเรียนได้ยินคำว่า ดอกบัวบาน ให้นำมือขวาจับนิ้วของเพื่อนให้ได้ โดยนักเรียนจะต้องตั้งสติในการรีบดึงนิ้วมือออก เพื่อไม่ให้เพื่อจับได้ หากใครถูกจับได้จะหมดสิทธิ์เล่นในรอบต่อไป

(จัดให้แสดงผลงาน)

ขั้นดำเนินกิจกรรม

11. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองหน้าชั้นเรียนให้เพื่อน ๆ ฟัง

12. เมื่อเพื่อนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานเสร็จแล้ว เพื่อน ๆ สามารถแสดงความเห็นเพิ่มเติมพร้อมทั้งครูให้ข้อมูลเพิ่มเติม

13. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอแล้วให้นักเรียนแต่ละคนเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด และเขียนลงในใบกิจกรรมวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง พร้อมทั้งบอกเหตุผลหรือปัจจัยที่เลือกอาชีพดังกล่าว

(สรุปหลักการนำไปใช้)

14. ครูสอบถามนักเรียนว่า จากที่นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ นักเรียนคิดว่าปัจจัยใดที่สำคัญต่อการเลือกอาชีพมากที่สุดเพราะเหตุใด

ขั้นสรุป

15. นักเรียนช่วยกันสะท้อนถึงความรู้สึกที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และสิ่งที่นักเรียนควรจะค้นหาข้อมูลเพิ่มเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ

5. สื่อ/อุปกรณ์

5.1 คลิปวีดีโอเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ

5.2 Post it

6. การวัดและประเมิน

6.1 วิธีการประเมิน

- สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรม
- ตรวจสอบความถูกต้องของใบงานค้นหาปัจจัยอาชีพต่าง ๆ และใบงานวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

6.2 เครื่องมือประเมิน

- แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
- แบบตรวจใบงานค้นหาปัจจัยอาชีพต่าง ๆ และใบงานวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

6.3 เกณฑ์การประเมิน

การประเมินสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

ระดับคุณภาพ	ข้อความบ่งชี้คุณภาพ
ผ่าน	มีความตั้งใจร่วมกิจกรรม ตอบคำถามและทำชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย
ไม่ผ่าน	ขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

การประเมินใบงานค้นหาปัจจัยอาชีพต่าง ๆ และใบงานวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

ระดับคุณภาพ	ข้อความบ่งชี้คุณภาพ
ผ่าน	1) การนำเสนอผลของการค้นหาปัจจัยอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างตรงประเด็น 2) การนำเสนอผลของการวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างตรงประเด็น
ไม่ผ่าน	ขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

6.4 เกณฑ์การตัดสิน

เกณฑ์ระดับดีขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

1) ใบงาน เรื่อง การค้นหาปัจจัยอาชีพต่าง ๆ
- บอกปัจจัยที่มีต่อการประกอบอาชีพได้ทั้ง 5 - 6 ประเด็น
  ระดับคุณภาพ ดีมาก
- บอกปัจจัยที่มีต่อการประกอบอาชีพได้ 3 - 4 ประเด็น
  ระดับคุณภาพ ดี
- บอกปัจจัยที่มีต่อการประกอบอาชีพได้ 1 - 2 ประเด็น
  ระดับคุณภาพ พอใช้
- ไม่สามารถบอกปัจจัยที่มีต่อการประกอบอาชีพได้เลย
  ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

2) ใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง
- บอกปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 3 ประเด็น
  ระดับคุณภาพ ดีมาก
- บอกปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 2 ประเด็น
  ระดับคุณภาพ ดี
- บอกปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 1 ประเด็น
  ระดับคุณภาพ พอใช้
- ไม่สามารถบอกปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้เลย
  ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

หน่วยที่ 8 ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ **ระยะเวลา 2 คาบ**

1. สาระสำคัญ

ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ หมายถึง ความสามารถในการฝึกฝนและพัฒนาทักษะที่จำเป็นทั้งภายในและภายนอก เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ เช่น ทักษะชีวิตและทักษะด้านอาชีพในศตวรรษที่ 21 ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพจึงมีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้าสู่อาชีพในอนาคต ดังนั้นการเรียนรู้และพัฒนาตนด้านอาชีพจึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านอาชีพได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เรียนบอกทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพได้ (K)
2. ผู้เรียนสามารถนำเสนอทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพที่จำเป็นได้ (S)
3. ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพได้ (A)

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพโดยมุ่งเน้นทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

4. ชิ้นงาน / ภาระงาน (ถ้ามี)

4.1 แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 1
ขั้นนำ

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 – 10 คน ให้นักเรียนเล่นเกมสื่อสาร โดยนั่งเป็นแถวจากนั้นให้หัวหน้าแต่ละกลุ่มออกมารับกระดาษที่ใช้อ่านสื่อสารกันระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ครูให้สัญญาณให้หัวหน้ากลุ่มอ่านกระดาษเพียงคนเดียวโดยกำหนดเวลา ไม่เกิน 1 นาที

2. ครูเก็บกระดาษทุกกลุ่ม แล้วให้หัวหน้ากระซิบบอกข้อความที่มีในกระดาษ ให้เพื่อนฟัง โดยกระซิบต่อๆกันไปเรื่อยๆจนถึงคนสุดท้าย แล้วให้สุดท้ายนำมาเขียน หรือ พูดให้ฟังหน้าชั้นเรียน โดยหากลุ่มที่พูดให้ถูกต้องที่สุดเป็นผู้ชนะ จากนั้น ครูเชื่อมโยงเข้าสู่ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ

ขั้นดำเนินการ

(ทบทวนประสบการณ์เดิม)

3. ครูตั้งคำถาม ถ้าอยากเป็น Youtuber ต้องมีทักษะด้านใดบ้าง

(เสริมประสบการณ์ใหม่)

4. ครูแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่องทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ พร้อมทั้งครูนำเสนอ PowerPoint อธิบายเนื้อหาในใบความรู้ ครูยกตัวอย่างอาชีพ 3 – 4 อาชีพ เช่น ครู นักข่าว พ่อค้า-แม่ค้า ฯลฯ ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาตนด้านอาชีพ
5. ครูเน้นย้ำทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

(ให้ฝึกปฏิบัติ)

6. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม จับเข่าคุยกัน
   โดยให้นักเรียนจับคู่ โดยกำหนดผู้พูดเป็น A , ผู้ฟังเป็น B
   เพื่อเล่าประสบการณ์จริงที่รู้สึกกลัวที่สุดในชีวิต
   รอบที่ 1 A เล่า : B ฟัง พร้อมทั้งให้ B เสนอวิธีการแก้ปัญหาความกลัวให้ A ฟัง
   รอบที่ 2 B เล่า : A ฟัง พร้อมทั้งให้ A เสนอวิธีการแก้ปัญหาความกลัวให้ B ฟัง
   อาจจะมีรอบที่ 3 4 5 ตามเวลาที่เหมาะสมและครูแจก ใบงานที่ 1 สิ่งที่ฉันกลัว

ขั้นสรุป

7. ครูสุ่มนักเรียน 1 - 2 คู่ออกมาเล่าถึงสิ่งที่ฉันกลัวของคู่ตัวเองหน้าชั้นเรียน เมื่อเล่าจบ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรม จับเข่าคุยกัน

คาบที่ 2

ขั้นนำ

1. ครูเปิดคลิป ชื่อ สื่อสารไม่ดี ตลก 6 ฉาก และร่วมพูดคุยเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารที่เกิดขึ้นในคลิป

ขั้นดำเนินการ

(จัดให้แสดงผลงาน)

2. ให้นักเรียนนำใบงานที่ 1 สิ่งที่ฉันกลัว มาแปะหน้าชั้นเรียนจากนั้นครูแจกสติ๊กเกอร์ให้นักเรียนคนละ 1 ดวง ให้นักเรียนนำมาแปะบนใบงานที่นักเรียนสนใจ

3. ครูให้นักเรียนที่ได้รับการโหวตสูงที่สุด 4 - 5 คน ออกมานำเสนอใบงาน (สรุปหลักการนำไปใช้)
4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงทักษะที่เพื่อนใช้ในการนำเสนอและทักษะที่ตนใช้ในการรับฟังการนำเสนอ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าทักษะต่างๆ มีความสำคัญอย่างไร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างไร

ขั้นสรุป

5. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ด้านการวางแผนด้านการศึกษาและอาชีพ

6. สื่อ/อุปกรณ์

6.1 เกมสื่อสาร

6.2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ

6.3 Power Point เรื่อง ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ

6.4 ใบงานที่ 1 จับเข่าคุยกัน

7. การวัดและประเมิน

7.1 วิธีการประเมิน

7.1.1 ตรวจใบงาน

7.1.2 ตรวจแฟ้มสะสมงาน

7.2 เครื่องมือประเมิน

7.2.1 แบบประเมินใบงาน

7.2.2 แบบประเมินแฟ้มสะสมงาน

7.3 เกณฑ์การประเมิน

การประเมินผลใบงาน

เกณฑ์	ตัวบ่งชี้
ผ่าน	- ใบงานที่ 1 เรื่อง จับเข่าคุยกัน บอกได้ครบทุกหัวข้อ - แฟ้มสะสมงาน นำเสนอผลงานได้ครบทุกหัวข้อ
ไม่ผ่านเกณฑ์	- ใบงานที่ 1 เรื่อง จับเข่าคุยกัน บอกได้ไม่ครบ - แฟ้มสะสมงาน นำเสนอผลงานได้ไม่ครบ

7.4 เกณฑ์การตัดสิน

ระดับดีขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

1) ใบงานที่ 1 เรื่อง จับเข่าคุยกัน

- บอกได้ครบทุกหัวข้อ	ระดับคุณภาพ ผ่าน
- บอกได้ไม่ครบ	ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

2) แฟ้มสะสมงาน

- นำเสนอผลงานได้ครบทุกหัวข้อ	ระดับคุณภาพ ผ่าน
- นำเสนอผลงานได้ไม่ครบ	ระดับคุณภาพ ไม่ผ่าน

ใบความรู้ที่ 1
ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ

องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดทักษะชีวิตไว้ 10 ทักษะ ได้แก่

1. **ทักษะการตัดสินใจ (Decision making)** เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของตนเองในอนาคต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ
2. **ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving)** เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจจนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข้
3. **ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)** เป็นความสามารถในทางความคิด ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการคิดแบบสร้างสรรค์เพื่อค้นหาทางเลือกต่างๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
4. **ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ และประเมินปัญหาหรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามาช่วยให้วัยรุ่นตระหนักและประเมินผลสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของตนเอง เช่น การรู้จักคุณค่าในตนเอง การจัดการกับความกดดันจากเพื่อนๆ หรือการรับข้อมูลจากสื่อต่างๆ
5. **ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication)** เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ

6. **ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล** (Interpersonal relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน สามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

7. **ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง** (Self-awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา รู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดีข้อด้อยของตนเอง รู้ความต้องการและสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่างๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

8. **ทักษะการเข้าใจผู้อื่น** (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยกว่าหรือได้รับความเดือดร้อน

9. **ทักษะการจัดการกับอารมณ์** (Coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้จักการจัดการอารมณ์โกรธและความโศกเศร้า ที่ส่งผลทางลบต่างร่างกายและจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10. **ทักษะการจัดการกับความเครียด** (Coping with stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียดเพื่อให้เกิดพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

ทักษะชีวิตทั้ง 10 ทักษะนี้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เอง ต้องอาศัยการฝึกฝน ซึ่งผู้เรียนที่พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุขและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณลักษณะที่ดีนั้นต้องฝึกฝนตนเองให้มีจุดแข็งในด้านทักษะการวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสม รู้จักที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง พร้อมที่จะเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งมีความพร้อมที่จะจัดการกับชีวิตเอง

ใบกิจกรรมที่ 1

เรื่องสิ่งที่ฉันกลัว

กลัวอะไร

นักเรียน
ใช้ทักษะด้านใดกับ
กิจกรรมจับเข่าคุยกัน

" สิ่งที่ฉันกลัว "

เพื่อนแนะนำว่า
อย่างไร

คะแนนความกลัว

10

ส่วนที่ 2

เอกสารอ่านประกอบเพื่อเสริมประสบการณ์สำหรับครู

หน่วยที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง

การรู้จักตนเองรวมไปถึงการรับรู้และรู้จักความสามารถของตัวเราเอง จะต้องรู้ว่าเราเป็นคนอย่างไร ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เก่งอะไร ไม่เก่งอะไร การรู้จักตนเอง เป็นรากฐานของการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองเพราะการรู้จักตนเอง หมายรวมถึง ขีดความสามารถของตัวเรา รู้ข้อจำกัดของตัวเองเราอะไรที่ทำได้ เมื่อเราได้เข้าใจปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้เกิดการยอมรับและเข้าใจผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การรู้จักตนเองมีความสำคัญต่อการกระทำ การประพฤติและการแสดงออกผู้ที่รู้จักตนเองที่พอจะดำรงตนอย่างพอเหมาะพอควร ก่อนที่จะทำอะไรอื่นบุคคลควรจะรู้จักตนเองก่อน (ธนัญญา ธีระอกนิษฐ์ 2560, สิริพร สมบูรณ์บูรณะ, 2560)

สิริพร สมบูรณ์บูรณะ (2560) ได้กล่าวถึง การรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านลักษณะทางกาย ได้แก่ การที่บุคคลต้องรู้จักตนเองในส่วนของสรีระทางกายว่า ตนเองมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ขนาดของร่างกาย ทรวดทรงและสัดส่วนของร่างกาย การทรงตัวกิริยาท่าทางอิริยาบถต่าง ๆ ผิวพรรณ และรวมไปถึง สุขภาพของร่างกาย และมีสติปัญญา รู้คิดรู้พิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ได้ มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ ลักษณะทางกายเป็นเรื่องของพันธุกรรม เราคงกำหนดมากไม่ได้นัก แต่เราอาจดูแลรักษาให้ร่างกายสะอาด เป็นอย่างธรรมชาติ ที่กำหนด และงดงามตามธรรมชาติหรือปรุงแต่งให้ดูดี ตั้งแต่เส้นผมจรดปลายเท้า ลักษณะทางกายของเราอาจบอก บุคลิกภาพของบุคคลได้

2. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านลักษณะทางจิต เป็นการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอารมณ์ ความสนใจ ความถนัด แต่ถ้าจะกล่าวให้ชัดลงไปคือ การรับรู้ในเรื่อง ลักษณะนิสัยของตนเอง ในความเป็นบุคคล นิสัยของบุคคลจะเริ่มจากการที่บุคคลมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้น โดยการผ่านกระบวนการเรียนรู้ พอเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเริ่มเรียนรู้ เริ่มสะสมสิ่งต่าง ๆ เข้ามาในชีวิต เด็กเริ่มมีระบบผสมผสานนิสัยต่าง ๆ มากขึ้น และลักษณะนิสัยต่าง ๆ ถูกจัดระบบให้อยู่ในระบบใหญ่ที่เรียกว่า "ตัวของตัวเอง"หรือ "Self" นอกจากนี้แล้ว อุปนิสัยหรือลักษณะนิสัย ยังทำหน้าที่ประเมินค่า เมื่อมันทำงานร่วมกับ เจตคติ โดยเจตคติ จะใช้ประเมินความรู้สึก โดยจะแสดงออก ในเรื่องจะยอมรับได้ หรือไม่สามารถยอมรับ ในสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องต่าง ๆ

3. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อบุคคลเกิดมาทุกชีวิต ต้องสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ระบบครอบครัว ไปจนถึงระบบสังคมใหญ่ สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก เป็น

ตัวกำหนดบุคลิกภาพ บุคคลต้องเรียนรู้ว่า ตนเองอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างไรและประเมินบรรทัดฐานทางสังคม ได้ว่าตัวเราพึงปฏิบัติตนอย่างไร

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) ได้อธิบายถึงการสำรวจตัวเองว่าเป็นการช่วยให้ผู้รับการแนะแนวเข้าใจตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการรับรู้และรู้จักความสามารถของตัวเราเอง รู้ว่าเราเป็นคนอย่างไรชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เก่งอะไร ไม่เก่งอะไรมีอารมณ์เป็นอย่างไร รู้ขีดความสามารถและข้อจำกัดของตัวเองว่ามีอะไรที่ทำได้และอะไรที่เกินฝัน ซึ่งมีบุคคลควรได้สำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ นี้

1. รูปร่างและลักษณะของร่างกาย พิจารณาว่ามีความสมบูรณ์เพียงใด อวัยวะทุกส่วน ส่วนสูงและน้ำหนัก มีอาการไม่ปกติหรือโรคประจำตัวอะไรบ้าง การสำรวจร่างกายบางอย่างทำได้ด้วยตนเอง ในบางเรื่องต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ตรวจสมดุลของระบบในร่างกายและภูมิคุ้มกัน เป็นต้น สถานศึกษาหลายแห่ง อาชีพหลายอาชีพ มีการกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับรูปร่าง และลักษณะของทางร่างกายไว้ด้วย เช่น สถานศึกษาด้านทหาร ตำรวจ พลศึกษา จะต้องเป็นคนที่มีสุขภาพดีคือ มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง (มีส่วนสูงสัมพันธ์กับน้ำหนัก) มีลักษณะสมชาย และต้องไม่พิการทางสายตา เป็นต้น

2. สติปัญญาและความสามารถ การสำรวจสติปัญญาหรือความสามารถอาจดูได้จากระดับคะแนนหรือผลการเรียนที่ผ่านมา ในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนดูว่าในแต่ละวิชาที่สอบไปแล้วได้ระดับคะแนนหรือผลการเรียนเป็นอย่างไร ถ้าได้ระดับการเรียนหรือผลการเรียนในวิชานั้นสูง ก็แสดงว่าระดับสติปัญญาหรือความสามารถในการเรียนวิชานั้นสูง แต่ถ้าระดับคะแนนหรือผลการเรียนในวิชานั้นต่ำ ก็แสดงว่าสติปัญญาหรือความสามารถในการเรียนวิชานั้นต่ำ ส่วนหนึ่งที่เราควรรู้คือรู้ว่าตนเองมีความสามารถด้านใดบ้าง เพราะสิ่งนี้จะช่วยทำให้เราเลือกแนวทางเหมาะสมกับตนเองมากที่สุดคือ เราควรคำนึงว่าเราไม่จำเป็นต้องเก่งในด้านที่เหมือนกับคนอื่น เพียงแต่มีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่เชี่ยวชาญในทักษะ ด้านนั้น ๆ มากก็เพียงพอแล้ว

3. อารมณ์และจิตใจเกี่ยวกับสุขภาพจิต พิจารณาว่ามีความอดทนต่อปัญหาหรือความผิดหวังได้เพียงใด มีความคับข้องใจหรือเบิกบานใจเมื่อมีอุปสรรคหรือปัญหาในชีวิตและการทำงาน แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หรือทำลาย แม้การประเมินสุขภาพจิตเป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์แต่ทุกคนอาจสังเกต และทำความเข้าใจตัวเองได้ในระดับหนึ่งเกี่ยวกับอุปนิสัยใจคอ คือการประพฤติปฏิบัติที่กระทำซ้ำๆ ติดต่อกันมาเป็นเวลานานมีทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม เช่น ความละเอียดรอบคอบ ความสะเพร่า การตรงต่อเวลา การผัดวันประกันพรุ่ง ความขยันขันแข็ง ความเกียจคร้าน เป็นต้น

เกี่ยวกับการควบคุมตน คือ การมีวินัยในตนเอง มีความสามารถในการควบคุมตนให้กระทำในสิ่งที่ต้องการตามเป้าหมายได้หรือไม่ ทำอะไรตามใจตนเองหรือคล้อยตามผู้อื่นได้ง่าย จะแสดงถึงระดับความเข้มแข็งของจิตใจ ผู้ที่ควบคุมตนได้จะพัฒนาตนได้เสมอ

4. ความชอบหรือความสนใจในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เราควรนำเอาผลการสำรวจในด้านต่าง ๆ มาประมวลเพื่อประกอบการพิจารณา เช่น มีบุคลิกภาพแบบใด ความสามารถด้านใดชอบทำกิจกรรมอะไร สิ่งเหล่านี้ จะช่วยให้เราพิจารณาตนเองได้ว่าเราควรประกอบอาชีพอะไรซึ่งหากเลือกอาชีพใดได้ตรงกับคุณสมบัติของตัวเองแล้วจะทำให้ประกอบอาชีพนั้นอย่างมีความสุข มีผลงานที่มีประสิทธิภาพน่าพอใจ คนแต่ละคน มีความชอบและความสนใจที่แตกต่างกัน ความสนใจนี้อาจสังเกตได้จากการชอบทำกิจกรรมใดอยู่เสมอ ๆ หรือบ่อย ๆ มากกว่ากิจกรรมอื่น

5. ความถนัด คนแต่ละคนมีความถนัดในแต่ละด้านแตกต่างกันไป เมื่อเราทำสิ่งใดได้ดีก็จะทำให้เรามีความสุข และเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง การรู้จักจุดด้อยของตัวเองจะช่วยให้เราพัฒนาได้ถูกต้อง และเรียนรู้ที่จะปรับปรุงด้านที่ไม่ถนัด ความถนัดและความสนใจมักเป็นสิ่งที่คู่กันความถนัดนี้อาจสังเกตได้จากการที่บุคคลทำกิจกรรมใดหรือสิ่งใดแล้วทำได้ดี คล่องแคล่วทำแล้วประสบความสำเร็จ

6. ค่านิยม การวางแผนอนาคตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญก็คือต้องรู้ค่านิยมในงานที่ตนยึดไว้เป็นหลักสำคัญ ค่านิยมในตนเองมีผลต่อการเลือกแนวทางในชีวิตของเราเสมอ การสำรวจค่านิยมในงานจะช่วยชี้นำไปสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการของเรา มีโอกาสประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานสูง แต่ทั้งนี้ควรนำคุณสมบัติในด้านอื่น ๆ มาประกอบกับค่านิยมของตนเองด้วย เพื่อช่วยให้การพิจารณาอาชีพที่เราควรเลือกทำเมื่อจะไปประกอบอาชีพในอนาคตอีกด้วย

7. บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและภายในส่วนภายนอกคือส่วนที่มองเห็นชัด เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งกายส่วนภายใน คือส่วนที่มองเห็นยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน สติปัญญา ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ฯลฯ ลักษณะต่างๆ ของบุคลิกไม่สามารถแยกเป็นส่วน ๆ ออกจากกันได้ มีผลต่อกันประดุจลูกโซ่ บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมด้วยพันธุกรรม การเรียนรู้วิธีปรับตัวของบุคคลและสิ่งแวดล้อมต้องพิจารณาว่าอุปนิสัยใจคอของตนเองเป็น เช่นไร ควรได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นความสามารถและลักษณะเฉพาะตัว ทำให้เราเป็นคนมีคุณภาพ ลักษณะบางอย่างเราอาจนึกไม่ถึงเพราะเป็นจุดเล็ก ๆ แต่อาจเป็นจุดที่ดีและเด่นของเรา การสำรวจตนเองให้ถี่ถ้วนจะทำให้เราเลือกแนวทางชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

8. ทุนทรัพย์ ดูว่าฐานะทางบ้านเป็นอย่างไร พอที่จะส่งเสียให้ศึกษาต่อได้เพียงใด เพราะการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปนั้น บางสาขาวิชาจำเป็นต้องใช้ทุนในการศึกษามาก แต่บางสาขาวิชาอาจใช้เวลาในการศึกษาระยะสั้น ๆ ใช้ทุนในการศึกษาไม่มาก ทั้งนี้แล้วแต่สถานศึกษาหรือสาขาวิชาที่เลือกเรียน

9. เป้าหมายในอนาคต ควรตั้งเป้าหมายในอนาคตว่าต้องการประกอบอาชีพใด เพื่อจะได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ มีความถนัดและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน

นิตยา ศรีจำนง (online) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง การพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเองเป็นกระบวนการที่มีการพัฒนามาจากการผสมผสานระหว่างอัตตา ภาพลักษณ์ พฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม จริยธรรม คุณค่าศักดิ์ศรี และเอกลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งได้รับประสบการณ์และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะบุคคลสำคัญในชีวิต คนในครอบครัว เพื่อน เพื่อนร่วมงานที่มีปฏิกิริยาโต้ตอบมา บุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเองจะต้องเปิดใจให้กว้างที่จะรับฟังความเห็นจากผู้อื่น แสวงหาข้อมูลทั้งด้านบวกและลบ จุดดี จุดอ่อนหรือจุดด้อยของตนจากวิธีต่าง ๆ แล้วพิจารณาด้วยเหตุผลอย่างเป็นกลางตามความจริงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามเป้าหมาย แล้วจะทำให้ขอบเขตการรับรู้ของตนเองขยายกว้างออก ดังนี้

1. การเปิดใจให้กว้าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง
2. การประเมินตนเองตามความเป็นจริง ไม่อคติ มองหรือคิดเข้าข้างตนเองเป็นกระบวนการของความเข้าใจในความเชื่อ
3. การพัฒนาจิตใจโดยการศึกษาธรรมะประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนาและคุณธรรมที่ได้กำหนดไว้ ก็จะทำให้ตนเองมีคุณลักษณะและมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์และพัฒนาตนเองไปถึงเป้าหมายได้

นอกจากนี้ เพียรดี เปี่ยมมงคล (2556 อ้างใน นิตยา ศรีจำนง, online) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การฟังตนเอง คือการสำรวจความรู้สึกของตนเองในขณะนั้นว่า เรามีความรู้สึกอะไรเกิดขึ้นและค้นหาสาเหตุของความรู้สึกว่าเกิดจากอะไร ทำได้โดยใช้คำถามๆ ตนเองดังนี้ “ขณะนี้ฉันมีความรู้สึกอย่างไร” “เพราะอะไรฉันจึงรู้สึกเช่นนี้ มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นจึงทำให้ฉันมีความรู้สึกอย่างนี้” “เมื่อฉันมีความรู้สึกเหล่านี้ฉันแสดงอะไรออกไปบ้าง”

2. การฟังคนอื่นวิจารณ์ตนเอง คือการเปิดโอกาสให้คนอื่นป้อนกลับ (Feed back) หรือให้คำติชม

3. การบอกคนอื่นเกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยตนเอง ขณะที่เราเปิดเผยตนเองเราจะรับรู้ความรู้สึกของเราว่ามีความเข้มแข็งหรือความอ่อนแออย่างไร การเปิดเผยตนเองได้แค่ไหนขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ที่มีต่อตนเอง และการที่บุคคลไว้วางใจในคนอื่น

ธนัญญา ธีระอกนิษฐ์ (2560) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการรู้จักตนเอง ดังนี้

การพัฒนาการรู้จักตนเองสามารถกระทำได้โดยพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองหรือความมีสติในตนเอง ความเป็น “อัตตา” จริง ๆ ตามธรรมชาติของบุคคลอาจจะมีความคลาดเคลื่อนกันอยู่บ้างกับสิ่งที่ตนคิดว่าตนเป็นหรืออัตตาที่เรามองเห็นตัวเรา ที่เรียกว่า“อัตมโนทัศน์” และความคลาดเคลื่อนเป็นสาเหตุของความขัดแย้งไม่ประสมประสานของบุคคลนั้น ในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นตามความเป็นจริงในสังคม บุคคลที่สามารถมองเห็นตนเองได้ตรงกับที่ตนเป็นจริง คือ ผู้ที่รู้จักตนเองได้อย่างดี หากบุคคลสามารถรู้จักตนเองเป็นอย่างดีตามความเป็นจริงบุคคลนั้นจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กล่าวคือ บุคคลจะเปิดเผย จริงใจ และการแสดงออกของบุคคลนั้นจะไม่ต้องปกปิดและบุคคลอื่นก็จะสามารถ “รู้จัก” บุคคลนั้นได้ตามความเป็นจริง ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ไม่รู้จักตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งตนเองในส่วนที่บกพร่องจะเป็นสาเหตุของความขัดแย้งและความทุกข์ทั้งมวล บุคคลที่ไม่รู้จักตนเองจะไม่สามารถใช้ตนเองเป็นสื่อในการบำบัดทางจิตแก่ผู้อื่นได้ การรู้จักตนเองจะมีได้มากหรือน้อยหรือตรงตามความเป็นจริงแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับระดับของการตระหนักรู้หรือการรู้สติในตนเองที่บุคคลนั้นมีอยู่ การตระหนักรู้ในตนเองจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลจะต้องทำความเข้าใจและหาคำตอบว่า ตรงส่วนไหนในความเป็นเราเองที่เรายังไม่ตระหนัก ทั้งนี้การตระหนักรู้ในตนเองจะทำให้บุคคลได้เข้าใจตนเองและทำให้มนุษย์อยู่ในโลกนี้ได้อย่างมีความสุข ขอบเขตของการตระหนักรู้ในตนเองของบุคคล ชีวิตมนุษย์เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง เมื่อชีวิตดำเนินไปมนุษย์มีประสบการณ์มากขึ้น การเรียนรู้เพิ่มขึ้นความเป็น “ตนเอง”หรืออัตตาของบุคคลจะค่อยๆ เปลี่ยนไปด้วยและมนุษย์แต่ละคน รู้จักตนเองและมีความตระหนักในความเป็นตนเองในขอบเขตที่ไม่เท่ากัน บางคนตระหนักรู้ในตนเองได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงและในขอบเขตที่กว้าง ในขณะที่บางคนตระหนักรู้ในตนเองแตกต่างจากความเป็นจริงโดยธรรมชาติและยังรู้จักตนเองเพียงนิดเดียวหรือในขอบเขตที่แคบอีกด้วย ในการศึกษาถึงการตระหนักรู้ในตนเองนักจิตวิทยามีความเห็นพ้องต้องกันว่า ไม่มีผู้ใดในตนเองได้หมดทุกแง่ทุกมุม มีอัตตาเพียงบางส่วนเท่านั้นที่บุคคลตระหนัก หากบางส่วนซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ภายใน (inner self) บุคคลอาจไม่ได้ตระหนักเสียก็ได้

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2559. **คู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน กระบวนการช่วยให้ผู้รับบริการแนะแนวรู้จักตนเอง.** เข้าถึงได้จาก www.doe.go.th/vgnew สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563.

ธนัญญา ธีระอกนิษฐ์. 2560. **จิตวิทยาพัฒนาตนในสังคมยุคใหม่.** มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

นิตยา ศรีจำนง. มปป. **การตระหนักรู้ในตนเองและการใช้ตนเองเพื่อการบำบัด.** เข้าถึงได้จาก http://www.elnurse.ssru.ac.th/ สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563.

สิริพร สมบูรณ์บูรณะ และคณะ. 2560. **คู่มือรายวิชาการจัดการชีวิตอย่างชาญฉลาด มนุษยภาพ ชีวิต และการพัฒนาตนเอง.** มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

หน่วยที่ 2 การรู้จักและเข้าใจอาชีพ

การประกอบอาชีพ เป็นรูปแบบการดำรงชีพในสังคมมนุษย์ปัจจุบัน เป็นหน้าที่ของบุคคลเป็นการทำมาหากินของบุคคลในสังคม ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายได้นำมาจับจ่ายใช้สอยเลี้ยงดูตนเองและสมาชิกในครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ดี ปัจจุบันการประกอบอาชีพมีความหลากหลาย มีอาชีพแตกแยกย่อยออกเป็นอาชีพต่าง ๆ ที่มีความเฉพาะทางของอาชีพมากขึ้น มีอาชีพเกิดขึ้นมากมาย อาชีพแต่ละอาชีพก็มีลักษณะงานที่แตกต่างกันและมีรายได้ต่างกันไป ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นและในโลกกว้าง และเข้าใจในอาชีพนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอาชีพจะสามารถนำความรู้เกี่ยวกับอาชีพมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ แข่งขันได้ทั้งในสังคมไทยและสากล

การที่บุคคลในสังคมมีโอกาสประกอบอาชีพนับได้ว่าเป็นการประสบกับความสำเร็จ และเป็นความต้องการสูงสุดในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้ประกอบอาชีพที่ตรงกับความรู้ ความสามารถความสนใจและความชอบ จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจและมีความสุขการเตรียมความพร้อมและการวางแผนในการเข้าสู่การประกอบอาชีพ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่บุคคลต้องให้ความสำคัญ เพื่อช่วยให้ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับคุณสมบัติของตนประกอบอาชีพนั้นอย่างมีความสุขและเจริญก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพดังกล่าว (พิศมัย บุณยโสภณ, 2560; กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2559)

พิศมัย บุณยโสภณ (2560) ได้กล่าวถึงความสำคัญอาชีพ ดังนี้

1. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข เพราะผู้ที่มีอาชีพจะมีรายได้ ทำให้มีอำนาจการซื้อ สินค้าเพื่อการอุปโภค บริโภค ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้

2. ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในสังคม ผู้ที่มีอาชีพจะได้รับความเชื่อถือจากผู้คนในสังคม เพราะค่านิยมในสังคมมนุษย์มองว่าคนที่มีอาชีพ สามารถทำมาหากินเลี้ยงตนเองได้เป็นคนที่มีคุณภาพจะไม่ไปสร้างความเดือดร้อนให้เกิดกับบุคคลอื่น ไม่ต้องไปลักขโมย ไม่ต้องไปฉกชิงวิ่งราวทรัพย์สินและสิ่งของจากผู้อื่น

3. สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่จะมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ต้องมีการดำรงเผ่าพันธุ์ มีการแต่งงาน ผู้ที่มีอาชีพจะสร้างความมั่นใจให้กับคู่ชีวิตว่าจะสามารถสร้างครอบครัวที่มีความสุขได้อย่างแน่นอน

4. สร้างรายได้จากการประกอบอาชีพ สามารถดูแลให้การดำเนินชีวิตของครอบครัวเป็นปกติสุข มีการเก็บสะสม การออมไว้ใช้เมื่อยามเจ็บป่วย แต่ถ้าไม่มีอาชีพก็จะไม่มีรายได้ การดำรงชีวิตในครอบครัวก็จะไม่มีความสุข

5. กิจกรรมในสังคมมีความเคลื่อนไหว เพราะความหลากหลายของอาชีพก่อให้เกิดการเชื่อมประสานในจุดต่าง ๆ เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้คนในสังคม ได้แก่ การซื้อขายสินค้า กิจกรรมการให้บริการด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง โดยใช้เงินเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน

นอกจากนี้ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของข้อมูลอาชีพ ดังนี้

ข้อมูลอาชีพ มีความสำคัญและประโยชน์ต่อนักแนะแนวอาชีพ ผู้เรียน นักศึกษาผู้ปกครอง ผู้หางาน ครูแนะแนว และประชาชนทั่วไป ที่จะใช้เป็น ข้อมูลศึกษาในรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะและสภาพการทำงาน โอกาสการมีงานทำ ความก้าวหน้าของแต่ละอาชีพ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของตนเองก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ถ้าเรายิ่งรู้จักอาชีพมากเท่าไรก็ยิ่งเป็นผลดีผลต่อการเลือกอาชีพของเรามากเช่นกัน ในทางตรงข้ามถ้าเรารู้จักอาชีพน้อย ไม่หลากหลาย โอกาสในการเลือกอาชีพก็มีน้อยและอาจมีผลทำให้เราเลือกอาชีพได้ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ความถนัด หรือตามความชอบของเราได้ การช่วยให้ผู้ได้รับการแนะแนวอาชีพได้รู้จักอาชีพ เป็นกระบวนการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ได้รับการแนะแนวอาชีพสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ด้วยตนเองอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ค่านิยม ของสังคม ตลอดจน สภาวะทางเศรษฐกิจ

ประเภทของงานอาชีพ

พิศมัย บุณยโสภณ (2560) ได้อธิบายถึงการแบ่งประเภทของอาชีพสามารถแบ่งตามลักษณะเนื้อหาวิชาของอาชีพ และแบ่งตามลักษณะของการประกอบอาชีพดังนี้

การแบ่งอาชีพตามเนื้อหาวิชาของอาชีพ สามารถจัดกลุ่มอาชีพตามเนื้อหาวิชาของอาชีพได้ 6 ประเภทดังนี้

1. อาชีพเกษตรกรรม (Agricultural Occupation) ประชากรไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจึงนับได้ว่า อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักและเป็นอาชีพสำคัญของประเทศ เป็นอาชีพที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการผลิต การจัดจำหน่ายสินค้าและบริการทางด้านการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรนอกจากใช้บริโภคเป็นส่วนใหญ่แล้วยังใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตทางอุตสาหกรรม อาชีพเกษตรกรรมในประเทศไทย ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน และการเลี้ยงสัตว์

2. อาชีพอุตสาหกรรม (Industry Occupation) หมายถึง อาชีพเกี่ยวกับการผลิตสินค้า โดยการนำเอาวัสดุ วัตถุดิบ หรือสินค้าบางชนิดมาแปรสภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้มากขึ้น ในขั้นตอนของกระบวนการผลิตประกอบด้วยปัจจัยมากมาย ได้แก่ แรงงาน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ ทุน อาคาร

การบริหารจัดการ เป็นต้น การประกอบอาชีพอุตสาหกรรมสามารถแบ่งตามขนาดของการดำเนินงานได้ดังนี้

2.1 อุตสาหกรรมในครอบครัว เป็นอุตสาหกรรมที่ทำกันในครอบครัว หรือทำภายในบ้าน ใช้แรงงานคนในครอบครัวเป็นหลัก บางทีอาจมีเครื่องจักรขนาดเล็กช่วยในการผลิตใช้วัตถุดิบวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาใช้เป็นปัจจัยในการผลิตภายในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้า การทำร่มการทำอิฐมอญ เป็นต้น ลักษณะการดำเนินงานของอุตสาหกรรมภายในครัวเรือนไม่ได้ให้ความสำคัญกับระบบและการวางแผนงาน การจัดการด้านการตลาด ใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและการลงทุนประกอบการไม่มาก

2.2 อุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างคนงานมากกว่า 50 คนใช้เงินลงทุนดำเนินการไม่เกิน 10 ล้านบาท ได้แก่ โรงกลึง อู่ซ่อมรถ โรงงานทำขนมปัง โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า โรงสีข้าว เป็นต้น การดำเนินงานของอุตสาหกรรมขนาดย่อมมีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อนใช้แรงงานที่มีฝีมือไม่มากนัก

2.3 อุตสาหกรรมขนาดกลาง เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างคนงานมากกว่า50 คน แต่ไม่เกิน 200 คน ใช้เงินลงทุนประกอบการมากกว่า 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาทการดำเนินงานของอุตสาหกรรมขนาดกลางต้องมีการจัดการที่ดี แรงงานต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความชำนาญปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตได้เป็นอย่างดีเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

2.4 อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างคนงานมากกว่า 200 คนขึ้นไป ใช้เงินลงทุนประกอบการมากกว่า 200 ล้านบาท การดำเนินงานของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีระบบการจัดการที่ดี บุคลากรปฏิบัติงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะเฉพาะด้านหลายสาขาการดำเนินงานในกระบวนการผลิตมีกรรมวิธีการปฏิบัติงานที่ยุ่งยาก ใช้เครื่องจักร คนงานเงินทุนจำนวนมาก กระบวนการผลิตทันสมัย การผลิตแต่ละครั้งได้ผลผลิตจำนวนมาก ต้องว่าจ้างบุคลากรระดับบริหารที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารจัดการอุตสาหกรรม

3. อาชีพพาณิชยกรรมและอาชีพบริการ (Commerce and Service Occupation)

3.1 อาชีพพาณิชยกรรม (Commerce Occupation) หมายถึง การประกอบอาชีพที่มีลักษณะการดำเนินงานเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสินค้าโดยใช้เงินเป็นตัวกลาง ส่วนใหญ่การดำเนินงานอยู่ในรูปแบบของการซื้อมาขายไป ผู้ประกอบอาชีพนี้จึงจัดเป็นคนกลางที่ทำหน้าที่ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตแล้วนำมาขายต่อให้กับผู้บริโภค ได้แก่ การค้าปลีกและการค้าส่ง โดยจะจัดจำหน่ายในรูปแบบของการขายตรงหรือจัดจำหน่ายทางอ้อม

3.2 อาชีพบริการ (Service Occupation) หมายถึง การประกอบอาชีพที่มีลักษณะการดำเนินงานเกี่ยวกับการทำให้ผู้ซื้อเกิดความพึงพอใจ การบริการอาจจะเป็นสินค้าที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้

3.2.1 การบริการที่มีตัวตน ได้แก่ การให้บริการทางการเงินของสถาบันทางการเงินต่าง ๆ การให้บริการของบริษัทขนส่ง เป็นต้น

3.2.2 การบริการที่ไม่มีตัวตน ได้แก่ การบริการท่องเที่ยว การบริการรักษาพยาบาล เป็นต้น

4. อาชีพคหกรรม (Spill Smoke Occupation) หมายถึง กลุ่มของการประกอบอาชีพที่มีลักษณะการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารคาว หวาน และอาหารว่าง ของไทยและต่างประเทศ การเสริมสวย การตัดเย็บเสื้อผ้าสุภาพบุรุษและสตรี

5. อาชีพหัตถกรรม (Handicraft Occupation) หมายถึง การประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับงานช่างโดยใช้มือผลิตชิ้นงานเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อาชีพจักสาน แกะสลัก ทอผ้าด้วยมือทอเสื่อ

6. อาชีพศิลปกรรม (Art Objectives Occupation) หมายถึง การประกอบอาชีพที่มีลักษณะการดำเนินงานเกี่ยวกับการแสดงออกของศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การปั้นการวาดภาพ การเขียนแบบ การดนตรี การละคร การโฆษณา การถ่ายภาพ

การแบ่งอาชีพตามลักษณะของการประกอบอาชีพ สามารถจัดกลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. อาชีพอิสระ (Freelance) หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบอาชีพดำเนินการด้วยตนเองแต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่ม เป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนมาก ถ้ามีความจำเป็นจะใช้วิธีการจ้างคนมาช่วยงานเป็น ครั้งคราว เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุนและจัดจำหน่ายเอง คิดแผนงานและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ทำให้การพัฒนาอาชีพเป็นได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ผู้ประกอบอาชีพอิสระยังต้องมีความอดทนต่องานหนัก ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมองเห็นเส้นทางการดำเนินงานของตนเองได้ทะลุปรุโปร่ง

2. อาชีพรับจ้าง (Occupation work for) หมายถึง อาชีพที่รับจ้างทำงานให้กับผู้ว่าจ้างโดยได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน อาชีพรับจ้างประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกเรียกว่า "นายจ้าง" หรือ"ผู้ว่าจ้าง" ฝ่ายหลังเรียกว่า "ลูกจ้าง" หรือ "ผู้รับจ้าง" มีค่าตอบแทนที่ ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างซึ่งเรียกว่า "ค่าจ้าง" ลักษณะการทำงานรับจ้างส่วนใหญ่ทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน อัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับการกำหนดราคาของเจ้าของสถานประกอบการหรือนายจ้าง ทำงานตามเวลาที่กำหนด การประกอบอาชีพรับจ้างมีข้อดีตรงที่ไม่มีความเสี่ยงเรื่องการลงทุนเนื่องจากผู้รับจ้างจะใช้เครื่องมือ อุปกรณ์การทำงานที่ผู้ว่าจ้างจัดไว้ให้ ทำงานตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด ข้อเสียมักจะเป็นงานที่ทำซ้ำ ๆ เหมือนกันทุกวัน และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ว่าจ้างปัจจัยที่จะส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพนี้มีความเจริญก้าวหน้า ได้แก่ ความรู้ความชำนาญในการทำงาน มีกิจนิสัยการ

ทำงานที่ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความมานะอดทน ยอมรับกฎเกณฑ์และเชื่อฟังคำสั่ง มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีและมีสุขภาพอนามัยดี

3. อาชีพงานฝีมือ (Craft Occupation) เป็นอาชีพที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้ประสบการณ์และความชำนาญเฉพาะด้าน ได้แก่ งานศิลปะ งานหัตถกรรม และงานประติมากรรมเป็นต้น

4. อาชีพรับราชการ (Government Servant Occupation) รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นอาชีพที่มีลักษณะการปฏิบัติงานมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชน

นอกจากนี้ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) ได้แบ่งกลุ่มอาชีพกลุ่ม อาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ มี 2 ลักษณะ คือ อาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง ดังนี้

1. อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบการดำเนินการด้วยตนเองแต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่ม อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนจำนวนมาก แต่หากมีความจำเป็นอาจมีการจ้างคนอื่นมาช่วยงานได้ เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุน และจำหน่ายเอง คิดและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ซึ่งช่วยให้การพัฒนางานอาชีพ เป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ อาชีพอิสระแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1.1 อาชีพอิสระที่ทำได้ตามลำพัง เช่น การทำงานประดิษฐ์ การวาดภาพ การรับจัดดอกไม้ การเปิดร้านซ่อมเครื่องไฟฟ้า การเปิดร้านซัก-อบ-รีด การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

1.2 อาชีพอิสระที่ต้องมีผู้ช่วยหรือลูกมือ เช่น การเปิดร้านขายอาหาร การเปิดร้านอินเทอร์เน็ต การเปิดร้านขายหนังสือ เป็นต้นการประกอบอาชีพอิสระมีความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งมีความสำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

1.1.1 เปิดโอกาสให้มีการประกอบอาชีพ ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวคิด มีความกล้าเสี่ยง และต้องประกอบกิจการด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นทำธุรกิจหรือกิจการขนาดเล็กซึ่งใช้เงินลงทุนน้อย ว่าจ้างพนักงานจำนวนน้อย หรือทำด้วยตนเองก่อน เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้นจึงพัฒนาและขยายกิจการให้มีขนาดใหญ่ขึ้นในอนาคต

1.1.2 ก่อให้เกิดการจ้างงาน การประกอบอาชีพอิสระโดยการทำธุรกิจหรือกิจการขนาดเล็กทำให้เกิดการว่าจ้างแรงงานในชุมชน ทั้งแรงงานที่ไร้ฝีมือและมีฝีมือ โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือจะได้รับการพัฒนาการทำงานเฉพาะด้าน ทำให้มีความชำนาญ มีประสบการณ์ทำงานเพิ่มขึ้นและพัฒนาเป็นแรงงานที่มีฝีมือได้

1.1.3 ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจหรือกิจการขนาดใหญ่ การประกอบอาชีพอิสระโดยการทำธุรกิจหรือกิจการขนาดเล็กเป็นแหล่งที่ช่วยให้การผลิตวัตถุดิบเพื่อนำไปใช้ในการผลิตสินค้าของธุรกิจหรือกิจการขนาดใหญ่ นอกจากนี้สินค้าที่ผลิตได้จากธุรกิจหรือกิจการขนาดใหญ่ยังจำเป็นต้องอาศัยธุรกิจหรือกิจการขนาดเล็กเพื่อนำไปจัดจำหน่ายแก่ผู้บริโภคต่อไป

1.1.4 แหล่งระดมเงินทุน การประกอบอาชีพอิสระโดยการทำธุรกิจหรือกิจการขนาดเล็กทำให้เกิดการระดม เงินทุน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ เช่น เงินทุนของผู้ประกอบการ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน หรือแหล่งระดมเงินทุนต่าง ๆ เช่น ธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ การระดมเงินทุนดังกล่าวทำให้เกิดการลงทุนในประเทศซึ่งส่งผลให้มีเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

1.1.15 พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ถ้ามีผู้ประกอบอาชีพอิสระจำนวนมากจะทำให้เกิดการแข่งขัน มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาการว่างงาน ประชาชนมีรายได้ส่งผลให้ปัญหาอาชญากรรมลดลง ความมั่นคงของประเทศเพิ่มประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการ โดยตัวเองเป็นผู้รับจ้างทำงานให้และได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน อาชีพรับจ้างประกอบด้วย บุคคล2 ฝ่าย ซึ่งได้ตกลงว่าจ้างกัน บุคคลฝ่ายแรกเรียกว่า "นายจ้าง" หรือผู้ว่าจ้าง บุคคลฝ่ายหลังเรียกว่า "ลูกจ้าง" หรือผู้รับจ้างมีค่าตอบแทนที่ ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างเรียกว่า"ค่าจ้าง" อาชีพรับจ้างแบ่งเป็น 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มอาชีพรับจ้างที่มีฝีมือหรืออาชีพที่มีทักษะ คือ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่มีความรู้ในวิชาชีพ มีความสามารถเฉพาะด้าน มีทักษะและประสบการณ์ หรือลูกจ้างที่ใช้กำลังความคิดในการสร้างสรรค์งาน การจัดการและการบริหารงาน ตัวอย่างได้แก่

2.1.1 อาชีพรับราชการ เช่น แพทย์ ครู ตำรวจ ทหาร พยาบาล

2.1.2 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ เช่น พนักงานรัฐวิสาหกิจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์

2.1.3 อาชีพพนักงานบริษัท เช่น พนักงานบริษัทต่าง ๆ

2.2 กลุ่มอาชีพรับจ้างที่ไร้ฝีมือหรืออาชีพที่ไม่ใช้ทักษะ คือ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพที่ไม่มีความรู้ในวิชาชีพ หรือขาดทักษะในงานอาชีพนั้น ๆ ส่วนใหญ่มักทำงานโดยใช้กำลังแรงกายเป็นหลักโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.2.1 อาชีพที่เป็นกลุ่ม เช่น กรรมกรก่อสร้าง พนักงานบริการอาหาร

2.2.2 อาชีพที่ทำงานคนเดียว เช่น พนักงานทำความสะอาด พนักงานรักษาความปลอดภัยลูกจ้างร้านขายสินค้าทั่วไป

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) ได้อธิบายถึงข้อมูลที่ช่วยให้รู้จักและเข้าใจอาชีพดังนี้

1. ลักษณะงานที่จะต้องทำ มีลักษณะอย่างไร ผู้ทำงานจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นงานที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินหรือก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย งานใหญ่หรืองานเล็ก ต้องมีความรับผิดชอบที่สำคัญ

หรือไม่ ต้องเกี่ยวข้องกับตัวเลข สิ่งของ หรือคน ต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์มากหรือไม่ต้องนั่งทำงานหรือยืนทำงานต้องเดินทางหรือไม่ ผู้เรียนควรศึกษาลักษณะงานแต่ละอาชีพ ว่างานแต่ละอย่างนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร มีจุดดี จุดเด่นอย่างไร

2. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ศึกษาถึงรายละเอียดของคุณสมบัติที่งานแต่ละอาชีพต้องการ ต้องมีความสามารถพิเศษด้านใดบ้าง มีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพอย่างไร ได้มีการกำหนดช่วงอายุในการทำงานและเกษียณไว้อย่างไร อาชีพนั้น ๆ โดยทั่วไปเป็นอาชีพสำหรับเพศหญิงหรือเพศชายหรือให้โอกาสแก่ทั้งหญิงทั้งชายหรือให้โอกาสแก่เพศใดเพศหนึ่งมากกว่า

3. โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ ศึกษาว่าอาชีพนั้น ๆ จะมีความก้าวหน้าเพียงใด จะต้องมีการศึกษาอบรมเพิ่มเติม มีความสามารถหรือประสบการณ์อย่างไรจึงจะได้เลื่อนขั้นมากน้อยเพียงใด การประกอบอาชีพเดิมนำไปสู่อาชีพใหม่หรือไม่

4. ตลาดแรงงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผู้ทำงานในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบัน และการพยากรณ์ที่จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นตัวกำหนดได้ว่า ถ้าผู้เรียนเรียนเรียนจบในสาขานั้น ๆ แล้วผู้เรียน มีโอกาสในการมีงานทำมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2559. **คู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน กระบวนการช่วยให้ผู้รับบริการแนะแนวรู้จักอาชีพ.** เข้าถึงได้จาก www.doe.go.th/vgnew สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563.

พิศมัย บุณยโสภณ. 2560. ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ. วิทยาลัยเทคนิคดุสิต สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา.

หน่วยที่ 3 ค่านิยมทางอาชีพ

ความหมาย

โกวิทย์ กังสนันท์ (2555)ได้ให้ความหมายว่า ค่านิยม หมายถึง มาตรฐานเชิงปทัสถาน (normative standards) ที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจของมนุษย์ในการเลือกตัวเลือกต่าง ๆ ที่เขามองเห็นและเข้าใจ .....ค่านิยมจึงเป็นกรอบแนวความคิด (conceptions) เกี่ยวกับสภาพพึงปรารถนาที่คนใช้ในการเลือกสิ่งที่ตนชอบพอ หรือในการอธิบายเหตุผลว่า ทำไมตนเองมีความปรารถนาในสิ่งนั้น ๆ โดย รองศาสตราจารย์ ดร. โกวิทย์ กังสนันท์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จากค่านิยมและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

พระมหาอดิศร ถิรสีโล (2540) ได้ให้ความหมายว่า ค่านิยมหมายถึง แนวความประพฤติหรือสภาพของการกระทำใด ๆ ที่บุคคลหรือสังคมนิยมชมชอบ และเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติจึงยอมรับยึดถือมาเป็น แนวทางประพฤติอย่างสม่ำเสมอหรืออย่างน้อยก็ชั่วระยะหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองหรือสังคม

ฤกษ์ชัย คุณูปการ (2539) ให้ความหมายไว้ว่า ค่านิยมหมายถึง ความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ซึ่งเชื่อว่าสิ่งหนึ่งมีค่า มีความสำคัญและเป็นสิ่งที่ปรารถนา การประพฤติปฏิบัติที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับนั้นย่อมมีค่านิยมของสังคม

เครช (Krech. 1962: 102) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความต้องการของตนเองว่าเป็น สิ่งที่ดีและสิ่งไม่เป็นที่ต้องการของตน

โรคิส (Rokeach. 1969) ได้ให้ความหมายว่าค่านิยมคือความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่าควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือสิ่งใด ไม่มีคุณค่า ค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมเป็นมาตรฐานในการ ตัดสินว่าสิ่งใดดี สิ่งใดเลว และใช้ในการตัดสินพฤติกรรมของบุคคลด้วยสำหรับในประเทศไทย

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2522) ได้ให้ ความหมายของค่านิยมว่า เป็นส่วนประกอบสำคัญที่บุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติตนอย่างไรต่อตัวเองและสังคมการเลือกแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับค่านิยมที่ยึดถือเป็นประการ สำคัญ เพราะค่านิยมเป็นหลัก ควบคุมการรับรู้ การตัดสินใจ การเลือกและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531: 21) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่าหมายถึง สภาพหรือการกระทำสิ่งที่คนในสังคมเชื่อถือว่ามีค่าควรยึดถือ หรือยึดมั่นจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวในการเลือกอาชีพ

ฮอพพอค (Hoppock.1967) กล่าวว่าค่านิยมมีความสัมพันธ์และสำคัญ (1) การเลือกงาน (2) ค่านิยมในการทำงาน และ (3) ความพึง พอใจในงาน นอกจากนี้องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงานหรืออาชีพ ได้แก่ องค์ประกอบทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม

เพอร์โรน (Perrone. 1965 : 254) ให้ความหมายของค่านิยมในอาชีพว่าหมายถึงแนวโน้มที่บุคคลมีปฏิกิริยาต่อความพอใจหรือไม่ พอใจเกี่ยวกับงานอันเป็นผลมาจากการสังเกต พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

สรุปค่านิยม หมายถึง ความเชื่อต่อสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตัวเองและสังคม โดยค่านิยมของบุคคลจะแฝงอยู่ภายในความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและเจตคติ

การที่บุคคลจะวางแผนอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเองได้นั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญมากก็คือ ต้องรู้ค่านิยมในงานที่ตนยึดไว้เป็นหลักสำคัญ ค่านิยมในตนเองมีผลต่อการเลือกแนวทางต่าง ๆ ในชีวิตของเราเสมอ การสำรวจค่านิยมในงาน จะช่วยชี้นำไปสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการของเรามีโอกาสประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานสูง แต่ทั้งนี้เราควรนำคุณสมบัติในด้านอื่น ๆ มาประกอบกับค่านิยมของตนเองด้วย เพื่อช่วยให้การพิจารณาอาชีพที่เราควรเลือกทำเมื่อจะไปประกอบอาชีพในอนาคตอีกด้วย

ค่านิยมในการประกอบอาชีพ คือ การเลือกประกอบอาชีพที่บุคคลส่วนใหญ่เชื่อว่าเป็นอาชีพที่มีคุณค่า ซึ่งค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการเอกประกอบอาชีพนั้นมา 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่

1. ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

1.1 การได้ประกอบอาชีพที่ตนเองชื่นชอบ

1.2 การประกอบอาชีพที่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์

1.3 การประกอบที่ท้าทายความสามารถของตนเอง

1.4 การประกอบอาชีพที่สามารถแสดงความเป็นตัวตนของตนเอง

2. **ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ**

1. การประกอบอาชีพที่มีอำนาจ
2. การประกอบอาชีพที่สะท้อนคุณค่า
3. การประกอบอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนสูง

Super (1970) เสนอว่าค่านิยมเกี่ยวกับงานเป็นเป้าหมายของบุคลากรที่ต้องการได้จากการทำงานและส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงาน Bolton (1980, p. 33) ได้อธิบายว่าค่านิยมเกี่ยวกับงานเป็นแรงจูงใจที่มีต่อเป้าหมายซึ่งมีอิทธิพลต่ออาชีพการงาน Elizur (1984, p. 379) ให้ทัศนะว่าค่านิยม

เกี่ยวกับงานเป็นการให้ความสำคัญกับสิ่งที่แต่ละบุคลากรต้องการได้จากการทำงาน และค่านิยมเกี่ยวกับงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้กำหนดพฤติกรรมที่แสดงออกในการทำงานของบุคลากร Kanchier and Unruh (1989, p. 107) มีความเห็นว่าค่านิยมเกี่ยวกับงานเป็นการให้ความสำคัญกับการทำงานและสิ่งที่ต้องการได้จากการทำงาน Lyons, Duxbury, and Higgins (2005, p. 63) อธิบายว่าค่านิยมเกี่ยวกับงานเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรที่เป็นความต้องการหรือเป้าหมายต่อการทำงาน

Pryor (1979, pp. 250-258) ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพไว้ว่าเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพสามารถจำแนกออกได้ 12 องค์ประกอบ ดังนี้ ความมั่นคง (security) การพัฒนาตนเอง (self-development) ความเสียสละ (altruism) การดำเนินชีวิต (lifestyle) กิจกรรมกายภาพ (physical activity) การปล่อยวาง (detachment) ความมีอิสระ (independence) ศักดิ์ศรี (prestige) การบริหาร (management) เพื่อนร่วมงาน (co-workers) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) และเงิน (money) โดย ดร.อนุรักษ์ วัฒนะถาวรวงศ์ ค่านิยมเกี่ยวกับงาน (Work Values)

องค์ประกอบของค่านิยมในอาชีพ

เซนเตอรส์ (ประมวลวิทยากร. 2520: อ้างอิงมาจาก Centers.1949: 151 – 160) ได้สร้างแบบสอบถาม เรียกว่า Job Values and Desires Questionnaires ซึ่งประกอบด้วยค่านิยมในอาชีพ 10 ด้านคือ 1. ด้านความเป็นผู้นำ (Leadership) 2. ด้านประสบการณ์ที่น่าสนใจ (Interesting Experience) 3. ด้านความนิยมที่น่านับถือ (Esteem) 4. ด้านอำนาจ (Power) 5. ด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security) 6. ด้านการได้แสดงออกด้วยตนเอง(Self – Expression) 7. ด้านรายได้ (Profit) 8. ด้านชื่อเสียง (Fame) 9. ด้านการบริการสังคม (Social Service) 10. ด้านความมีอิสระ (Independence)

กริบบอนส์ และโลเนส์ (Gribbons and Lohnes.1965 : 250) ได้แบ่งค่านิยมในอาชีพออกเป็น 12 ด้านคือ 1. ด้านความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึงโอกาสที่จะรุ่งเรืองและก้าวหน้าในการทำงาน 2. ด้านความต้องการ (Demand) หมายถึง งานที่เป็นที่ต้องการของสังคม 3. ด้านสภาพทางภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว (Geographic Location and Travel) หมายถึง งานที่ได้ท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ และได้รับการเรียนรู้จากการท่องเที่ยว 4. ด้านความสนใจ (Interest) หมายถึง งานที่ตนสนใจจริง 5. ด้านการแต่งงานและครอบครัว (Marriage and Family) หมายถึง งานที่พอจะมีเวลาให้แก่ครอบครัว บ้าน และสัตว์เลี้ยง 6. ด้านการบริการสังคม(Social Service) คือการมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่น สามารถทำให้ผู้อื่นได้รับความพอใจได้ 7. ด้านการเกี่ยวข้องกับบุคคล (Personal Contact) คือการมีโอกาสได้พบเพื่อนใหม่ ๆ ชอบพบปะกับบุคคล และการได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น 8. ด้านความสามารถ (Preparation Ability) หมายถึง การทำงานที่ต้องใช้ความสามารถ 9. ด้านเกียรติยศ

(Prestige) หมายถึง งานที่ทำให้บุคคลอื่นมีความชื่นชมในตน ให้การยอมรับและยกย่อง 10. ด้านเงินเดือน (Salary) หมายถึงงานที่มีรายได้ดีพอที่จะจุนเจือครอบครัวและเหลือ เก็บสะสม 11. ด้านความพอใจ (Satisfaction) หมายถึง งานที่ทำแล้วทำให้เกิดความสุข ความพอใจ ได้ทำในสิ่งที่ได้ผลคุ้มค่า 12. ด้านจุดมุ่งหมายส่วนตัว (Personal Goals) หมายถึงงานสามารที่สามารถพัฒนาตนเอง

เพอโรน (Perrone.1965 : 254) แบ่งค่านิยมในอาชีพออกเป็น 16 ด้านคือ 1. ด้านรายได้ดี (Good Income) 2. ด้านความสนใจในงานอย่างแท้ (Really Interesting Work) 3. ด้านการใช้ความสามารถพิเศษ (Use Special Talent) 4. ด้านการเดินทาง (Travel) 5. ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น (Be Helpful to Others in Society) 6. ด้านการทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความสามารถ (Function in a Supervisory Capacity) 7. ด้านความก้าวหน้า (Get Ahead Rapidly) 8. ด้านการทำงานกับคน (Work with People) 9. ด้านการทำงานกับวัตถุ (Work with Things or Materials) 10. ด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security Future) 11. ด้านการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Do Original Creative Work) 12. เป็นอิสระ (Free from Supervision in One’s Work) 13. มีเวลาพอที่จะให้แก่ครอบครัว (Have Enough Time for One’s Family) 14. มีเวลาพอที่จะอุทิศให้แก่งานอดิเรก (Have Time to Pursue One’s Interests and Hobbies) 15. มีโอกาสที่ จะศึกษาต่อ (Have Opportunity to Pursue Further Studies) 16. มีโอกาสที่ จะพัฒนาทักษะในการทำงาน (Have Opportunity to Improve Work Skills)

ซูเปอร์ (Super.1970) ได้จำแนกค่านิยมในอาชีพเป็น 15 ด้านคือ 1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานประดิษฐ์ คิดค้น ออกแบบ และพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ค่านิยมในอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ 2. ด้านการบริหารหรือการจัดการ (Management) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องวางแผนและจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำ ค่านิยมด้านจะพบในบุคคลที่ ชอบงานทางด้านธุรกิจ หรือบุคคลที่สนใจในการติดต่อกับบุคลหลาย ๆ อาชีพ หรือบุคคลที่ชอบวางแผนการทำงานของตนเอง 3. ด้านสัมฤทธิ์ผล (Achievement) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานเกิดความพึงพอใจในงาน เกิดความมุ่งมั่นในงานต้องการความสำเร็จ 4. ด้านสภาพแวดล้อม (Surrounding) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับบรรยากาศสุขสบาย มีความสุข มีวัตถุอำนวยความสะดวกในการทำงาน 5. ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน (Supervisory Relations) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาที่เป็นบุคคลที่มีเหตุผล และยุติธรรม 6. ด้านวิถีชีวิต (Way of Life) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ ใช้ชีวิตตามที่ตนต้องการอยากจะเป็น 7. ด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีความมั่นคง ปลอดภัย ในการทำงานตลอดไป 8. ด้านผู้ร่วมงาน (Associates) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับลักษณะงานทำให้บุคคลได้ติดคนที่ตนพอใจ โดยเฉพาะผู้ร่วมงานในระดับเดียวกัน 9. ด้านสุนทรีย์ (Esthetics) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับสิ่ง สวยงาม ศิลปะเพิ่มความงดงามให้แก่โลก 10. ด้านความมีศักดิ์ศรี (Prestige) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับความมีศักดิ์ศรี การยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น

มีอำนาจเหนือผู้อื่น ชอบติดต่อกับบุคคลหลาย ๆ อาชีพ 11. ด้านความมีอิสระ (Independence) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับความมีอิสระ ความพอใจ ความปรารถนาของตนเอง 12. ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน หรือความหลากหลายของงาน (Variety) เป็นค่านิยม ที่สัมพันธ์กับงาน ที่เปิดโอกาสให้บุคคลทำงานหลาย ๆ ด้าน ไม่ ซ้ำซาก จำเจ มุ่งการทำงานเพื่อผลงาน 13. ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (Economic Returns) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่มีรายได้มีความปรารถนาจะได้รับรายได้เพื่อจับจ่ายอำนวยความสะดวกสบายให้ตนเอง 14. ด้านบริการสังคม (Altruism) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์ กับงานที่มีสวัสดิการ สามารถสงเคราะห์บุคคลอื่นได้ เน้นการบริการสังคม 15. ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา (Intellectual Stimulation) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ ความคิดอย่างอิสสระ ประเมินผลการทำงานของตนจากการเรียนรู้ และสามารถคิดค้นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้

แชนเนย์ (Channay. 1969 : 2957 – 2959) พบว่าความต้องการด้านอาชีพของนักเรียนหญิงแตกต่างจากนักเรียนชาย เพราะแนวทางที่จะนำไปสู่ความเป็นใหญ่ต่างกันออกไป

คล๊าก (Clack. 1970:3868-A) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและ นิสิตมหาวิทยาลัย ปีที่ 2 มีความแตกต่างกันไปในการจัดอันดับอิทธิพลในการเลือกอาชีพตามความ มั่นใจในการเลือกทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งต่างแสดงออกในการจัดลำดับอาชีพตามความคิด คำนึงคล้ายๆกันแต่ก็ไม่เหมือนกันในด้านความสนใจในการเลือกอาชีพ ผู้หญิงทั้งหมดมีความหวังต่ออาชีพที่สูงส่งและมีเกียรติแต่สังคมไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีความเท่าเทียมกันกับชาย

เพอร์โรน (Perrone. 1965: 254–257) ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมและการเลือกอาชีพของ นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนต่างมีความเห็นตรงกันว่าค่านิยมในอาชีพที่สำคัญคือ การมีรายได้สูง มีความมั่นคงถาวรในอาชีพ ส่วนค่านิยมที่ไม่สำคัญได้แก่การช่วยเหลือผู้อื่น การทำงานที่เกี่ยวกับวัตถุ การทำงานโดยอิสสระความเห็นเหล่านี้ทั้ง บิดา มารดา และตัวเด็กมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

Super (1953, pp. 185-190) ได้ศึกษาปัจจัยค่านิยมเกี่ยวกับงานที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของบุคคล และเสนอทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพกับช่วงชีวิต (Life-Span Life-Space Theory) เพื่อนำใช้ในการประเมินลักษณะการทำงานตามช่วงชีวิตของบุคคล (Life-Span) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่าบุคลากรจะมีเป้าหมายของพัฒนาการด้านอาชีพ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเจริญเติบโต (growth) มีเป้าหมายการพัฒนาความมีอิสระในการทำงานและต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ขั้นสำรวจ (exploration) มีเป้าหมายการพัฒนาความสามารถที่ตอบสนองต่อตำแหน่งหน้าที่ แล้วสร้างให้เป็นทักษะที่จำเป็นต่อตำแหน่งหน้าที่ในขั้นสร้าง (establishment) ต่อมาในขั้นรักษา (maintenance) เป็นการรักษาความรู้ความสามารถอย่างยั่งยืนในตำแหน่งหน้าที่นั้น และในขั้นปล่อยวาง (disengagement) เป็นการ

วางแผนเกษียณอายุ ลดความรับผิดชอบ และยุติบทบาทในการทำงาน ทฤษฎีนี้เสนอว่าบุคลากรจะพัฒนาอาชีพการงานผ่านวัฏจักรในแต่ละขั้น ขณะที่ บทบาทสำคัญของบุคคลในชีวิต (Life-Space) ใช้ในการระบุอาชีพ ได้แก่ เด็ก นักเรียน นักศึกษา ประชาชน พนักงาน ครอบครัว เป็นต้น โดยแต่ละบทบาทจะมีปัจจัยด้านบวกและด้านลบต่อพัฒนาการด้านอาชีพการงาน และทางเลือกอาชีพ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้มีข้อจำกัด คือ มีความยากในการทดสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีข้อสนับสนุนทางวิชาการเฉพาะด้านอาชีพการทำงานเท่านั้น จึงไม่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย (Dose, 1997)

Dawis and Lofquist (1984) ได้ศึกษาสิ่งสำคัญจากการทำงานที่ใช้ตอบสนองให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ โดยพัฒนาทฤษฎีการปรับตัวให้เข้ากับงาน (Work Adjustment Theory) เพื่อค้นหาความสอดคล้องระหว่างบุคลากรกับองค์การ โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าบุคลากรมีความต้องการและความคาดหวังจากการทำงานที่แตกต่างกัน ทฤษฎีนี้จึงใช้ทำนายสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน และยังใช้ในการระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับงานของบุคลากรที่มีความต้องการและการให้ความสำคัญกับการทำงานแตกต่างกัน ทฤษฎีนี้จึงใช้เป็นกระบวนการสร้างความสอดคล้องระหว่างลักษณะของบุคลากรกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน นอกจากนั้น ยังได้เสนอว่า ค่านิยมเกี่ยวกับงานยังสามารถใช้พยากรณ์ อายุงานและความพึงพอใจในงานได้อีกด้วย (Dose, 1997)

Brown and Crace (1996) ได้เสนอทฤษฎีค่านิยมพื้นฐานองค์รวม (Values-Based Holistic Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลในการทำงาน โดยทฤษฎีนี้อธิบายว่า ค่านิยมเกี่ยวกับงานใช้สร้างเป็นความคาดหวังของบุคลากร เมื่อสามารถตอบสนองได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ยิ่งความคาดหวังมีบทบาทที่มีความสำคัญมากเท่าไรก็จะยิ่งทำให้อิทธิพลของค่านิยมมีบทบาทมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจของบุคลากรเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ยังไม่พบว่า มีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ทดสอบกับทฤษฎีนี้ได้อย่างชัดเจน แต่ได้มีการนำทฤษฎีนี้ในการอ้างอิงบทบาทของค่านิยมเกี่ยวกับงานกับกระบวนการตัดสินใจในอาชีพการงาน (Ravlin & Meglino, 1987)

การสำรวจค่านิยม

แบบสำรวจค่านิยมเกี่ยวกับงานของ Donald E. Super สามารถนำไปใช้วัดค่านิยมเกี่ยวกับงานได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด โดยค่านิยมตามแบบสำรวจนี้มีอยู่ 15 ด้านคือ

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นค่านิยมซึ่งสัมพันธ์กับงานที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์คิดค้นออกแบบและพัฒนาแนวความคิดใหม่ๆ เกี่ยวข้องกับความสนใจทางศิลปะ ทางวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมด้านจิตใจ

2. ด้านการบริหาร เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องมีการวางแผนและจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำมีลักษณะเป็นผู้นำ ควบคุมการทำงานของผู้อื่น

3. ด้านสัมฤทธิ์ผล เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จจากการทำงานและก่อให้เกิดความพึงพอใจ เป็นเครื่องช่วยให้บุคคลทำงานเพื่องาน ต้องการเห็นผลสำเร็จในงาน ไม่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ด้านสภาพแวดล้อม เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศสุขสบาย บุคคลทำงานแล้วเกิดความสุข ค่านิยมด้านสภาพแวดล้อมนี้เน้นสภาพแวดล้อมทางวัตถุ ที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกให้บุคคลประสบความสำเร็จในการงาน เช่น สภาพการทำงานที่ไม่สกปรก ไม่มีเสียงอึกทึก ไม่ร้อนจัดหรือเย็นจัดจนเกินไป

5. ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ในส่วนที่ต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บังคับบัญชาการและผู้ร่วมงาน หมายถึงว่า บุคคลนั้นจะยอมทำตามหัวหน้างาน ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระจะมีค่านิยมด้านนี้ต่ำ

6. ด้านวิถีชีวิต เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับชนิดของงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ชีวิตตามที่ตนเองต้องการค่านิยมด้านนี้มักไม่ค่อยพัฒนาในบุคคลที่มีอายุและวุฒิภาวะน้อย และจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน กิจกรรมของชุมชน และการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

7. ด้านความมั่นคง เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีความมั่นคง ทำให้มั่นใจว่าจะมีตำแหน่งงานให้ทำตลอดไป ค่านิยมด้านความมั่นคงในงานนี้จะสัมพันธ์กับค่านิยมด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจหรือค่านิยมด้านวัตถุด้วย

8. ด้านความเกี่ยวพัน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับลักษณะงาน ซึ่งทำให้บุคคลได้ติดต่อกับผู้ร่วมงานที่ตนพอใจโดยเฉพาะกับผู้ร่วมงานในระดับเดียวกัน หรือต่ำกว่า พวกเสมียน พนักงาน และกรรมกร มักจะมีค่านิยมด้านนี้สูง เพราะเขาให้ความสำคัญกับการดำรงชีพในสังคมมากกว่าสภาพการทำงาน

9. ด้านสุนทรียะ เป็นค่านิยมที่เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติของงาน ที่ช่วยให้บุคคลได้สร้างสิ่งสวยงาม เพื่อเพิ่มความงดงามให้แก่โลก ค่านิยมด้านสุนทรียะนี้ อาจจะสัมพันธ์กับความสนใจทางด้านศิลปะ

10. ด้านความมีศักดิ์ศรี เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ซึ่งให้เกียรติกับบุคคลที่ทำงานนั้น เป็นความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น มากกว่าจะอยู่ในสถานะที่มีอำนาจกับผู้อื่น ค่านิยมด้านนี้จะสัมพันธ์กับความสนใจในงาน ที่ต้องติดต่อกับบุคคลหลาย ๆ อาชีพ

11. ด้านความอิสระ เป็นค่านิยมซึ่งสัมพันธ์กับงาน ซึ่งมีความเป็นอิสระในการทำงานตามที่ตนเองปรารถนา ค่านิยมด้านความอิสระนี้ บุคคลมุ่งในด้านความพึงพอใจของตนเอง

12. ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เป็นค่านิยมหรือเป้าหมาย ซึ่งสัมพันธ์กับงานที่มีรายได้ดี สามารถจัดซื้อสิ่งของที่สนองความต้องการได้

13. ด้านบริการสังคม เป็นค่านิยมหรือเป้าหมาย ซึ่งแสดงถึงงานที่สามารถให้สวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือและเกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น โดยทั่ว ๆ ไป บุคคลมีค่านิยมด้านนี้สูง

14. ด้านกระตุ้นให้ใช้เชาว์ปัญญา เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ ประเมินผลการทำงานของตนจากการเรียนรู้ และสามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้

15. ด้านอื่น ๆ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ทำงานหลายๆ อย่างในขณะเดียวกัน ไม่ซ้ำซากจำเจ บุคคลจะทำงานตามความพึงพอใจของตน มากกว่ามุ่งทำงาน กลุ่มที่ชอบอาสาสมัครทำงาน มักมีค่านิยมด้านนี้สูง ค่านิยมด้านนี้จะสัมพันธ์กับค่านิยมด้านสุนทรียะ การกระตุ้นให้ใช้เชาว์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์มากกว่าจะสัมพันธ์กับหัวหน้างานและความเกี่ยวกัน

แบบสำรวจค่านิยม เกี่ยวกับงานของ Donald E. Super.xlsx (83k) พิเชษฐ์ ดีมาก, 9 ธ.ค. 2557 08:39

สรุปได้ว่า ค่านิยมเกี่ยวกับงานสามารถใช้กระตุ้นให้บุคลากรแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน และใช้จูงใจบุคลากรในการทำงานด้วยการส่งเสริมให้มีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมเกี่ยวกับงาน

อาชีพ หมายถึง การทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบการที่ไม่เป็นโทษแก่สังคมและมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ แตกต่างกันไป

กลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ มี 2 ลักษณะ คือ อาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง

1. อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบการดำเนินการด้วยตนเอง

กลุ่ม อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนจำนวนมาก แต่หากมีความจำเป็นอาจมีการจ้างคนอื่นมาช่วยงานได้ เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุน และจำหน่ายเอง คิดและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ซึ่งช่วยให้การพัฒนางานอาชีพ เป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ การประกอบอาชีพอิสระ เช่น ขายอาหาร ขายของชำ ซ่อมรถจักรยานยนต์ ฯลฯ ในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ ความสามารถในเรื่อง การบริหาร การจัดการ เช่น การตลาด ทำเลที่ตั้ง เงินทุน การตรวจสอบและประเมินผล เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีความอดทนต่องานหนัก ไม่ท้อถอยต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และมองเห็นภาพการดำเนินงาน ของตนเองได้ทะลุปรุโปร่ง

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการ โดยตัวเองเป็นผู้รับจ้าง ทำงานให้และได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน

อาชีพรับจ้างประกอบด้วย บุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งได้ตกลงว่าจ้างกัน บุคคลฝ่ายแรกเรียกว่า "นายจ้าง" หรือผู้ว่าจ้าง

บุคคลฝ่ายหลังเรียกว่า "ลูกจ้าง" หรือผู้รับจ้าง มีค่าตอบแทนที่ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ ผู้รับจ้างเรียกว่า "ค่าจ้าง"

การประกอบอาชีพรับจ้าง โดยทั่วไปมีลักษณะ เป็นการรับจ้างทำงานในสถาน ประกอบการหรือโรงงาน เป็นการรับจ้างในลักษณะการขายแรงงาน โดยได้รับค่าตอบ แทนเป็นเงินเดือน หรือค่าตอบแทนที่คิดตามชิ้นงานที่ทำได้ อัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับการกำหนดของเจ้าของสถานประกอบการหรือนายจ้าง การทำงานผู้รับจ้างจะทำอยู่ภายในโรงงาน ตามเวลาที่นายจ้างกำหนด การประกอบอาชีพรับจ้างในลักษณะนี้มีข้อดีคือ ไม่ต้องเสี่ยง กับการลงทุน เพราะลูกจ้างจะใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่นายจ้างจัดไว้ให้ทำงานตามที่นายจ้าง

1. นักแสดง หมายถึง ผู้ที่ใช้ทักษะในการแสดงออกเพื่อเผยแพร่ต่อผู้ชม เช่น ดารา นักร้อง นักเต้นรำ นักแสดงแทน นักดนตรี นักรำ เป็นต้น

2. นักกฎหมาย หมายถึงผู้ที่ใช้ความรู้ทางกฎหมายเป็นวิชาการประกอบการงานที่ตนปฏิบัติ เช่น ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความนิติกรเป็นต้น

3. ผู้บริหารองค์กร หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่จัดการทรัพยากรหรือเป็นผู้แก้ปัญหา ขจัดความยุ่งยากซับซ้อน โดยเน้นที่การวางแผน เช่น หัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย ผู้จัดการ นักบริหาร เจ้าของกิจการ นักธุรกิจ เป็นต้น

4. นักเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น นักเขียนโปรแกรม วิศวกรคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. นักสื่อสารมวลชนหมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่นำเรื่องราวไปเผยแพร่สู่ประชาชนเช่น นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ ช่างภาพข่าว เป็นต้น

6. นักสร้างสรรค์ หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ออกแบบงาน ที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง เช่น ผู้กำกับ ผู้เขียน ผู้แต่ง นักออกแบบ เป็นต้น

7. พนักงานในองค์กร หมายถึงเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานที่ทำงานในตำแหน่งที่เน้นไปในทางปฏิบัติมากกว่าการบริหารจัดการ หรือการวางแผน เช่น นักบัญชี เลขานุการ นักขาย นักการตลาด เป็นต้น

1. รู้จักตนเอง

1.1 บุคลิกภาพ

คือ ลักษณะและคุณสมบัติทั้งร่างกายและจิตใจ ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กิริยา การแสดงออกอารมณ์ น้ำเสียง การพูดจา ไหวพริบ ความเชื่อมั่นรวมทั้งรู้จักทักษะ ความสามารถพิเศษ ความถนัดที่แท้จริง ทัศนคติ และค่านิยมของตนเองด้วย

การค้นพบตนเองในด้านนี้มีวิธีการมากมาย วิธีง่ายที่ไม่เสียเวลามาก ได้แก่ การทำแบบทดสอบต่าง ๆ ซึ่งจะมีแบบทดสอบความสนใจ ความถนัด ค่านิยม บุคลิกภาพ ฯลฯ

1.2 ความชอบหรือความสนใจ

ในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เราควรนำเอาผลการสำรวจในด้านต่าง ๆ มาประมวลเพื่อประกอบการพิจารณา เช่น มีบุคลิกภาพแบบใด ความสามารถด้านใด ชอบทำกิจกรรมอะไร สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราพิจารณาตนเองได้ว่าเราควรประกอบอาชีพอะไร ซึ่งหากเลือกอาชีพใดได้ตรงกับคุณสมบัติของตัวเองแล้ว จะทำให้ประกอบอาชีพนั้นอย่างมีความสุข มีผลงานที่มีประสิทธิภาพน่าพอใจ คนแต่ละคนมีความชอบและความสนใจที่แตกต่างกัน ความสนใจนี้จะสังเกตได้จากการที่นักเรียนชอบทำกิจกรรมใดอยู่เสมอ ๆ หรือบ่อย ๆ กว่ากิจกรรมอื่น

1.3 ความถนัด

การที่บุคคลจะวางแผนในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตัวเองได้นั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือบุคคลต้องรู้จักความถนัดของตนเอง ทุกคนมีความถนัดในแต่ละด้านแตกต่างกันไป เมื่อเราทำสิ่งใดได้ดีก็จะทำให้เรามีความสุข และเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง การรู้จักจุดด้อยของตัวเองจะช่วยให้เราพัฒนาได้ถูกต้อง และเรียนรู้ที่จะปรับปรุงด้านที่ไม่ถนัด ความถนัดและความสนใจมักเป็นสิ่งที่คู่กันไป ความถนัดนี้อาจสังเกตได้จากการที่บุคคลทำกิจกรรมใดหรือสิ่งใดแล้วทำได้ดี คล่องแคล่ว ทำแล้วประสบความสำเร็จ

1.4 สติปัญญาและความสามารถ

การที่จะดูว่าสติปัญญาหรือความสามารถดีไม่ดี อาจดูได้จากระดับคะแนนหรือผลการเรียนที่ผ่านมาในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนดูว่าในแต่ละวิชาที่สอบไปแล้วได้ระดับคะแนนหรือผลการเรียนเป็นอย่างไร ถ้าได้ระดับการเรียนหรือผลการเรียนในวิชานั้นสูง ก็แสดงว่าระดับสติปัญญาหรือความสามารถในการเรียนวิชานั้นสูง แต่ถ้าระดับคะแนนหรือผลการเรียนในวิชานั้นต่ำ ก็แสดงว่าสติปัญญาหรือความสามารถในการเรียนวิชานั้นต่ำ

ส่วนหนึ่งที่เราควรรู้คือ รู้ว่าตนเองมีความสามารถด้านใดบ้าง เพราะสิ่งนี้จะช่วยทำให้เราเลือกแนวทางเหมาะสมกับตนเองมากที่สุดเราควรคำนึงว่าเราไม่จำเป็นต้องเก่งในด้านที่เหมือนกับคนอื่นเพียงแต่มีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่เชี่ยวชาญในทักษะด้านนั้น ๆ มากก็เพียงพอแล้ว

1.5 เป้าหมายในชีวิต

ควรตั้งเป้าหมายในอนาคตว่าต้องการประกอบอาชีพใด เพื่อจะได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ มีความถนัดและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน นักเรียนควรใส่ใจที่จะวางเป้าหมายให้กับชีวิตตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสาขาวิชาเรียน การเลือกอาชีพ ส่วนใหญ่จะเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด เรียนตามเพื่อน ตามความนิยมของสังคม สิ่งเหล่านี้ทำให้เราไม่ทราบว่า จะ

ทำอย่างไรกับอนาคตตนเอง การวางแผนชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ เราควรรู้ว่าตนเองต้องการทำอะไรกับชีวิตตนเอง จะไปที่ไหนและไปอย่างไร ทั้งนี้การวางแผนชีวิตต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงของแต่ละบุคคลด้วย

2. การตัดสินใจเลือกอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า "งานคือชีวิต" ดังนั้น ในการเลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่า

เอกสารอ้างอิง

จำเนียร ช่วงโชติและคณะ. 2525. **ข้อสนเทศทางอาชีพ**. กรุงเทพฯ : บริษัท โปรเฟสชั่นแนลพับลิชชิ่ง จำกัด.

ฉลวย กีรติรักษกุล. 2510. **ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคใต้ของประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

นวลศิริ เปาโรหิตย์. กุมภาพันธ์– มีนาคม 2527. **“การแนะแนวอาชีพในโรงเรียน,” วารสารแนะแนว. 18 : 19. . (ธันวาคม 2529 – มกราคม 2530).** “เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพ ตอนที่2,” วารสารแนะแนว. 108 : 41 – 49.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา .2522. “**การเรียนการสอนทัศนคติและค่านิยม ,” จิตวิทยาสำหรับครู (เล่ม 1)**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเสริฐ ศรีวิเศษ. 2530. **การนำเสนอโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่องานอาชีพกับวิชา สังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529. **เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2531. การศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

โสภา ชูกุลพิชัย. 2521. **จิตวิทยาทั่วไป** .กรุงเทพฯ : ไทยพัฒนาพานิช. เสริมวิทย์

อัจฉรา สุขารมณ์ อรพินทร์ ชูชม และทัศนา ทองภักดี. 2540. **องค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มี อิทธิพลต่อการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 62. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

Blackburn, Sarah Pauline 1975. "Relationship of Select Variables to Occupational and Educational Aspirations and Expectations of Female High School Senior,"Dissertation Abstracts.

Channay, Reeca. March – April 1969. "Vocational Values of Children and they Relate to Economic Community Grade Level, Sex Parental Level, " Dissertation Abstracts." A 69: 2957 –2959.

Cook, Walter Roy. August 1967 . "Factors Associated with the Occupational Choices of Young Men," Dissertation Abstracts International. 28 : 799-A.

Eaddy, Vanik Silas. March 1969. "The Influcene of Selected Factors on the Vocational Choices of Vocational Agricultural Students in Louisiana," Dissertation Abstracts. 29(9) : 2958 – 2959.

Erdman, Robert Lee. November 1957. "Vocational Choices of Adolescent Mentally Retarded Boys," Dissertation Abstracts. 17(11) : 2497.

Ginzberg, Eli. 1967. The Development of Human Resources. New York : McGraw-Hill, Inc. Ginzberg,

Eli and others. 1967. Occupational Choice : An Approach to a General Theory. New York : Columbia University Press. 49 Gribbons,

Warren D. and Lohnes, Paul R. November 1965. "Shift in Adolescents, Vocational Values," The Personel and Guidance Journal. 44 : 248 – 252.

Hoppock, Robert. 1967. Occupational Information. New York : McGraw – Hill Book Company, Inc.

Isaacson, Lee E. and Brown, Duane. 1993.Career Information, Career Counseling, and Career Development. 5 th ed. Boston : Allyn and Bacon.

James,Clack Ronald. February,1970. "Occupational Prestige and Vocational Choices," Dissertation Abstracts. 3(8) : 3868 – A.

Krech, David. 1962. Individual in Society. New York : McGraw – Hill Book Company, Inc.

Moser, W.E. April 1965. "Vocational Preference as Relate to Mental Ability," Occupations. 28: 460 – 461. Perrone,

Phillip A. 1965. “Values and Occupational Preferences of Junior High School Girls,” The Personel and Guidance Journal. 44 : 254 – 257.

Robert , D. Strom. 1969. Psychology for the Classroom. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.

Rokeach, Milton. 1969. Belief, Attitudes and Value. San Francisco : California : Jossey Boss.

Samule, William. 1981. Personality : Searching for the Sources of Human Behavior. New York : McGraw – Hill.

Strong, Edward K. 1954. Vocational Interest of Men and Women. Standford : Standford University Press.

Super, D.E. 1970. The Work Values Inventory. Boston: Houghion – Miffin.

The Psychological Corporation. 1990. Career Interest Inventory.Texas : Harcourt Brace Javanovcich INC.

หน่วยที่ 4 อาชีพในท้องถิ่น

อาชีพในท้องถิ่นจำแนกตามอำเภอในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (อำเภอนครชัยศรี, บางเลน, สามพราน, พุทธมณฑล)

รายได้ส่วนใหญ่ของคนในนครปฐม จำแนกตามอาชีพ ดังนี้

1) รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการผลิตอุตสาหกรรมมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 152,251 ล้านบาท หรือร้อยละ 58.2

2) รายได้รองลงมาเป็นสาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน คิดเป็นมูลค่า 31,554 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.1

3) สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ คิดเป็นมูลค่า 18,620 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.1

4) สาขาตัวกลางทางการเงิน คิดเป็นมูลค่า 9,514 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.6

5) สาขาการบริการด้าน อสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ คิดเป็นมูลค่า 8,575 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.3

6) ส่วนที่เหลืออีกประมาณ 41,161 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.7 กระจายอยู่ในสาขาการผลิตอื่น ๆ ซึ่งแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่

1) ข้าว ทำนาปีละ 2 ครั้ง คือ ข้าวนาปี และ ข้าวนาปรัง

2) อ้อยโรงงาน เพื่อการผลิตน้ำตาลทราย นครปฐมผลิตน้ำตาลทรายปีละ 1,070,256 ตัน มีเนื้อที่เพาะปลูก จำนวน 75,175 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 13,960 กิโลกรัม

3) ผลไม้เฉพาะท้องถิ่น ประกอบด้วย

3.1 มะพร้าวน้ำหอม

3.2 ส้มโอ

3.3 มะม่วง

3.4 ฝรั่ง

3.5 ชมพู่

3.6 มะนาว

3.7 กล้วยน้ำว้า

3.8 กล้วยหอม

3.9 ลำไย

4) ผัก เริ่มหันมาทำผักสลัด ผักปลอดสารพิษ

5) ไม้ดอก ไม้ประดับ ได้แก่

5.1 กล้วยไม้

5.2 กุหลาบ

5.3 มะลิ

5.4 บัวฉัตร

5.5 ดอกรัก

2. ปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคและการค้า

สัตว์ที่นิยมเลี้ยง ได้แก่

ลำดับที่	ประเภทสัตว์	จำนวนตัว	เกษตรกร (ราย)
๑	สุกร	๒๐๒,๐๘๒	๗๙๓
๒	โคนม	๒๑,๘๒๐	๗๘๔
๓	โคเนื้อ	๔๖,๑๕๐	๒,๔๙๘
๔	ไก่เนื้อ	๕,๘๘๓,๖๑๔	๔๗๐
๕	ไก่ไข่	๔,๗๔๑,๒๒๐	๓๙๐
๖	เป็ดเนื้อ	๑,๔๙๒,๐๔๘	๓๙๑
๗	เป็ดไข่	๖๓๐,๔๕๕	๖๐๘

3. ประมง

ประกอบด้วยผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวกับประมง ดังนี้

มีเกษตรกรด้านการประมงทั้งสิ้น จำนวน 8,390 คน มีพื้นที่ทำการประมงมีจำนวนทั้งสิ้น 90,467 ไร่

สัตว์น้ำที่เลี้ยงในพื้นที่ ได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งขาว ปลาน้ำจืด ปลาสวยงาม จระเข้

1) ฟาร์มเลี้ยงและจับขายปลาน้ำจืดทุกชนิด (ปลานิล ปลาตะเพียน ปลายี่สก ปลาดุก ฯลฯ) ร้อยละ 75.9
2) ฟาร์มเลี้ยงและจับขายกุ้งขาว กุ้งก้ามกราม ร้อยละ 22.6
3) เพาะพันธุ์ปลาและกุ้งมีสัดส่วนร้อยละ 1.6 ซึ่งมาจากกิจกรรม การเพาะพันธุ์และอนุบาลกุ้งทะเลกุ้งก้ามกราม ปลาน้ำจืด สัตว์น้ำสวยงามและสัตว์น้ำอื่น ๆ

มีผู้ประกอบการด้านการประมง ทั้งสิ้น 188 ราย ประกอบด้วย

1) ผู้ค้าปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตและทำการประมง
2) ผู้ค้า ผู้รวบรวม สัตว์น้ำ/แพปลา ท่าขึ้นปลา/โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ
3) ผู้แปรรูปและนำเข้าสัตว์น้ำ
4) ผู้ส่งออกสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ โครงสร้างการผลิต ประกอบด้วยกิจกรรมการเลี้ยง ปลาน้ำจืดทุกชนิด (ปลานิล ปลาตะเพียน ปลายี่สก ปลาดุก ฯลฯ) ร้อยละ 75.9 รองลงมาคือการทำฟาร์มเลี้ยง กุ้งขาว กุ้งก้ามกราม ร้อยละ 22.6 ส่วนการเพาะพันธุ์ปลาและกุ้งมีสัดส่วนร้อยละ 1.6 ซึ่งมาจากกิจกรรม การเพาะพันธุ์และอนุบาลกุ้งทะเล กุ้งก้ามกราม ปลาน้ำจืด สัตว์น้ำสวยงามและสัตว์น้ำอื่น ๆ

4. ภาคอุตสาหกรรม

ในปี พ.ศ. 2557 จังหวัดนครปฐมมีโรงงานจำนวนทั้งสิ้น 3,120 แห่ง จำนวนเงินลงทุนประมาณ 283,943,411,071 บาท การจ้างงาน 186,629 คน เป็นชาย 94,835 คน เป็นหญิง 91,794 คน

ที่	หมวดรายการ	จำนวนโรงงาน	จำนวนคนงาน			เงินลงทุน	แรงม้า
			ชาย	หญิง	รวม		
๑.	อุตสาหกรรมการเกษตร	๑๕๗	๒,๐๖๖	๑,๕๐๒	๓,๕๖๘	๔,๑๒๒,๗๖๐,๔๖๙	๑๔๓,๕๘๒.๘๖
๒.	อุตสาหกรรมการอาหาร	๓๘๖	๑๔,๘๗๗	๒๑,๘๓๓	๓๖,๗๑๐	๒๓,๓๙๗,๙๘๖,๘๓๑	๙๓๖,๖๓๕.๖๙
๓.	อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	๕๓	๑,๗๖๖	๑,๓๔๓	๓,๑๐๙	๓๘,๙๐๙,๙๕๗,๙๒๒	๔๒๓,๕๑๑.๕๔
๔.	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	๒๔๔	๘,๗๑๙	๑๒,๔๑๐	๒๑,๑๒๙	๑๙,๑๙๕,๓๔๐,๒๔๓	๗๘๓,๕๖๖.๐๘
๕.	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	๕๖	๒,๕๒๙	๙,๑๙๙	๑๑,๗๒๘	๒,๐๒๘,๓๖๖,๑๒๓	๑๑,๗๓๐.๙๕
๖.	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	๑๙	๔๙๑	๕๗๘	๑,๐๖๙	๑๘๓,๐๙๖,๐๐๐	๕,๑๖๕.๒๙
๗.	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	๙๔	๑,๖๑๐	๑,๓๒๘	๒,๙๓๘	๑,๒๔๙,๗๗๖,๒๐๐	๓๔,๕๓๓.๘๙
๘.	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	๕๒	๑,๒๖๗	๖๙๑	๑,๙๕๘	๒,๒๔๙,๖๑๐,๐๐๐	๑๐,๔๑๗.๓๑
๙.	อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	๕๔	๑,๕๑๗	๒,๕๙๒	๔,๑๐๙	๕,๖๒๗,๒๖๒,๗๘๗	๑๓๑,๓๖๕.๔๓
๑๐.	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	๔๕	๑,๙๗๔	๙๒๙	๒,๙๐๓	๒,๓๕๖,๕๘๓,๑๙๕	๑๐,๔๙๐.๓๙
๑๑.	อุตสาหกรรมเคมี	๒๘๖	๕,๓๙๕	๓,๕๖๗	๘,๙๖๒	๙,๗๓๑,๖๕๘,๐๐๘	๗๗,๑๘๐.๒๖
๑๒.	อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	๗	๔๓	๒๑	๖๔	๓๐๒,๘๐๐,๐๐๐	๓,๐๕๒.๖๓
๑๓.	อุตสาหกรรมยาง	๕๙	๑๖,๗๖๗	๒,๑๒๘	๑๘,๘๙๕	๙,๔๘๒,๒๖๕,๙๓๘	๒๕๙,๘๒๘.๕๖
๑๔.	อุตสาหกรรมพลาสติก	๓๗๒	๙,๘๔๙	๗,๙๘๘	๑๗,๘๓๗	๑๗,๑๓๔,๘๙๖,๙๔๖	๒๘๗,๕๖๘.๙๖
๑๕.	อุตสาหกรรมอโลหะ	๑๕๗	๓,๘๔๐	๓,๐๙๕	๖,๙๓๕	๓,๘๗๔,๐๓๕,๔๙๒	๖๖,๓๙๗.๐๙
๑๖.	อุตสาหกรรมโลหะ	๗๔	๑,๕๘๙	๕๗๒	๒,๑๖๑	๑,๔๖๓,๔๕๖,๖๙๔	๗๕,๔๗๑.๔๘
๑๗.	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	๓๐๑	๕,๓๑๙	๒,๒๒๒	๗,๕๔๑	๖,๗๕๑,๕๙๒,๔๒๘	๖๘,๘๑๙.๙๒
๑๘.	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	๘๓	๑,๔๑๒	๔๕๘	๑,๘๗๐	๓,๖๓๗,๖๘๗,๐๐๐	๑๕,๖๔๑.๓๗
๑๙.	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	๑๑๙	๓,๕๕๔	๓,๗๘๒	๗,๓๓๖	๔,๘๓๙,๘๘๗,๕๗๔	๔๑,๐๕๙.๒๕
๒๐.	อุตสาหกรรมขนส่ง	๑๙๒	๔,๕๙๗	๗,๔๘๒	๑๒,๐๗๙	๔,๗๗๘,๔๓๖,๕๔๐	๕๕,๙๖๕.๒๕
๒๑.	อุตสาหกรรมอื่น ๆ	๓๑๐	๕,๖๕๔	๘,๐๗๔	๑๓,๗๒๘	๑๒๒,๖๒๕,๙๕๔,๖๘๑	๕๔๔,๕๑๔.๒๓
	รวม	**๓,๑๒๐**	**๙๔,๘๓๕**	**๙๑,๗๙๔**	**๑๘๖,๖๒๙**	**๒๘๓,๙๔๓๒,๔๑๑,๐๗๑**	**๓,๙๘๖,๔๘๘.๔๓**

5. การพาณิชยกรรม

จังหวัดนครปฐมเป็นศูนย์กลางทางการค้าของภูมิภาคตะวันตกและเป็นชุมทางการขนส่งสินค้าโดยทางรถไฟ รถยนต์ และการขนส่งสินค้าเกษตรทางน้ำ เพื่อเข้าสู่ตลาดในกรุงเทพฯ

รวมทั้งมีความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้งประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดมีการพัฒนา การเกษตรในทุกด้าน จึงก่อให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรได้เป็นอย่างดีและรวดเร็วเป็นศูนย์กลางทางพาณิชยกรรมขนาดใหญ่

ทั้งนี้ ในปี พ.ศ.2558 มีผู้ประกอบธุรกิจซึ่งจดทะเบียนธุรกิจใหม่ รวมทั้งสิ้น จำนวน 897 รายจำนวนทุน จดทะเบียนรวมทั้งสิ้น 2,113,027,000 บาท

ลำดับ	ประเภทธุรกิจ	บริษัทจำกัด		ห้างหุ้นส่วนจำกัด/ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	
		จำนวนจดทะเบียน (ราย)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	จำนวนจดทะเบียน(ราย)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)
๑.	เกษตร/ป่าไม้/ประมง	๗	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	-	-
๒.	เหมืองแร่	๓	๓,๐๐๐,๐๐๐	-	-
๓.	อุตสาหกรรม/หัตถกรรม	๑๒๔	๖๘๔,๐๕๐,๐๐๐	๑๖	๑๑,๓๔๐,๐๐๐
๔.	สาธารณูปโภค	๒๓	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๔	๒,๔๐๐,๐๐๐
๕.	ก่อสร้าง	๘๔	๑๘๗,๐๐๐,๐๐๐	๒๙	๓๑,๐๐๐,๐๐๐
๖.	ขายส่ง/ขายปลีก/โรงแรม/ร้านอาหาร	๒๘๐	๔๘๐,๑๐๐,๐๐๐	๗๑	๖๐,๔๗๐,๐๐๐
๗.	ขนส่ง/คมนาคม/คลังสินค้า	๒๙	๔๕,๐๐๐,๐๐๐	๖	๖,๐๐๐,๐๐๐
๘.	การเงิน/ประกันภัย/อสังหาริมทรัพย์/บริการธุรกิจ	๑๗๖	๕๒๓,๗๖๗,๐๐๐	๔๑	๒๙,๙๐๐,๐๐๐
๙.	บริการสังคม/บริการส่วนบุคคล	-	-	-	-
๑๐.	อื่น ๆ	๔	๔,๐๐๐,๐๐๐	-	-
	รวม	๗๓๐	๑,๙๗๑,๙๑๗	๑๖๗	๑๔๑,๑๑๐,๐๐๐

(ที่มา : สนง.พาณิชย์จังหวัด)

การจ้างแรงงานในสถานประกอบการและลูกจ้าง นครปฐมมีสถานประกอบกิจการทั้งหมด 5,921 แห่ง มีจำนวน ลูกจ้างทั้งหมด 202,221 คน ในจำนวนนี้เป็นสถานประกอบกิจการขนาดใหญ่มีลูกจ้าง 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 18 แห่ง มีจำนวนลูกจ้าง 28,825 คน ดังนี้

สถานประกอบกิจการที่มีจำนวนลูกจ้าง	จำนวนสถานประกอบกิจการ (แห่ง)	จำนวนลูกจ้าง (คน)	หมายเหตุ
๑ – ๔ คน	๒,๑๑๑	๔,๙๔๔	
๕ – ๙ คน	๑,๖๕๕	๑๑,๕๓๔	
๑๐ – ๑๙ คน	๘๒๑	๑๑,๔๔๒	
๒๐ – ๔๙ คน	๘๗๖	๒๘,๒๖๔	
๕๐ – ๙๙ คน	๓๓๕	๒๓,๙๘๙	
๑๐๐ – ๒๙๙ คน	๒๘๖	๔๖,๗๓๗	
๓๐๐ – ๔๙๙ คน	๖๓	๒๔,๒๓๖	
๕๐๐ – ๙๙๙ คน	๓๕	๒๒,๒๕๐	
๑,๐๐๐ คน ขึ้นไป	๑๘	๒๘,๘๒๕	
รวม	**๖,๒๐๐**	**๒๐๒,๒๒๑**	

(ที่มา : สนง.สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครปฐม)

ตัวอย่าง ผู้ประกอบการที่ลงทะเบียน OTOP ในพื้นที่

แหนมป้าน้อย

รหัสสินค้า : 730703-SB001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

แหนมป้าน้อย

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2559)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

แหนมป้าน้อย
88/396 ม.4 ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

ติดต่อ :

โทร : 087-9337801

วันที่แก้ไข : 27 ก.ค 2560

ขนมเปี๊ยะ

รหัสสินค้า : 730502-SB001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ขนมเปี๊ยะ

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2559)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ขนมเปี๊ยะครูสมทรง
167/57 ม.8 ต.บางเลน อ.บางเลน จ.นครปฐม 73130

ติดต่อ :

โทร : 034-391376, 085-8908458

วันที่แก้ไข : 24 ก.ค 2560

ซอสพริกแม่ง้อ

รหัสสินค้า : 730502-SA001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ซอสพริกแม่ง้อ

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2559)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ซอสพริกแม้ง้อ
125 ม.8 ต.บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม 73130

ติดต่อ :

โทร : 081-2937161

วันที่แก้ไข : 24 ก.ค 2560

กล้วยหอมทอดกรอบ

รหัสสินค้า : 730602-SD002
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

กล้วยหอมทอดกรอบ

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2559)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

กล้วยหอมทอดกรอบตราศรีไพร
38/4 หมู่ที่ 5 ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210

ติดต่อ : นางศรีไพร ศรีลิ้มตี๋

โทร : 087-5656625

วันที่แก้ไข : 24 ก.ค 2560

ข้าวกล้องอินทรีย์น้ำฟ้า

รหัสสินค้า : 730608-SAH-002
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ข้าวกล้องอินทรีย์น้ำฟ้า

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2559)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ธวัช กิตติปัญโยชัย
21 หมู่ที่ 4 บ้านคลองมะนาว ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม หรัสไปรษณีย์ 73110

ติดต่อ :

โทร : 09 2251 6514

อีเมล: 1971kittipongo@gmail.com

Line ID : tk.230502

กล้วยกวน บานานุ่ม

รหัสสินค้า : 730701-SJ001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

กล้วยกวน บานานุ่ม

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2559)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

กล้วยกวน บานานุ่ม
5/6 ม.2 ซอยดาวทอง2/3 ถนนดาวทอง ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

ติดต่อ : นายพิสิษฐ์ ฤทธิ์เดช

โทร : 089-7724629

วันที่แก้ไข : 24 ก.ค 2560

น้ำมะนาวพร้อมดื่ม Lemon Me

รหัสสินค้า : 730702-SC001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : เครื่องดื่ม.

น้ำมะนาวพร้อมดื่ม Lemon Me

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★ (ปี 2559)

35.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

LEMON ME
44/1 ม.4 ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

ติดต่อ :

โทร : 089-2021663

อีเมล: yim_vz@hotmail.com

วันที่แก้ไข : 21 มิ.ย 2560

มะพร้าวน้ำหอม 100 % บรรจุแก้ว

รหัสสินค้า : 730609-SD005
ประเภทผลิตภัณฑ์ : เครื่องดื่ม.

มะพร้าวน้ำหอม 100 % บรรจุแก้ว

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★ (ปี 2559)

25.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ชุ่มจิตร มะพร้าวน้ำหอม 100 % บรรจุแก้ว
45/1 หมู่ 10 ตำบลท่าตลาด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

ติดต่อ : คุณบารมี ชุ่มจิตร

โทร : 034-220812, 08 1701 2479

วันที่แก้ไข : 21 มิ.ย 2560

เบญจรงค์มงคลศิลป์

รหัสสินค้า : 730701-I001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : ของใช้ ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก.

เบญจรงค์มงคลศิลป์

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★ (ปี 2559)

4900.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

วิสาหกิจชุมชนอภิชัยเบญจรงค์มงคลศิลป์
359/54 ม.5 ถนนศาลายา - บางภาษี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

ติดต่อ :

โทร : 089-2109331

อีเมล: sommeng@gmail.com

พวงมาลัยกล้วยไม้

รหัสสินค้า : 730608-SJ001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : ของใช้ ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก.

พวงมาลัยกล้วยไม้

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★ (ปี 2559)

200.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

บริษัท อินเด็กซ์กรุ๊ป จำกัด
36/2 ม.10 ต.ไร่ขิง อ.สามพราน จ.นครปฐม 73210

ติดต่อ :

โทร : 089-954-1585

อีเมล: narpatsanan@gmail.com

วันที่แก้ไข : 12 มิ.ย 2560

ขาหมูพะโล้ ตรานายอู๊ดนครปฐม

รหัสสินค้า : 730616-SH002
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ขาหมูพะโล้ ตรานายอู๊ดนครปฐม (รหัสโอทอป 73060011962098)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★★ (ปี 2555)

330.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

บริษัทแหลมทองอุตสาหกรรมอาหารจำกัด
42/2 หมู่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73160

ติดต่อ : นางอรวรรณ ชิงชัยฤทธิ์

โทร : 02-4203436,08 9203 2447

วันที่แก้ไข : 7 ก.ค 2559

โลชั่นในลูกมะพร้าวหัวปั้ม

รหัสสินค้า : 730321-SC001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร.

โลชั่นในลูกมะพร้าวหัวปั้ม(รหัสโอทอป 73030004731371)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★★ (ปี 2555)

250.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

โคโค่ดี (Coco D)
50 ม.2 ต.บางแก้วฟ้า อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม 73120

ติดต่อ : คุณรัชญา วัชรเชาวภาส

โทร : 081-7232183, 086-3696470

อีเมล: cocodcoconut@gmail.com, cocodcoconut@hotmail.com

ฝรั่งไทยไส้ขาว ไส้แดง

รหัสสินค้า : 730609-D002
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ฝรั่งไทยไส้ขาว ไส้แดง (รหัสโอทอป 7306000104012)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★★ (ปี 2555)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

กลุ่มผู้ปลูกฝรั่งไทยโบราณ
17/1 ถ.ตลาดใหม่ ตำบลท่าตลาด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

ติดต่อ : นางสรัญณัชช์ ชิงช

โทร : 034-323960

ส้มโอไทยทวี

รหัสสินค้า : 730602-B003
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ส้มโอไทยทวี (รหัสโอทอป 730600834701)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★★ (ปี 2553)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ส้มโอไทยทวี(นครชัยศรี)
41/2 หมู่ 1 ถนนราษฎร์พัฒนา ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73120

ติดต่อ : คุณ ทิม ไทยทวี

โทร : 081-8697267 , 02-4821985

ผักสลัดปลอดสารพิษ

รหัสสินค้า : 730313-SA001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

ผักสลัดปลอดสารพิษ (รหัสโอทอป 7303000065784)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★★★ (ปี 2555)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

นะโม น้ำมนต์ ฟาร์ม
18/8 หมู่ 2 ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120

ติดต่อ :

โทร : 08 9921 2839

วุ้นมะพร้าวน้ำหอม (กะทิ)

รหัสสินค้า : 730101-SN001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : อาหาร ak.

วุ้นมะพร้าวน้ำหอม (กะทิ) (รหัสโอทอป 730103975201)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
ระดับดาว : ★★ (ปี 2552)

- บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

ร้านคุณอุ๊
105/2 เทศา ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

ติดต่อ : นางวิลาวรรณ วัชร

โทร : 085-9984241

โทรสาร : 034-213371

โถเบญจรงค์

รหัสสินค้า : 730608-SD001
ประเภทผลิตภัณฑ์ : ของใช้ ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก.

โถชั้นจุกพลอย ขนาด 3 นิ้ว (Cherry)

ขนาด : 0.00 X 0.00 X 0.00 เซนติเมตร
น้ำหนัก :0.00 กรัม
สินค้าจากจังหวัด : จังหวัดนครปฐม
มผช. : 10/2546
ระดับดาว : ★★★ (ปี 2547)

2500.00 บาท

สถานที่จัดจำหน่าย

เชอรี่เบญจรงค์
71/1-2 หมู่ 13 ถนนไร่ขิง ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210

ติดต่อ : คุณนิติกาญจน์ พวงประสาทพร

โทร : 085 3978427, 094 9936179

อีเมล: cherry6179@gmail.com

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานจังหวัดนครปฐม. 2560. **บรรยายสรุปจังหวัดนครปฐม**. นครปฐม. สำนักงานจังหวัดนครปฐม

สำนักงานจังหวัดนครปฐม. 2561. **แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม 4 ปี (2561 - 2564)** นครปฐม. สำนักงานจังหวัดนครปฐม

ทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. 2563. **สินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดนครปฐม.** เข้าถึงได้จาก https://www.thaitambon.com/opc/นครปฐม/1 สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2563.

หน่วยที่ 5 เรื่อง เส้นทางสู่อาชีพ

การเข้าสู่อาชีพนั้นบุคคลจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพให้ได้มากที่สุด เพื่อการนำไปสู่การตัดสินเลือก นั้นคือการหาเส้นทางเข้าสู่อาชีพที่ตนเองมีความสนใจ ตามที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) ได้กล่าวถึงแนวทางการเลือกอาชีพดังนี้

ประการแรก ต้องรู้จักตัวเองโดยเริ่มจากการสำรวจรูปร่างและลักษณะของร่างกาย สติปัญญาและความสามารถ อารมณ์และจิตใจ ค่านิยม ทุนทรัพย์ ความชอบหรือความสนใจ บุคลิกภาพ และความถนัดของตนเอง

ประการที่สอง ต้องรู้จักอาชีพ ผู้ที่รู้จักอาชีพและมีความพร้อมของข้อมูลอาชีพที่ดีมักจะตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาวิชาคณะหรือสถาบันการศึกษาที่ตนเองที่ตนเองได้พิจารณาแล้ว และเมื่อตั้งใจเรียนจนสำเร็จการศึกษาก็มักจะได้งานทำไม่อยู่ในภาวะตกงานหรือว่างงาน ข้อมูลอาชีพที่ควรรู้เช่น ลักษณะงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบงาน โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น

ประการที่สาม รู้ทิศทางตลาดแรงงาน การพิจารณาเลือกอาชีพ มีแนวทางดังนี้

1. ต้องศึกษาติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจสังคมโลก ด้วยการหมั่นอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ค้นหาข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต รายงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการแรงงานโดยประเด็นที่ควรสนใจเป็นพิเศษ คือ อาชีพที่จะเกิดขึ้นใหม่ซึ่งมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามเศรษฐกิจสังคมและประเทศ สำหรับประเด็นที่กล่าวถึงกันมากในทศวรรษนี้ได้แก่ การเปิด ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งมีสาขาอาชีพแห่งอนาคต ที่เป็นที่ต้องการของตลาดหลังเปิด AEC เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก
2. ต้องทราบแนวโน้มของเศรษฐกิจและรายได้ของประเทศ คือ การจะเลือกประกอบอาชีพใด ควรดูจากรายได้ของประเทศว่ามาจากภาคเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรมใด การจะเลือกประกอบอาชีพใดให้ดูจากรายได้หรือค่าตอบแทนแรงงานในอาชีพนั้น

นอกจากนี้เส้นทางการเข้าสู่อาชีพตามที่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2560) ได้กล่าวว่า ข้อมูลกลุ่มสาขาวิชาทั้ง 10 กลุ่ม ของ ISCED (International Standard Classification of Education) จะช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลที่สำคัญประกอบการพิจารณาตัดสินใจศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับตนเอง การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในการศึกษาและประกอบอาชีพตามกลุ่มสาขาวิชาและอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานและบุคลิกภาพที่เหมาะสม ที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มสาขาวิชา และลักษณะอาชีพ ดังนี้

1. **กลุ่มสาขาวิชาศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู**

* ลักษณะอาชีพ การถ่ายทอดความรู้แก่เยาวชนหรือบุคคล ดูแลแนะนำให้เด็กมีคุณธรรม ประเมินผลการเรียนการสอน บริหารและบริการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือ ครู-อาจารย์ นักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา นักแนะแนว เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา นักจิตวิทยา นักดนตรี นักสันทนาการ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือ ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม (เรียนครุศาสตร์ร่วมกับวิศวกรรม เช่น วิศวกรรมเครื่องกล ไฟฟ้า การผลิต โยธา เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์) เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน มีสาขาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียน ธุรกิจการศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา ดนตรีศึกษา ศิลปศึกษา จิตวิทยาการปรึกษา การแนะแนวและการศึกษาพิเศษ การบริหารการศึกษา การบริหารอาชีวศึกษา การวัดผลและวิจัยการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา คหกรรมศาสตร์ศึกษา การสอนวิทยาศาสตร์ การสอนคณิตศาสตร์ ธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ อุตสาหกรรมศึกษา เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน ควรมีความรู้ด้านภาษา สังคมศึกษา และวิชาอื่น ๆ ที่ตนถนัดในการเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม เป็นผู้ใฝ่การศึกษา มีใจรักการเป็นครู มีอุดมคติ รักเด็ก มีคุณธรรม เมตตากรุณา ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ดี มีบุคลิกภาพที่เป็นแบบอย่างที่ดี

2. **กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และเทววิทยา**

* ลักษณะอาชีพ เป็นงานที่ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วิจัยเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือครู-อาจารย์ นักวิชาการศึกษา นักภาษาศาสตร์ นักประพันธ์ มัคคุเทศก์ ล่าม บรรณาธิการ นักโบราณคดี บรรณารักษ์ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้คืออักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์โบราณคดี เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาภาษาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเยอรมัน ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ บรรณารักษ์ ปรัชญา ศาสนา โบราณคดี เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน มีความรู้ในด้านสังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความสามารถและทักษะทางภาษา รักการอ่าน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มั่นใจในตัวเอง ละเอียดรอบคอบ มีความพากเพียร สนใจการเปลี่ยนแปลงในศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3. กลุ่มสาขาวิชาวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์

* ลักษณะอาชีพ เป็นงานเกี่ยวกับศิลปะประดิษฐ์ เสนอแนวคิดด้านศิลปะ เป็นการแสดงออกเฉพาะบุคคลในด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือช่างศิลป์ ช่างภาพ นักแต่งเพลง นักประติมากรรม จิตรกร ครู-อาจารย์ มัณฑนากร นักวิชาการ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา นักออกแบบ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือวิจิตรศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม มัณฑนศิลป์ ศิลปกรรมศาสตร์ โบราณคดี มนุษยศาสตร์ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือทัศนศิลป์ นิเทศศิลป์ นฤมิตศิลป์ นาฏยศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ศิลปะไทย ศิลปะประยุกต์ประวัติศาสตร์ ศิลปะการออกแบบหัตถอุตสาหกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน มีความรู้ในภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี (ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ) เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม คือมีความสามารถและถนัดทางศิลปะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักอิสระ ไม่ชอบเลียนแบบใคร รักความสวยงามและธรรมชาติ มีความละเอียดอ่อน เป็นต้น

4. กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์

* ลักษณะอาชีพเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล องค์กรด้านกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ คดีแพ่ง คดีอาญา ให้คำแนะนำปรึกษากฎหมาย พิพากษา อรรถคดี เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาคือผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ นิติกร ตำรวจ นักการเมือง เจ้าหน้าที่สรรพากร ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ เจ้าหน้าที่ที่ดิน เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้สิน เจ้าหน้าที่แรงงานสัมพันธ์ ที่ปรึกษากฎหมาย เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้คือคณะนิติศาสตร์

* สาขาวิชาที่เปิดสอนคือกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมายอาญา กฎหมายธุรกิจ บริหารกฎหมาย กฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน กฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน มีความรู้ด้านภาษาไทย ภาษาต่าง ๆ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีลักษณะผู้นำ บุคลิกภาพดี มนุษยสัมพันธ์ดี ชอบสังคม จดจำระเบียบแม่นยำ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ รักความยุติธรรม มีเหตุผล กล้าแสดงความคิดเห็น มีความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

5. กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

5.1 กลุ่มสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

* ลักษณะอาชีพ วางแผนสำรวจ วิจัยข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง จิตวิทยาและสังคมวิทยา เผยแพร่ความรู้และข่าวสารสู่ประชาชน ศึกษาวิจัยชีวิตของมนุษย์ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ผู้สื่อข่าว ครู-อาจารย์ มัคคุเทศก์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม/งานบุคคล เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ปลัดอำเภอ นักบริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง นักการเมือง นักวิจัย นักการทูต นักพัฒนาสังคม เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้คือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สถิติประยุกต์ พัฒนาการเศรษฐกิจ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา กฎหมาย การเมืองการปกครอง พัฒนาชุมชน เทคโนโลยีสังคม สัมมนาสังคม บรรณารักษศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน ความรู้ด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศและวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม คือมีความสนใจศึกษาชีวิตมนุษย์ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีทักษะทางภาษาทั้งการเขียนและการพูด ชอบช่วยเหลือสังคม กล้าแสดงความคิดเห็น มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตใจโอบอ้อมอารี เป็นต้น

5.2 กลุ่มการบริหาร พาณิชยการ และธุรกิจ

* ลักษณะอาชีพ วางแผนดำเนินธุรกิจ ติดต่อประสานงาน ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์กรด้านธุรกิจ เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือนักธุรกิจ นายธนาคาร นักวิจัยตลาด ผู้ขายประกัน พนักงานขาย เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่การเงิน ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่งานคลังสรรพากร สมุห์บัญชี พนักงานคลังสินค้า นักวิเคราะห์ระบบ โปรแกรมเมอร์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี เศรษฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ สังคมศาสตร์ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาบัญชี การเงินและธนาคาร การบริหารธุรกิจ การจัดการบริหารงานบุคคลการเลขานุการ สถิติ การสหกรณ์ การท่องเที่ยว การโรงแรม การตลาด การตลาดระหว่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ พาณิชย์นาวี เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ สถิติ ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สังคมวิทยา และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม เป็นคนคล่องตัวเชิงธุรกิจ มีความสามารถในการวางแผน ฉลาดเฉลียว มีไหวพริบ สนใจข่าวสารและเศรษฐกิจ มีความละเอียดรอบคอบ สุขุม ขยันหมั่นเพียร กล้าตัดสินใจ เชื่อมั่นในตัวเอง มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และสถิติ เป็นต้น

5.3 กลุ่มสื่อสารมวลชนและการเอกสาร

* ลักษณะอาชีพ คือบริหารงานเอกสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆ นำเสนอข่าว สารคดี ภาพยนตร์ ละคร ผลิตงานโฆษณา เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือนักโฆษณา นักประชาสัมพันธ์ นักข่าว พิธีกร นักหนังสือพิมพ์ นักการเมือง ครู-อาจารย์ นักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ โฆษกวิทยุโทรทัศน์ นักแสดง ผู้ผลิตภาพยนตร์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือ นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มนุษยศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาหนังสือพิมพ์ การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย งานสารนิเทศ บรรณารักษ์ วาทศิลป์ การสื่อสาร เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน ความรู้ด้านภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม คือมีความสามารถทางภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีทักษะในการสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น มีมนุษยสัมพันธ์ดี ชอบการสมาคม ช่างสังเกต สนใจข่าวรอบด้าน เป็นต้น

5.4 กลุ่มคหกรรมศาสตร์

* ลักษณะอาชีพ ให้ความรู้ในเรื่องโภชนาการ สามารถดำเนินธุรกิจด้านการประกอบอาหาร การออกแบบเครื่องแต่งกายและตัดเย็บเสื้อผ้า และให้ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือนักโภชนาการ นักออกแบบเครื่องแต่งกาย นักจิตวิทยาเด็ก ครู-อาจารย์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือสาขาศึกษาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาคหกรรมศาสตร์ พัฒนาการเด็กและครอบครัว โภชนาการชุมชน และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน ความรู้ด้านสุขศึกษา สังคมศึกษา ภาษาไทย และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม เป็นผู้รักและสนใจความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ในเรื่องปัจจัยสี่ เช่น ที่อยู่ เสื้อผ้า ยารักษาโรค อาหาร มีศิลปะในการปรุงอาหารหรือแต่งกาย มีความรู้ในเรื่องโภชนาการ สามารถดำเนินธุรกิจด้านการประกอบอาหาร การออกแบบเครื่องแต่งกายและตัดเย็บสินค้า การดูแลเด็กและให้ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก เป็นต้น

6. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

* ลักษณะอาชีพ เป็นงานวิทยาศาสตร์ ค้นคว้า ศึกษาทดลอง วิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติหรือห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือนักวิทยาศาสตร์ นักเคมีปฏิบัติ นักฟิสิกส์ นักคณิตศาสตร์ นักอุตุนิยมวิทยา เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์การแพทย์ นักนิเวศวิทยา นักธรณีวิทยา นักวิเคราะห์วิจัย ครู-อาจารย์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือคณะวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาเคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา คณิตศาสตร์ สถิติศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วัสดุศาสตร์ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ รังสีประยุกต์และไอโซโทป เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน คือมีความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ภาษาอังกฤษ และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีสติปัญญาดี สนใจงานด้านวิทยาศาสตร์ ชอบใช้ปัญญามากกว่าแรงงาน ช่างสังเกต ละเอียดรอบคอบ ชอบค้นคว้าทดลอง เชื่อมั่นในตนเอง ใฝ่หาความรู้กับวิทยาการใหม่ ๆ เสมอ ไม่ชอบเลียนแบบสังคม เป็นต้น

7. กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย

* ลักษณะอาชีพ เป็นการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ทดลอง ตรวจวินิจฉัย ให้บริการทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ บำบัดรักษาโรคภัยของมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมป้องกันให้บุคคลมีสุขภาพดี เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือแพทย์ สัตวแพทย์ พยาบาล เภสัชกร เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์การแพทย์ เจ้าหน้าที่รังสีเทคนิค นักกายภาพบำบัด นักจิตเวช เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือคณะแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ สาธารณสุขศาสตร์ เภสัชศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ เวชศาสตร์เขตร้อน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาการแพทย์ การพยาบาล กายภาพบำบัด รังสีเทคนิค โภชนวิทยา อนามัยชุมชน จิตวิทยาคลินิก ทันตกรรม เภสัชกรรม สัตวแพทย์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน ความรู้ด้านชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม เป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญาดี ใช้เหตุผลมากกว่าการจินตนาการ มีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กล้าตัดสินใจ ใจคอหนักแน่น มีจรรยาบรรณวิชาชีพ สุขภาพกาย-สุขภาพจิตดี ไม่พิการทางร่างกาย เป็นต้น

8. กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

8.1 กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์

* ลักษณะอาชีพ เป็นงานด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์เกี่ยวข้องกับการออกแบบ วางแผนการควบคุมการก่อสร้าง ผลิตติดต่อ การใช้ซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือวิศวกร ผู้ควบคุมการก่อสร้าง โฟร์แมน ช่างเขียนแบบ ช่างเทคนิค ครู-อาจารย์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้คือคณะวิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี เทคโนโลยีอุตสาหกรรม พลังงานและวัสดุ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม วิศวกรรมโลหการ วิศวกรรมสื่อสาร วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมเกษตร วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม วิศวกรรมไฟฟ้าเครื่องกลการผลิต เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน มีความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ภาษาอังกฤษ และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม คือสติปัญญาดี มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะฟิสิกส์ มีทักษะทางมิติสัมพันธ์ ชอบทำงานที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม ชอบประดิษฐ์คิดค้น ไม่ชอบสังคม อดทน ละเอียดรอบคอบ มีความมั่นใจในตนเอง มีความคิดริเริ่ม ซื่อสัตย์ เป็นต้น

8.2 กลุ่มสถาปัตยกรรมศาสตร์และผังเมือง

* ลักษณะอาชีพ คือการออกแบบสร้างอาคารสถานที่ พัฒนาผังเมือง เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือสถาปนิก นักออกแบบ ครู-อาจารย์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือคณะสถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมภายใน การออกแบบชุมชนเมือง ภูมิสถาปัตยกรรม เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือ สาขาสถาปัตยกรรมภายใน สถาปัตยกรรมไทย สถาปัตยกรรมผังเมือง การออกแบบชุมชนเมือง ภูมิสถาปัตยกรรม เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน มีความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ภาษาอังกฤษ และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความสามารถและมีพื้นฐานทางศิลปะ รักศิลปะมีความคิดริเริ่มและจินตนาการ มีความคิดในลักษณะที่เป็นตรรกศาสตร์ สามารถถ่ายทอดเป็นภาพ และรูปธรรมที่เห็นได้ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น

9. กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง

* ลักษณะอาชีพ ศึกษา สังเกต วิเคราะห์ วิจัย ผลิต ป้องกัน ส่งเสริม เผยแพร่ จัดการ อนุรักษ์ และแปรรูปผลิตผลด้านการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ประมง และป่าไม้ เป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือเกษตรกร นักวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่ป่าไม้ นักการประมง เจ้าหน้าที่เกษตรและสหกรณ์ นักจัดสวน นักปศุสัตว์ เจ้าของฟาร์มพืชและสัตว์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้

เกษตรศาสตร์ ประมง วนศาสตร์ เทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาเกษตรกลวิธาน กีฏวิทยา โรคพืช ปฐพีวิทยา พืชไร่ พืชสวน สัตวบาล ส่งเสริมการเกษตร การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน ความรู้ด้านชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความรักธรรมชาติ ชอบทำงานใช้กำลัง ทำงานกลางแจ้งได้ สันโดษ อารมณ์เยือกเย็น รักอิสระ ชอบการผจญภัย ไม่พิถีพิถันในการใช้ชีวิตมากนัก สุขภาพแข็งแรง อดทน ขยันขันแข็ง เป็นต้น

10. กลุ่มสาขาวิชาอื่น ๆ

ได้แก่ อาชญาวิทยา การศึกษาสิ่งแวดล้อม สวัสดิการสังคม นาวิกศาสตร์ ฯลฯ

* ลักษณะอาชีพ คือ การใช้ความรู้จากสาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในงานที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

* ตำแหน่งงานหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา คือนักกีฬา นักสังคมสงเคราะห์ พัฒนากร ครู-อาจารย์ เป็นต้น

* คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ คือสาขาวิทยาศาสตร์ พลศึกษา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ รัฐศาสตร์ เป็นต้น

* สาขาวิชาที่เปิดสอน คือสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ สันทนาการ พลศึกษา สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา สังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม สิ่งแวดล้อมอาชญาวิทยา

และงานยุติธรรม พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ เป็นต้น

* ความรู้พื้นฐาน มีความรู้พื้นฐานวิชาแตกต่างไปตามสาขาวิชาที่เปิดสอน

* บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี กล้าหาญ อดทน เสียสละ เอาใจใส่ความเปลี่ยนแปลงรอบตัว ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุข เป็นต้น

การประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จต้องมีคุณสมบัติตามที่ www.spu.ac.th/job/files/2012/04/sara.juna_.3.pdf ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. กล้าเสี่ยง อาชีพอิสระเป็นการประกอบธุรกิจส่วนตัว จึงต้องมีการลงทุน ในขณะที่ตัวเป็นลูกจ้าง ไม่ต้องลงทุนอะไร ซึ่งการลงทุนย่อมมีความเสี่ยง เพราะไม่รู้ว่าผลลัพธ์จะออกมาอย่างไร ดังนั้นก่อนที่จะตกลงใจประกอบ อาชีพใด จึงต้องพิจารณา วิเคราะห์ และไตร่ตรองอย่างดีเสียก่อน

2. มีความคิดสร้างสรรค์การประกอบอาชีพอิสระมิได้ยึดติดกับรูปแบบใด ๆ เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพอิสระต้องเป็นนายของตนเอง ฉะนั้นในการปรับปรุงสินค้าหรือบริการ สามารถทำได้อย่างมีอิสระเพื่อให้ได้มาซึ่งกำไร ในการดำเนินธุรกิจ

3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ธุรกิจแต่ละประเภทต้องการ การตัดสินใจที่แตกต่างกันผู้ประกอบอาชีพอิสระจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองในภาวะการณ์ที่ตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาธุรกิจบางประเภท สามารถสวนกระแสเศรษฐกิจโดยรวมได้ ดังนี้ผู้ประกอบอาชีพอาชีพอิสระจึงต้องมีความมั่นใจ เพื่อจะได้พาธุรกิจของตนให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ได้

4. อดทน ไม่ท้อถอยการประกอบอาชีพทุกอย่างย่อมมีทั้งกำไร และ ขาดทุน โดยเฉพาะเมื่อเริ่มประกอบการใหม่ ๆ จะต้องประสบปัญหาและอุปสรรคบ้างซึ่งถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ผู้ประกอบอาชีพจึงต้องพร้อมที่จะรับข้อผิดพลาด และนำมาแก้ไขด้วยความอดทน

5. มีวินัยในตนเอง การที่เราจะประสบความสำเร็จในอาชีพได้ ซึ่งเราเป็นเจ้าของกิจการเองจำเป็นจะต้องมีวินัย มีกฎระเบียบการทำงานต้องสม่ำเสมอ ถ้าขาดวินัยการประกอบอาชีพก็อาจไม่ประสบผลสำเร็จ การเป็นผู้มีวินัย นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ประกอบอาชีพทุกประเภทเพราะวินัยจะเป็นสิ่งที่คอยกำหนดให้ผู้ประกอบการปฏิบัติงานตามแผนงาน

6. มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพไม่ว่างานนั้นจะเป็นงานที่มีเกียรติหรือไม่ ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องรักในงานที่ทำ และให้เกียรติกับงานนั้น ๆ เสมอ

7. มีความรู้ การประกอบอาชีพอิสระจะต้องรับรู้ข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก ประโยชน์ของการรับรู้ข่าวสารจะทำให้สามารถปรับปรุงธุรกิจของตนเองให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาผลที่ได้ก็คือกำไร

8. มีมนุษย์สัมพันธ์ การประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีเพื่อผลประโยชน์ในธุรกิจของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า บุคคลรอบข้างหรือคู่แข่งขันก็ตาม เพราะการมีมนุษย์สัมพันธ์อันดีจะทำให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

9. มีความซื่อสัตย์ ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อลูกค้าการบริการลูกค้าให้เกิดความประทับใจในการขายสินค้าหรือบริการและกลับมาใช้บริการอีกเป็นหัวใจสูงสุด เพื่อผลประโยชน์ต่อธุรกิจ และต่อตนเองในที่สุด

10. มีความรู้พื้นฐานในการเริ่มทำธุรกิจ การที่จะทำอะไรสักอย่างหนึ่งเราควรได้รู้จักสิ่งที่จะทำอย่างน้อยให้รู้ว่าทำจากอะไร ซื้อวัตถุดิบ จากไหน ตลาดอยู่แหล่งใดและหากต้องการทราบข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2559. **คู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน: การบริการแนะแนวอาชีพของกรมการจัดหางาน.** เข้าถึงได้จาก https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=c2VzYTIwLmdvLnRofGtsdW0tc25nLXNlcmltLWthci1jYWRrYXItc3Vrc2F8Z3g6NjVlZWRjZjM3M2JhZGJmNA สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563.

กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. ม.ป.ป. **การประกอบอาชีพอิสระดีอย่างไร.** เข้าถึงได้จาก https://www.spu.ac.th/job/files/2012/04/sara.juna_.3.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563.

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2561. **หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมแนะแนว ม.5.** บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด, กรุงเทพมหานคร.

หน่วยที่ 6 เรื่องการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพ

การศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพเป็นหนึ่งในงานแนะแนวที่จะทำให้นักเรียนรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเป็นการเรียนที่เกี่ยวกับทฤษฎีและการปฏิบัติ ทำให้เกิดความชำนาญเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่นักเรียนมีความสนใจ ความถนัดและความสามารถที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต นอกจากนี้การเข้าสู่อาชีพนักเรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องการศึกษาต่อเพื่อการมีอาชีพในทุกด้าน ตามที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) ได้กล่าวถึงเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

1. ศึกษาต่อชั้น ม.1- ม.3

2. ศึกษาต่อโรงเรียนนานาชาติ

3. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์/กระทรวงวัฒนธรรม (วิทยาลัยนาฏศิลป์) มีทั้งหมด 12 แห่ง

- วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ, เชียงใหม่, อ่างทอง, นครศรีธรรมราช, ร้อยเอ็ด, สุโขทัย, กาฬสินธุ์, ลพบุรี, จันทบุรี, พัทลุง, สุพรรณบุรี, นครราชสีมา

<u>แนวทางการประกอบอาชีพ</u>

1. ประกอบอาชีพในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน

2. ประกอบอาชีพตามลักษณะที่แตกต่างตามสาขาที่เรียน เช่น อาชีพในกลุ่มธุรกิจการแสดงการบรรเลง ประกอบอาชีพในกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว

3. ประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือประกอบอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง เป็นต้น

4. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

- เปิดสอน เทียบกับชั้น ม.3, ม.6

<u>แนวทางการประกอบอาชีพ</u>

สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปฝึกอาชีพระยะสั้นหรือทำงานทั้งทางภาครัฐ เอกชน ประกอบอาชีพตามลักษณะสาขาที่เรียน ประกอบธุรกิจส่วนตัว อาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง เป็นต้น

5. โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย 3 ปี

(เน้นด้านวิทยาศาสตร์) (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค)

<u>แนวทางการประกอบอาชีพ</u>

เตรียมบุคลากรไว้รองรับโครงการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6. ศึกษาต่อในสถานศึกษาด้านวิชาชีพระยะสั้น

สำนักงานจัดหางานจังหวัด/ สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ 1-10, สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน, ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด, ศูนย์ฝึกอาชีพระยะสั้นอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี เป็นต้น

<u>แนวทางการประกอบอาชีพ</u>

- ประกอบอาชีพอิสระที่ตรงกับบุคลิกภาพ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล
- เป็นวิทยากรสาธิตอาชีพ (ขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล) เป็นต้น

7. เรียนรู้ด้วยตนเองและศึกษาผ่านระบบออนไลน์

เว็บเรียนออนไลน์ที่น่าสนใจ

เช่น โครงการ E-Learning เพื่อพัฒนาอาชีพสมเด็จพระเทพฯ โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แหล่งเรียนรู้แบบยกกำลัง 2 บนโลกยุคไอที (NECTEC) แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ (สามารถค้นหาได้จาก HYPERLINK)

<u>แนวทางการประกอบอาชีพ</u>

1. เสริมเพิ่มเติมองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน
2. ประกอบอาชีพตามลักษณะที่แตกแขนงตามสาขาที่เรียน
3. ประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือประกอบอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง เป็นต้น

จากข้อมูลที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559) ได้กล่าวถึงเส้นทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดแผนภูมิโลกกว้างการศึกษาต่อสำหรับผู้จบชั้น ป.6 ดังนี้

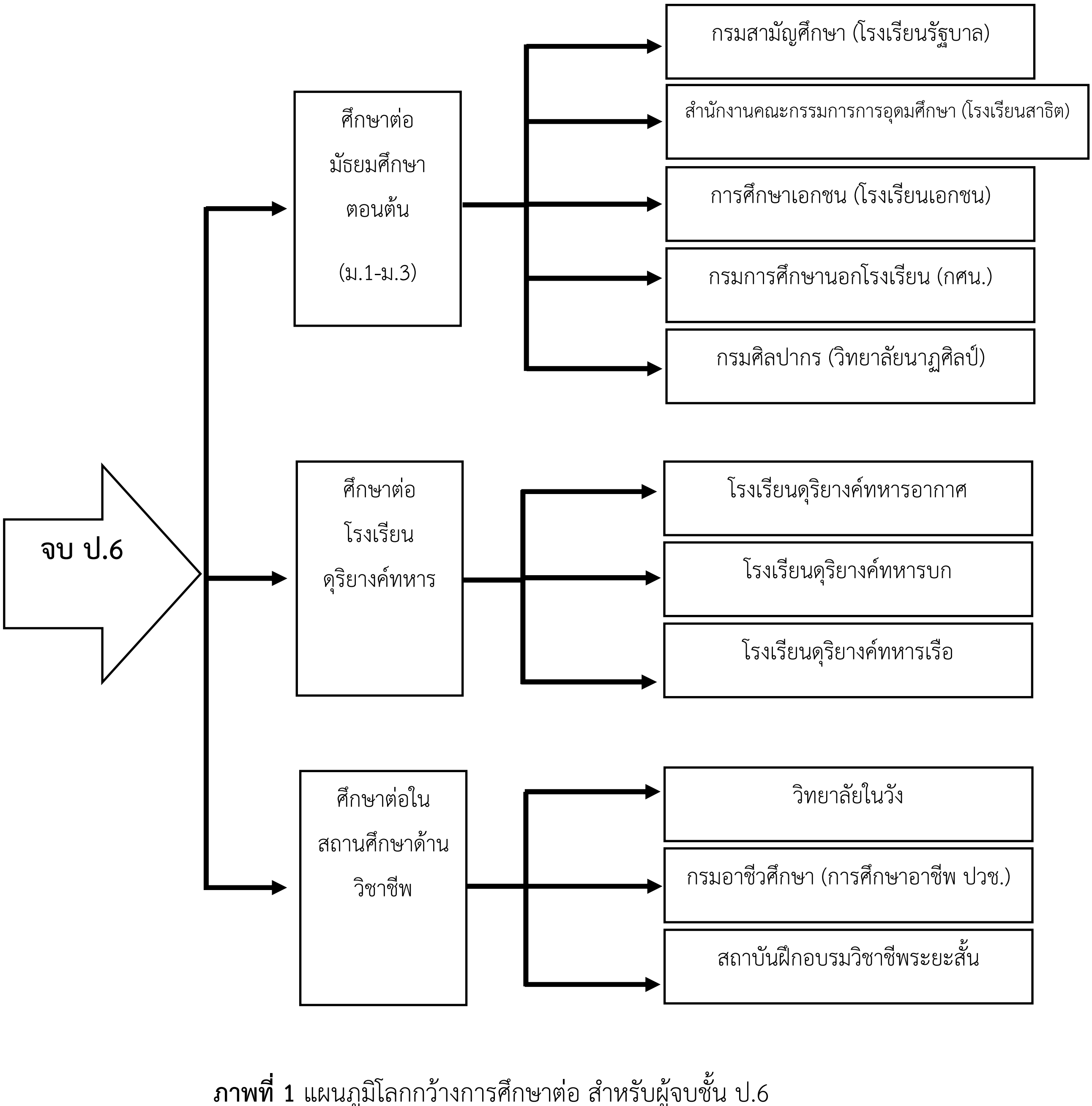

ภาพที่ 1 แผนภูมิโลกกว้างการศึกษาต่อ สำหรับผู้จบชั้น ป.6

ที่มา: กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

จากข้อมูลที่เป็นแนวทางการศึกษาต่อได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นการศึกษาในภาคบังคับที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับโดยมีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ม.1	ม.2	ม.3
กลุ่มสาระการเรียนรู้			
ภาษาไทย	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
วิทยาศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ศิลปะ	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120
รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง		
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี		

เกณฑ์การจบการศึกษาภาคบังคับ มีดังนี้

1. ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด
2. ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด
3. ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด
4. ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่บอกถึงรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนให้ครบและรวมถึงเกณฑ์การจบการศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมตัวและเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน

นอกจากนี้ผู้เรียนควรพิจารณาข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อที่จำเป็นได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ตามที่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2561) ได้กล่าวไว้ดังนี้คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง การรู้จักตนเองในแง่มุมต่าง ๆ อย่างละเอียดลึกซึ้งย่อมช่วยให้การตัดสินใจสอดคล้อง เป็นที่พอใจ สนองความต้องการของตนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น และช่วยในการพิจารณาแนวทางการศึกษาและการประกอบอาชีพด้วย

1.1 ความสนใจ คือ นิสัย ความเอาใจใส่เรื่องต่าง ๆ ของตนเองว่าชอบ สนใจในเรื่องใดโดยเฉพาะความสนใจเกี่ยวกับอาชีพ พิจารณาถึงลักษณะงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท้าทายให้กระทำชนิดเห็นไม่ได้จะต้องเข้าไปใกล้ ๆ อยากศึกษาค้นคว้าให้ละเอียดลึกซึ้ง อยากจะทดลองหยิบจับ กระทำเป็นความสนใจที่ดำรงอยู่ในช่วงเวลาที่ยาวนานพอสมควร ซึ่งหากฝึกให้เป็นประโยชน์กับการทำงานและดำเนินชีวิตแล้วก็สามารถทำได้ นำความสนใจต่าง ๆ มาเปรียบเทียบว่ากิจกรรมการกระทำใดเป็นสิ่งที่สนใจ ชอบ อยากกระทำ หรือไม่ชอบ ไม่สนใจ การตรวจสอบความสนใจในอาชีพ เป็นสิ่งหนึ่งซึ่งช่วยให้นักเรียนได้พิจารณาลักษณะกิจกรรมที่ตนสนใจจะเลือกประกอบอาชีพ

1.2 ความถนัด คือ ศักยภาพในการเรียนหรือฝึกฝนทักษะบางอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถพิเศษ หรือความเหมาะสมเป็นสิ่งหนึ่งที่เมื่อทำแล้วดูเข้าท่าเข้าที คล้ายกับเป็นพรสวรรค์ที่มีอยู่ในตน เป็นสิ่งที่ได้ฝึกฝนกระทำมาแล้ว หากสนใจ ขยัน อดทน หมั่นฝึกฝน จะเกิดความชำนาญขึ้น การทดสอบความถนัดทางการเรียนเพื่อการแนะแนว เป็นสิ่งหนึ่งที่ใช้ตรวจสอบความถนัดความสามารถ

ในสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ฝึกฝนมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งสะสมและเป็นพื้นฐานเพื่อการฝึกฝนให้ชำนาญยิ่งขึ้นต่อไป

1.3 สติปัญญา คือ ความสามารถในการคิด ค้นหาเหตุผล การคิดเป็นเรื่องราวและความสามารถในการสื่อความหมาย การแสดงออกให้ผู้อื่นได้เข้าใจสติปัญญาอาจพิจารณาได้จากผลการเรียนที่ผ่านมา โดยคาดคะเนว่าถ้าเรียนต่อไปจะเรียนได้หรือไม่ และเรียนมาด้วยความตั้งใจ หรือความสนใจมากน้อยเพียงไร หากจะตั้งใจและสนใจอย่างเต็มที่แล้วจะมีความอดทนเพียรพยายาม ได้อย่างไร แผนภูมิแสดงผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งที่จะใช้พิจารณาได้

1.4 บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยใจคอ คือ ลักษณะท่าทางนิสัยใจคอ ค่านิยม การแสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องตรวจสอบลักษณะนิสัยใจคอของตนเอง ทั้งนี้เพราะลักษณะงานหรือการเรียนแต่ละอย่างมีการแสดงหรือกิจกรรมต่างกัน การพิจารณาค่านิยมของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งที่จะใช้พิจารณาได้

1.5 สุขภาพและลักษณะของร่างกาย คือ ลักษณะความแข็งแรงของร่างกาย อาชีพแต่ละอย่างต้องการบุคคลที่มีลักษณะของร่างกายแตกต่างกัน แม้ว่าทุกอาชีพจะต้องการบุคคลที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงเหมือนกัน อาชีพบางอย่างกำหนดลักษณะของร่างกายเป็นคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาและทำงานไว้ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่า บุคคลนั้นจะทำงานนั้น ๆ ได้ เช่น พยาบาลต้องมีร่างกายสมบูรณ์ ตรากตรำทำงานหนักได้ ครูต้องมีรูปร่างสมประกอบ ไม่เป็นที่ล้อเลียนได้ ทหาร ตำรวจต้องมีส่วนสูงและน้ำหนักของร่างกายสัมพันธ์กันเพื่อให้มีร่างกายองอาจ แข็งแรง นักบินต้องสายตาดี ตาไม่บอดสี การพิจารณาสุขภาพและลักษณะของร่างกายให้เหมาะกับลักษณะงานจึงมีความจำเป็น

1.6 ฐานะการเงินของผู้ปกครอง การศึกษาต้องใช้ทุนทรัพย์ เพื่อเป็นค่าบำรุงการศึกษา ค่าตำรา อุปกรณ์ประกอบการเรียน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ การพิจารณาฐานะการเงินของผู้ปกครองว่าจะพอเพียงที่จะส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด การศึกษาและการประกอบอาชีพต่าง ๆ ต้องมีค่าใช้จ่ายมากน้อยเพียงไร หากประสงค์จะศึกษาจะสามารถมีทุนอุดหนุนการศึกษาได้มากน้อยเพียงไร หรือจากที่ใด ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สามารถศึกษาได้สำเร็จ ไม่ล้มเหลวกลางคัน ในขณะนี้รัฐบาลได้ตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป สามารถกู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำ และมีระยะเวลาในการใช้หนี้ยาวนาน ได้กู้ยืมเงินมาใช้เพื่อการศึกษาของตนได้ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ แต่มีความสามารถทางการศึกษาได้มีโอกาสในการศึกษาเท่าเทียมผู้อื่น

1.7 เพศและอายุ สถาบันบางแห่งกำหนดเพศและอายุของผู้สมัครไว้ ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสม ความคล่องตัว และความสอดคล้องในการใช้กำลังคน และการประกอบอาชีพ

1.8 สัญชาติและเชื้อชาติ อาชีพบางอย่างสงวนสิทธิไว้สำหรับคนไทยโดยเฉพาะ เช่น อาชีพตำรวจ ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านสัญชาติ เชื้อชาติที่สถาบันกำหนดไว้ และเพื่อการเตรียมเอกสารหลักฐานแสดงได้ถูกต้องด้วย

นอกเหนืออื่นใด สิ่งที่สำคัญที่สุดที่บุคคลควรพิจารณา คือสิ่งที่ตนเองต้องการมากที่สุดในชีวิต บุคคลจะดำเนินกิจกรรมหรือแสดงออกด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ความต้องการของตนบรรลุผล การพิจารณาสิ่งที่ต้องการ ตลอดจนความเป็นไปได้หรือไม่ได้ ด้วยการทำความรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมา จะช่วยให้บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การพิจารณาสภาพการณ์ต่างๆ ที่แวดล้อมตนและนำมาประกอบการตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลสนใจในสิ่งที่ตนตัดสินใจเลือกอย่างแท้จริง สภาพแวดล้อมที่ควรพิจารณา ได้แก่

2.1 สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาที่เปิดสอน ระยะเวลาในการศึกษา ลักษณะการเรียนการสอน กิจกรรมบริการต่าง ๆ วุฒิที่จะได้รับเมื่อจบการศึกษา ตลอดจนโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน

2.2 สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ระเบียบการรับสมัคร คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา วันเวลาในการขายใบสมัคร วันรับสมัคร วิธีการเข้าศึกษา วิชาที่ใช้สอบแข่งขัน การคัดเลือก สภาพแวดล้อม บรรยากาศของสถานที่เรียน

2.3 สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทและลักษณะงานในอาชีพ เช่น ลักษณะการปฏิบัติงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ รายได้ สวัสดิการ ผลตอบแทนอื่น ๆ จากการประกอบอาชีพ โอกาสความก้าวหน้า

2.4 สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลอื่น ๆ ที่อาจช่วยส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ เช่น แหล่งทุนการศึกษา ในรูปของบุคคล องค์การ มูลนิธิ ธนาคาร สมาคม สถาบันต่าง ๆ นอกจากนั้นอาจพิจารณาถึงแหล่งเงินพิเศษ แหล่งที่พักอาศัย

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2559. **คู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน : เส้นทางการศึกษาสู่อาชีพ. เข้าถึงได้จาก** https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/sakonnakhon_th/f43610491916595112304 2b5c66e23b9.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2563.

กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. **กิจกรรมแนะแนว ตามยุทธิศาสตร์ชาติ 20 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6.** เข้าถึงได้จาก https://habitscode.com/download/file/แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว%20ป.4%20%20-%20ป.6.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2563.

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2561. **หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมแนะแนว ม.3.** กรุงเทพฯ: พว.

หน่วยที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะหากตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีความสุขและมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ในแต่ละวันนั้นทุกคนมีการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา และบางครั้งต้องตัดสินใจพร้อมกันหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งทุกเรื่องอาจมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับตัวเรา การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญและหลีกเลี่ยงไม่ได้ การตัดสินใจที่ดีต้องรู้หลักการ วิธีการ ขั้นตอน เพื่อจะได้ตัดสินใจให้ดีที่สุด การฝึกการตัดสินใจเรื่องอาชีพต้องเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ รู้วิธีการ และรูปแบบของการตัดสินใจเลือกอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของมนุษย์ จึงจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานจะอาศัยความพยายามอย่างมาก สิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

1.1 แนวโน้มของตลาดแรงงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผู้ทำงานในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบัน และการพยากรณ์ที่จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นตัวกำหนดได้ว่า ถ้าผู้เรียนเรียนจบในสาขานั้นๆ แล้ว ผู้เรียนจะมีโอกาสในการมีงานทำมากน้อยเพียงใด

1.2 ลักษณะงาน งานที่ต้องทำเป็นประจำมีลักษณะอย่างไร ผู้ทำงานจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นงานที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินหรือเบื่อหน่าย งานใหญ่ หรืองานเล็ก มีความรับผิดชอบที่สำคัญมากน้อยเพียงใด ต้องเกี่ยวข้องกับตัวเลข สิ่งของ หรือคน ต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์มากหรือไม่ต้องนั่งทำงาน ยืนทำงาน ต้องทางเดินทางหรือไม่ ผู้เรียนควรศึกษาลักษณะงานแต่ละอาชีพ ว่างานแต่ละอย่างนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร

1.3 สภาพแวดล้อมของงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อม บรรยากาศของงาน เช่น ร้อน เย็น แห้ง เปียก สกปรก เสียงดัง มีสารพิษ มีสารกัมมันตภาพรังสี ทำงานในอาคาร ทำงานกลางแจ้ง หรือทำงานในโรงงาน มีความขัดแย้งในหน่วยงาน เป็นต้น

1.4 คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ศึกษาถึงรายละเอียดของคุณสมบัติที่งานแต่ละอาชีพต้องการ ต้องมีความสามารถพิเศษด้านใดบ้าง มีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพอย่างไร ได้มีการกำหนดช่วงอายุในการทำงานและเกษียณไว้อย่างไร โดยทั่วไปแล้วอาชีพนั้น ๆ เป็นอาชีพสำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย หรือให้โอกาสแก่ทั้งหญิงและชาย ต้องการใบประกอบวิชาชีพในการปฏิบัติงานหรือไม่

1.5 การเข้าประกอบอาชีพ การเข้าประกอบอาชีพต้องมีวิธีการอย่างไร โดยการสมัครงานกับนายจ้างหรือข้อสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์

1.6 รายได้หรือค่าตอบแทน ในการประกอบอาชีพมีรายได้โดยเฉลี่ยเท่าไร ค่าตอบแทนนั้นเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพมากที่สุด รายได้นั้นเป็นส่วนประกอบสำคัญในการดำรงชีวิต

1.7 โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ อาชีพนั้น ๆ มีความก้าวหน้าเพียงใด ต้องมีการศึกษาอบรมเพิ่มเติม และมีความสามารถหรือประสบการณ์เพียงใดจึงจะสามารถเลื่อนขั้นได้

1.8 การกระจายของผู้ประกอบอาชีพ มีผู้ประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด กระจายอยู่ทั่วประเทศหรือมีอยู่เพียงบางเขตพื้นที่ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น สามารถทำงานจากสถานที่ใดก็ได้หรือจะต้องอยู่ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ

1.9 ข้อดีและข้อเสีย อาชีพแต่ละอาชีพมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของผู้ประกอบอาชีพนั้น บางอาชีพอาจจะต้องทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุด และการเดินทางไปปฏิบัติในท้องที่อื่น ๆ บางอาชีพมีความมั่นคงกว่าอาชีพอื่น เป็นต้น

2. ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

2.1 ความสนใจ ในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เราควรนำเอาผลการสำรวจในด้านต่างๆ มาประมวลเพื่อประกอบการพิจารณา เช่น มีบุคลิกภาพแบบใด ความสามารถด้านใด ชอบทำกิจกรรมอะไร สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราพิจารณาตนเองได้ว่าเราควรประกอบอาชีพอะไร ซึ่งหากเลือกอาชีพใดได้ตรงกับคุณสมบัติของตนเองแล้ว จำทำให้ประกอบอาชีพนั้นได้อย่างมีความสุข มีผลงานที่มีประสิทธิภาพน่าพอใจ คนแต่ละคนมีความชอบและความสนใจที่แตกต่างกัน ความสนใจนี้จะสังเกตได้จากการที่ผู้เรียนชอบทำกิจกรรมใดอยู่เสมอๆ หรือบ่อยครั้งกว่ากิจกรรมอื่น

2.2 บุคลิกภาพคือ ลักษะและคุณสมบัติทั้งร่างกายและจิตใจ ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กิริยาการแสดงออก อารมณ์ น้ำเสียง การพูดจา ไหวพริบ ความเชื่อมั่น รวมทั้งรู้จักทักษะ ความสามารถพิเศษ ความถนัดที่แท้จริง ทัศนคติ และค่านิยมของตนเองด้วย

2.3 สติปัญญา การจะตรวจสอบสติปัญญาหรือความสามารถนั้น อาจจะดูได้จากระดับคะแนนหรือผลการเรียนที่ผ่านมาในสมุดรายงานประจำตัวผู้เรียนว่า ในแต่ละวิชาที่สอบไปแล้วได้รับคะแนนหรือมีผลการเรียนอย่างไร ถ้าได้ระดับการเรียนหรือมีผลการเรียนในวิชานั้นสูง ก็แสดงว่าระดับสติปัญญาหรือความสามารถในการเรียนวิชานั้นสูง

2.4 ความถนัดหรือทักษะ การที่บุคคลจะวางแผนในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตัวเองได้นั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญคือ บุคคลต้องรู้จักความถนัดของตนเอง ทุกคนมีความถนัดในแต่ละด้านแตกต่างกันไป เมื่อเราทำสิ่งใดได้ดีก็จะทำให้เรามีความสุข และเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง การรู้จักจุดด้อยของตนเองจะช่วยให้เราพัฒนาได้ถูกต้อง และเรียนรู้ที่จะปรับปรุงด้านที่ไม่ถนัด ความถนัดและความสนใจมักเป็นสิ่งที่คู่กันไป ความถนัดนี้อาจสังเกตได้จากการที่บุคคลทำกิจกรรใดหรือสิ่งใดแล้วทำได้ดี คล่องแคล่ว ทำแล้วประสบความสำเร็จ

2.5 เป้าหมายในชีวิต ควรตั้งเป้าหมายในอนาคตว่าต้องการประกอบอาชีพใด เพื่อจะได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับอาชีพที่ผู้เรียนสนใจ มีความถนัดและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน ผู้เรียนควรใส่ใจที่จะวางเป้าหมายให้กับชีวิตตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสาขาวิชาเรียน การเลือกอาชีพ ส่วนใหญ่จะเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด เรียนตามเพื่อน เรียนตามความนิยมของสังคม สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรกับอนาคตของตนเอง การวางแผนชีวิตเป็นสิ่งที่สำคัญ

ผู้เรียนควรทราบว่าตนเองต้องการทำอะไรกับชีวิต จะไปที่ไหนและไปอย่างไร ทั้งนี้การวางแผนชีวิตต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงของแต่ละบุคคลด้วย

2.6 สภาพทางเศรษฐกิจและครอบครัว พิจารณาว่าฐานะทางบ้านเป็นอย่างไร พอที่จะส่งเสียให้ศึกษาต่อได้เพียงใด เพราะการศึกษาระดับสูงขึ้นไปนั้น บางสาขาวิชาจำเป็นต้องใช้ทุนในการศึกษามาก แต่บางสาขาวิชาอาจใช้เวลาในการศึกษาระยะสั้นๆ ใช้ทุนการศึกษาไม่มากนัก ทั้งนี้แล้วแต่สถานศึกษาหรือสาขาวิชาที่เลือกเรียน

2.7 ค่านิยม การที่บุคคลจะวางแผนอนาคตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตนเองได้นั้น สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากคือ ต้องรู้ค่านิยมในงานที่ตนยึดไว้เป็นหลักสำคัญ ค่านิยมในตนเองมีผลต่อการเลือกแนวทางต่างๆ ในชีวิตเสมอ การสำรวจค่านิยมในงานจะช่วยชี้นำไปสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการของเรา มีโอกาสประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานสูง แต่ทั้งนี้เราควรนำคุณสมบัติด้านอื่นๆ มาประกอบกับค่านิยมของตนเองด้วย เพื่อช่วยในการพิจารณาอาชีพที่เราควรเลือกทำเมื่อจะไปประกอบอาชีพในอนาคต

2.8 รูปร่างและลักษณะของร่างกาย สถานศึกษาและสถานที่ทำงานหลายแห่งกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับรูปร่าง และลักษณะของร่างกายไว้ด้วย เช่น สถานศึกษาด้านทหาร ตำรวจ ต้องเป็นคนที่มีสุขภาพดี กล่าวคือ มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง (มีส่วนสูงสัมพันธ์กับน้ำหนัก) และต้องไม่พิการทางสายตา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงแรงงาน. 2563. **การตัดสินใจเลือกอาชีพ.** เข้าถึงได้จาก http://lb3.mol.go.th/ewt_news.php ?nid=137 สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2563.

Akosah-Twumasi P., Emeto TI., Lindsay D., Tsey K and Malau-Aduli BS. 2018. **A Systemactic Review of Factors That Influence Youths Career Choices-the Role of Culture.** Front.Educ. 3:58. Doi:10.3389/feduc.2018.00058

Barrow, C. E. 2009. **An Examination of Factors that Influence Career Decision-making Certainty in Higher School Students.** Doctoral dissertation. The University of West Florida.

หน่วยที่ 8 ทักษะการพัฒนาตนด้านอาชีพ

ทักษะชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทั้งความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตอย่างอิสระในวัยผู้ใหญ่ Brolin (1989) ได้แบ่งองค์ประกอบของทักษะชีวิตออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily living skills) ทักษะเฉพาะบุคคลและทักษะทางสังคม (Personal-social skills) และ ทักษะการเตรียมความพร้อมและการประกอบอาชีพ (Occupational guidance and preparation)

ทักษะการเตรียมความพร้อมและการประกอบอาชีพ เป็นทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ผู้ที่ไม่สามารถบรรลุศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง จะกลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ได้รับค่าจ้างที่ไม่สมเหตุสมผลและกลายเป็นแรงงานชายขอบที่ถูกละเลยและถูกเอารัดเอาเปรียบ หากต้องการพัฒนาและก้าวไปยังขีดความสามารถที่แท้จริงของตนเอง พวกเขาจะต้องตระหนักถึงความความหลากหลายในงาน ทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ต้องได้รับการฝึกประสบการณ์การทำงานที่หลากหลาย รู้จักใช้เหตุผลในงานเลือกอาชีพผ่านระบบการศึกษา ดังนั้น สิ่งแรกที่ระบบการศึกษาควรจำทำคือสร้างความตระหนักและการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ การประเมินงาน การปรับตัวในการทำงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การทดลองงาน การจัดวางตัวบุคคล รวมถึงการติดตามและประเมินผล ได้แก่

1. ความรอบรู้และความสามารถในการสำรวจทางเลือกอาชีพ (Knowing and exploring occupational possibilities) เช่น รู้วิธีสำรวจความเป็นไปได้ของอาชีพ บอกผลตอบแทนที่เกิดจากการทำงานแต่ละอาชีพได้ สามารถจัดกลุ่มงานออกเป็นประเภทต่างๆ ได้

2. ความสามารถในการคัดเลือกและวางแผนทางเลือกอาชีพ (Selecting and planning occupational choices) เช่น บอกความถนัดในงานแต่ละประเภทได้ ระบุ ความต้องการที่จำเป็นของงานแต่ละชนิดได้

3. การแสดงนิสัยและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำงาน (Exhibiting appropriate work habits and behaviors) เช่น รู้จักปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบของสำนักงานได้ เห็นความสำคัญของการไปทำงานและตรงต่อเวลา ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตั้งใจทำงาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความสามารถในการแสวงหางาน/การรักษาความปลอดภัยและรักษางาน (Seeking, securing, and maintaining employment) เช่น รู้วิธีหางาน วิธีสมัครงาน วิธีการตอบสัมภาษณ์ และรู้จักปรับตัวหลังจากเข้าไปทำงานแล้ว

5. ความสามารถในการดูแลสุขภาพ (Exhibiting sufficient physical-manual skills) เช่น มีความแข็งแรง อดทน ทนทาน ร่างกายมีการทำงานประสานกันเป็นอย่างดี

6. ความสามารถในการประกอบอาชีพ (Obtaining a specific occupational skill) เช่น รู้จักนำประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกงานในโรงเรียนหรือจากการทดลองปฏิบัติงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1997) ได้เผยแพร่ความหมายและความสำคัญของทักษะชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลรู้จักดูแลตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระของสังคม เน้นความสำคัญของบุคคลให้รู้จักการปรับตัวพร้อมการเผชิญการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นองค์การอนามัยโลก จึงให้ความหมายทักษะชีวิตเป็นความสามารถอันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะซึ่งสามารถจัดการกับปัญหารอบๆ ตัวให้บุคคลอยู่รอดในสภาพสังคมและวัฒนธรรมยุคปัจจุบันได้อย่างมีความสุขและเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

ทักษะชีวิตได้นำไปใช้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมโลกเพื่อให้คนเกิดการพัฒนาตนเองโดยการใช้ความคิด การปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับอารมณ์และความเครียดในการแก้ไขปัญหาให้กับตนเองอย่างเหมาะสม ทักษะชีวิตจึงประกอบด้วยทักษะต่างๆ ที่ส่งผลให้คนรู้จักเลือกปฏิบัติสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งการรู้จักยับยั้งชั่งใจ ผู้เรียนที่มีทักษะชีวิตจะเป็นผู้ที่มีเหตุผลและเลือกดำรงชีวิตในทางที่เหมาะสม

ทักษะชีวิตสำคัญกับผู้เรียนวัยประถมศึกษาอย่างไร

วัยของผู้เรียนระดับประถมศึกษานั้นเป็นช่วงวัยของการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการในหลายด้าน มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เชาวน์ปัญญา บุคลิกภาพ ด้านและอารมณ์และสังคม อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลจากเพื่อนมากกว่าพ่อแม่หรือครอบครัว มีความคิดสร้างสรรค์ เต็มไปด้วยจินตนาการ วัยประถมศึกษาจึงเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพตอนเอง เป็นช่วงที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และการเสริมสร้างทักษะทางด้านสังคม (สุรางค์ โคว้ตระกูล, 2554)

องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดทักษะชีวิตไว้ 10 ทักษะ ได้แก่

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของตนเองในอนาคต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจจนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข

3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็นความสามารถในทางความคิด ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการคิดแบบสร้างสรรค์เพื่อค้นหาทางเลือกต่างๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ และประเมินปัญหาหรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถช่วยให้วัยรุ่นตระหนักและประเมินผลสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อเจตคติ

และพฤติกรรมของตนเอง เช่น การรู้จักคุณค่าในตนเอง การจัดการกับความกดดันจากเพื่อนๆ หรือการรับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ

5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน สามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

7. ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา รู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดีข้อด้อยของตนเอง รู้ความต้องการและสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่างๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยกว่าหรือได้รับความเดือดร้อน

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้จักการจัดการอารมณ์โกรธและความโศกเศร้า ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกายและจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียดเพื่อให้เกิดพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

ทักษะชีวิตทั้ง 10 ทักษะนี้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เอง ต้องอาศัยการฝึกฝน ซึ่งผู้เรียนที่พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุขและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณลักษณะที่ดีนั้นต้องฝึกฝนตนเองให้มีจุดแข็งในด้านทักษะการวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสม รู้จักที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง พร้อมที่จะเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งมีความพร้อมที่จะจัดการกับชีวิตเอง

องค์การอนามัยโลก ได้แบ่งทักษะชีวิตทั้ง 10 ทักษะ ออกเป็น 5 คู่ ตามพฤติกรรมการรู้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วย
    - ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์

2. ด้านจิตพิสัย ประกอบด้วย
    - ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง
    - ทักษะการเข้าใจผู้อื่น
3. ด้านทักษะพิสัย มี 3 คู่ ประกอบด้วย
    - ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
    - ทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ไขปัญหา
    - ทักษะการจัดการกับอารมณ์และทักษะการจัดการกับความเครียด

ในประเทศไทยนั้น ได้มีการปรับปรุงโดยจัดความคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นองค์ประกอบร่วม พร้อมทั้งเพิ่มด้านจิตพิสัยอีก 1 คู่ คือ

ทักษะด้านความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) และทักษะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social-responsibility) เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่มีความรุนแรงของกระแสเจตคติและค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการละเลยหรือขาดความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

ผู้เรียนวัยประถมศึกษาจะฝึกทักษะชีวิตอย่างไร

ทักษะการตัดสินใจ

1. สรุปประเด็นปัญหา
2. จัดการกับความรู้สึกของตนเอง (ใช้เหตุผล ไม่ใช้อารมณ์)
3. ไม่ควรรับข้อมูลมากเกินไป (พิจารณารับข้อมูลที่สำคัญ)
4. พิจารณาทางเลือกหลายๆ ทาง
5. คำนึงถึงผลดี ผลเสีย
6. ตัดสินใจว่าจะเลือกแบบใด

ทักษะการแก้ปัญหา

1. กำหนดปัญหาที่ชัดเจน (ปัญหาที่แท้จริงคืออะไร)
2. กำหนดเป้าหมาย (ต้องการทำอะไรให้สำเร็จ ต้องการค้นพบอะไร)
3. รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาให้ได้มากที่สุด
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. หาวิธีแก้ไขที่เป็นไปได้
6. ประเมินวิธีแก้ปัญหาและเลือกว่าจะใช้วิธีใด
7. ทำตามแผนที่วางไว้
8. ประเมินผลลัพธ์
9. ปรับวิธีการแก้ปัญหา (ในกรณีที่ปัญหายังไม่คลี่คลาย)

ทักษะการคิดสร้างสรรค์

1. อ่านให้เยอะ
2. ร่วมมือกับผู้อื่นที่เข้าใจปัญหาหรือสิ่งที่เราอยากทำ
3. คุยกับผู้คนที่แตกต่างจากเรา
4. ยอมรับและเรียนรู้จากความล้มเหลว
5. รู้จักทำแผนที่ความคิด (Mind map)
6. พาตัวเองออกไป “นอกกรอบความคิดเดิมๆ” เริ่มลงมือทำสิ่งใหม่

ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1. รู้จักตั้งคำถาม
2. ไม่ควรเชื่อข้อมูลจนกว่าจะได้วิเคราะห์ด้วยตัวเอง
3. รู้จักคิดคาดการณ์ล่วงหน้า
4. เอาตัวเองเข้าไปอยู่ในบทบาทของผู้อื่น (เอาใจเขามาใส่ใจเรา)
5. แบ่งเวลาอย่างน้อยวันละ 30 นาที เพื่อทำกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสมอง

ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

1. เข้าใจว่าการสื่อสารคืออะไร (คือกระบวนการถ่ายทอดสัญญาณหรือข้อความ ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารผ่านวิธีการต่างๆ)
2. กล้าพูดในสิ่งที่ตัวเองคิด
3. สบตาผู้รับสาร
4. แสดงทัศนคติหรือมุมมองที่เป็นประโยชน์
5. รู้จักที่จะตั้งใจฟัง
6. พูดชัดถ้อยชัดคำและใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

1. ใส่ใจ เอาใจใส่ผู้อื่น
2. นับถือผู้อื่น นับถือตนเอง
3. มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
4. มีความยืดหยุ่น
5. ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก

ทักษะการตระหนักรู้ในตน

1. รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง
2. ไม่บิดเบือนความรู้สึกของตนเอง (โกรธ ไม่ชอบ อิจฉา)

3. ให้เวลากับตัวเองในการพัฒนาอารมณ์
4. รู้ข้อดี ข้อด้อยของตนเอง ยอมรับข้อด้อยและพร้อมจะพัฒนา
5. เรียนรู้ที่จะรู้จักตนเองตามความเป็นจริงที่เป็น

ทักษะการเข้าใจผู้อื่น

1. หยุดคิดว่าเราเข้าใจทุกคนเป็นอย่างดี
2. นิ่งเพื่อรู้จักที่จะฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ
3. ถามเพื่อต้องการที่จะทำความเข้าใจเพิ่มเติม
4. จับใจความเพื่อให้เข้าใจตรงกัน
5. แบ่งเวลา พูดคุย เปิดประสบการณ์กับคนวัยต่างๆ หรือคนที่แตกต่างจากเรา

ทักษะการจัดการกับอารมณ์

1. เมื่อกำลังมีความรู้สึกในทางลบให้หยุดสิ่งที่กำลังทำอยู่และอยู่กับปัจจุบัน
2. หายใจลึกๆ ยิ้ม
3. หยุดคิดว่า “ไม่มีอะไรจะแย่ไปกว่านี้อีกแล้ว” เพราะจะยิ่งทำให้ความคิดในทางลบยากเกินกว่าจะควบคุม
4. หยุดคิดแบบเหมารวมว่า “มันจะต้องเป็นแบบนั้นแน่นอน”
5. ฝึกที่จะรักตัวเองให้มากๆ หยุดคิดว่าความสำเร็จคือคำว่าชนะ
6. มีเมตตาต่อตัวเอง เข้าใจว่าความเจ็บปวดและความทรมานเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องเผชิญ
7. ฝึกมีสติอยู่กับปัจจุบัน
8. จินตนาการถึงอนาคตที่เราจะสามารถทำมันให้ดีที่สุด เพื่อเพิ่มความรู้สึกทางบวกให้กับตัวเอง

ทักษะการจัดการกับความเครียด

1. หาสาเหตุของความเครียด
2. สำรวจความถี่ของความเครียดว่าเกิดขึ้นบ่อยครั้งแค่ไหน สถานการณ์ใดที่ทำให้เกิดความเครียด
3. จัดอันดับความเครียดที่ส่งผลกระทบต่อเรามากที่สุด
4. วางแผนเพื่อขจัดความเครียด
5. เผชิญหน้าเหตุการณ์ที่ทำให้กังวล
6. ขอความช่วยเหลือจากคนรอบข้าง
7. หาเวลาพักผ่อน

ผู้เรียนวัยประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ ต้องเผชิญกับเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพราะฉะนั้นการฝึกฝนตนเองให้มีภูมิคุ้มกันย่อมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอยู่อย่างมีความสุขและสามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวไปสู่ยุคสมัยแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทักษะชีวิตไม่ใช่เรื่องยากที่จะฝึกฝน เพียงแต่ต้องเชื่อว่าทักษะชีวิตมีประโยชน์กับเรา และใช้เวลาในการพัฒนาทักษะต่างๆ ให้กลายเป็นจุดแข็ง และพยายามที่จะใช้ทักษะต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เราสามารถรับมือกับทุกสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะชีวิตและอาชีพ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Life and career skills)

ทักษะชีวิตและอาชีพในวันนี้ ต้องการมากกว่าทักษะการคิด และความรู้ด้านเนื้อหา ความสามารถที่จะนำพาชีวิตและอาชีพที่สลับซับซ้อนในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่มีการแข่งขันระดับโลก ต้องอาศัยความตั้งใจในการพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพอย่างเพียงพอ (The Partnership for 21st Century Learning, 2015) ประกอบด้วย

ความยืดหยุ่น และการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)

- การปรับตัว (Adapt to Change) ปรับไปตามบทบาท งาน ความรับผิดชอบ ตาราง และสภาพแวดล้อม ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพที่คลุมเครือ ลำดับความสำคัญเกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
- ความยืดหยุ่น (Flexible) ให้ข้อเสนอแนะอย่างมีประสิทธิภาพ มีทัศนคติเชิงบวกต่อคำยกย่อง ความล้มเหลว และคำวิจารณ์ มีความเข้าใจ รู้จักต่อรอง และเข้าใจความหลากหลายของมุมมองและความความเชื่อเพื่อหาทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การริเริ่มสิ่งใหม่ และใส่ใจดูแลตนเอง (Initiative and Self-direction)

- บริหารจัดการเป้าหมายและเวลา (Manage Goals and Time) ตั้งเป้าหมายโดยมีเกณฑ์การประเมินที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม จัดสมดุลระหว่างเป้าหมายระยะสั้น (ยุทธวิธี) และระยะยาว (กลยุทธ์) จัดสรรเวลาและจัดการปริมาณจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ทำงานได้อย่างอิสระ (Work Independently) ตรวจสอบ กำหนด จัดลำดับความสำคัญและความสมบูรณ์ในงาน โดยปราศจากการกำกับควบคุมดูแลจากผู้อื่น
- เป็นผู้เรียนที่นำตนเอง (Be Self-directed Learners) ก้าวข้ามการเรียนรู้แบบพื้นฐานของทักษะหรือตามหลักสูตรกำหนด ต้องสำรวจและขยายการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ ริเริ่มระดับทักษะขั้นสูงเพื่อไปสู่ระดับมืออาชีพ มีเชื่อมั่นในการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต สะท้อนคิดหรือให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างมีวิจารณญาณต่อประสบการณ์ในอดีตเพื่อเป็นข้อมูลให้กับพัฒนาในอนาคต

ทักษะทางสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-cultural Skills)

- มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) รู้ว่าเมื่อใดควรพูด เมื่อใดควรฟัง ให้ความเคารพผู้อื่น และมีความเป็นมืออาชีพ
- ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในทีมที่มีความหลากหลาย (Work Effectively in Diverse Teams) เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้คนที่มีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม เปิดกว้างต่อความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่าง ผลักดันความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมและคุณภาพของงาน

การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและสำนึกของความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Productivity and Accountability)

- บริหารจัดการโครงการ (Manage Project) ตั้งเป้าหมายและบรรลุเป้าหมาย แม้จะเผชิญกับอุปสรรคและแรงกดดันทางการแข่งขัน จัดลำดับความสำคัญ วางแผน บริหารจัดการงานให้สำเร็จดังเป้าที่ตั้งใจ
- ผลการผลิต (Produce Results) แสดงให้เห็นถึงลักษณะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าคุณภาพสูงรวมถึงความสามารถที่จะทำงานเชิงบวก และมีจริยธรรม บริหารจัดการเวลาและโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานได้หลากหลาย มีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน น่าเชื่อถือ ตรงต่อเวลา นำเสนอตัวเองอย่างมืออาชีพ และด้วยมารยาทที่เหมาะสม ประสานและร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพกับทีม เคารพและชื่นชมความหลากหลายของทีม รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

- ให้แนวทางและนำผู้อื่น (Guide and Lead Others) ใช้ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการแก้ปัญหา ที่จะเป็นอิทธิพลและแนวทางให้ผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมาย ผลักดันและสนับสนุนความสามารถของผู้อื่นให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้ใช้ศักยภาพสูงสุดโดยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และไม่เห็นแก่ตัว แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ซื่อตรง มีคุณธรรมและจริยธรรม
- รับผิดชอบต่อผู้อื่น (Be Responsible to Others) มีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม

เอกสารอ้างอิง

มูลนิธิยุวพัฒน์. 2562. **ทักษะชีวิต สิ่งสำคัญสำหรับวัยรุ่นศตวรรษที่ 21**. เข้าถึงได้จาก https://www.yuvabadhanafoundation.org/th/ข่าวสาร/บทความทั่วไป/บทความ-วัยรุ่น-ทักษะชีวิต/ สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2563

สุรางค์ โคว้ตระกูล. 2554. **จิตวิทยาการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Brolin, D. E. 1997. **Life centered career education: a competency based approach, (Fifth Edition).** Council for Exceptional Children, Reston, Va.

Hallissy, M. Butler, D., Hurley, J., and Marshall, K. 2010. **Redesigning Education: Meeting the Challenges of the 21st Century.**

http://download.microsoft.com/download/7/b/e/7bed9f61-335e-48d5-81e7-0d00f146c1df/ms-learning-paper-book.pdf

Partnership for 21st century learning. 2015. **P21 Framework Definitions.** https://eric.ed.gov/ ?id=ED519462

WHO. 1997. **Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools**. Geneva: WHO.

คณะผู้จัดทำ

1. นางภัสร์ศศิร์ พันธ์ชู	ครูโรงเรียนวัดดอนหวาย
2. นางสาวกาญฎา ศรีฉ่ำนาค	ครูโรงเรียนวัดดอนหวาย
3. นายคำนวณ วิวัฒน์วิทยา	ครูโรงเรียนวัดดอนหวาย
4. นางสาวธิดาณัฐ สายสุนทร	ครูโรงเรียนวัดหอมเกร็ด
5. นางสาวมณีรัตน์ สะบู่	ครูโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม
6. นางสาวชลลดา สท้านพล	ครูโรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์
7. นายเอกภพ สระทองจุด	ครูโรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์
8. นางสาวเนตรนภา ศรีประดับ	ครูโรงเรียนวัดกลางบางแก้ว
9. นางสาวจรรย์สมร เหลืองสมานกุล	ครูโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล
10. นายสุรศักดิ์ เจริญผล	ครูโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล
11. นายธีรพงษ์ สุขสมทรง	ครูโรงเรียนวัดศีรษะทอง
12. นางสาวจิตรา ตู๋ปาน	ครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 4
13. รศ.กรกฎา นักคิ้ม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
14. ผศ.นพวรรณ คนึงชัยสกุล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. ผศ.ดร.ปวีณา อ่อนใจเอื้อ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
16. ดร.ชาครีย์ เกิดสมบูรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
17. นางสาววรรณีย์ เล็กมณี	ข้าราชการบำนาญ
18. นายเสมา เดชะดิลก	ข้าราชการบำนาญ
19. ผศ.เจษฎา บุญมาโฮม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
20. อาจารย์มารุต คล่องแคล่ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
21. นายยศสรัล แทนมาลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
22. นายยุทธพงษ์ บัวแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
23. นางศิวิไล ทีคำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลานคา
24. นางสาววีรวรรณ เจริญสุข	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
85 ถนนมาลัยแมน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
โทร 0 3426 1048, 0 3410 9300 ต่อ 3941